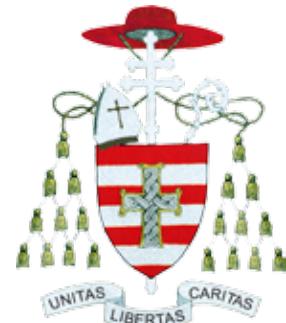

VJESNIK ZADARSKE NADBISKUPIJE

Broj: 9-10/2014. RUJAN / LISTOPAD

VJESNIK ZADARSKE NADBISKUPIJE

Izdaje: Nadbiskupski ordinarijat, Jurja Biankinija 2, 23000 Zadar
tel: 023/208-650; faks: 208-640;

e-mail: izdavastvo@zadarskanadbiskupija.hr

Odgovara: Mons. Želimir Puljić, nadbiskup zadarski

Uredništvo: Don Josip Lenkić, don Šimun Šindija, don Roland Jelić, Ines Grbić, prof

Fotografije: Ines Grbić; Računalni slog: don Šimun Šindija

Tisk: IT CENTAR - BIOGRAD

Hodočašće Zadarske nadbiskupije, Marija Bistrica, 20. rujna 2014.

Tantum ergo Sacramentum veneremur cernui

1. Početkom pastoralne godine započela je zadnja godina našeg trogodišnjeg hoda u vjeri. Tijekom prve godine, koja je bila posvećena Crkvi, vidjeli smo da Isus "svjetlošću koja odsijeva na licu Crkve, rasvjetljava sve ljude", te da ona kao otajstvena stvarnost nadilazi granice kulture, prostora i vremena. Crkva, naime, nije puka skupina ljudi, društvo ili sindikalna udruga što se bori za svoje ciljeve, nego živi organizam komu je glava Krist, a Duh Sveti život i duša. Ona je božanska i ljudska stvarnost, rođena u krvi na križu, te nastavlja u vremenu i prostoru, kao "produljeno Isusovo utjelovljenje" živjeti među ljudima. I nije proizvod povjesnog slučaja, nego izvorni Božji naum, Isusova zaručnica (Ef 5, 22-23), Tijelo Kristovo, Božje zdanje komu je zاغлавni kamen Krist, a u njezinim su temeljima ugrađeni apostoli i proroci (Ef 1, 20-21). Budući da nadilazi zemaljske zajednice, a u njima se povjesno ostvaruje, to se otajstvo jedino vjerom može shvatiti i objaviti.

Drugu godinu vjere posvetili smo obitelji, pa isticali kako povijest čovjeka i povijest ljudskog spasenja ide preko obitelji koja je u središtu Božje pozornosti. Budući da je prema naučavanju Drugog Vatikanskog sabora obitelj "intimna zajednica života i ljubavi" (GS 48), ona je ujedno i prva škola "društvenih vrlina". Zbog toga je obitelj zadatak pred kojim se nalazi svaki njezin član. A projekt je njezino milosno stanje za koje se valja Bogu moliti, te trajno moliti zagovor, zaštitu i blagoslov Svetе obitelji. Budući da je Isus podijelio brige i radosti s ljudskim rodom kad se rodio u obitelji, on će blagosloviti obitelji ako budu vjerne, u ljubavlju gorljive i u molitvi postojane. U tom vidu vrlo je aktualno i trajno suvremeno ono ninsko geslo iz Branimirove godine: "Hrvatska katolička obitelj dnevno moli i nedjeljom misu slavi!"

2. Trogodišnji hod u vjeri i razmišljanje o bitnim tajnama našeg vjerničkog hoda namjeravamo završiti svečanim euharistijskim slavlјima, kongresima, kako bismo javno ispovjedili da ne možemo živjeti bez Krista i molitve, bez nedjelje i euharistije. Trogodišnje razdoblje pružilo nam je prigodu poput Samarijanke poći do zdenca i čuti Isusa koji nas poziva i nudi izvor žive vode (Iv 4, 14). Zadnja pak godina, koju posvećujemo otajstvu euharistije, trebala bi nam pomoći intenzivnije slaviti svetu misu koja je "vrhunac djelovanja Crkve; a ujedno i vrelo iz kojega struji sva njezina snaga" (Vrata vjere, br. 9). Zato želimo učiniti euharistiju središtem našeg života i poslanja, pa slaviti svete Tajne dostojanstveno i opušteno. Jer, ona nas odgaja za osjećaje ljubavi, razumijevanja i praštanja. A ublažuje tugu napuštenih i bolesnih, prevladava sukobe zavađenih, povezuje nas i usmjerava prema ciljevima i idealima zajedništva kako ga opisuju Djela apostolska: "Bijahu postojani u nauku apostolskom, u zajedništvu, lomljenju kruha i u molitvama" (Dj 2, 42). Godina euharistije, dakle, dobra je prigoda približiti se tom idealu na župskoj, nadbiskupijskoj i narodnoj razini.

Iskoristimo ovu zadnju godinu vjere u proučavanju i spoznaji Tajne nad tajnama, Presvete euharistije. Družimo se s euharistijskim Isusom kako bi rasla naša svijest i odgovornost koju nam je Bog povjerio na našem krštenju. Ne umarajmo se svojom vjerom i dosljednim životom pružati svima "razloge nade koja je u nama" (1 Pet 3, 15). I produbljujmo svijest o neizmjernom blagu što ga je Krist povjerio svojoj Crkvi. Tako ćemo najbolje pomoći i sebi i onima kojima smo poslani navješćivati Riječ Božju i dijeliti svete Tajne. Ave verum, corpus natum de Maria Virgine!

† Želimir Puljić, nadbiskup zadarski

Zadar, 27. listopada 2014.

S V E T A S T O L I C A

Crkva je majka

Papina kateheza na općoj audijenciji u srijedu 3. rujna 2014.

Draga braćo i sestre, dobar dan!

U prethodnim smo katehezama imali priliku više puta istaknuti kako se ne postaje kršćaninom sam od sebe, to jest vlastitim snagama, samostalno, niti se postaje kršćaninom u laboratoriju, već se pojedinac rađa i raste u vjeri unutar onog velikog tijela koje je Crkva. U tome smislu Crkva je doista majka, naša majka Crkva – lijep je to izraz: naša majka Crkva – majka koja nam daje život u Kristu i koja nam daje živjeti sa svom ostalom braćom u zajedništvu Duha Svetoga.

1. U tom svom majčinstvu Crkva ima za uzor Djesticu Mariju, najljepši i najveći uzor koji može postojati. To su već prve kršćanske zajednice isticale a Drugi vatikanski koncil na divan način izrazio (usp. konst. Lumen gentium, 63-64). Marijino je majčinstvo zacijelo jedincato, jedinstveno, i ostvarilo se u punini vremenâ, kada je Djevica rodila Božjeg Sina, začeta po Duhu Svetom. Ipak, majčinstvo Crkve je u kontinuitetu s Marijinim, kao njegovo produljenje u povijesti. Crkva, u plodnosti Duha Svetoga, nastavlja rađati novu djecu u Kristu, uvijek u osluškivanju Božje riječi i u poučljivosti njegovu naumu ljubavi. Crkva je majka. Isusovo rođenje u krilu Marijinu je uvod u rađanje svakog kršćanina u krilu Crkve, jer je Krist prvorodenac među mnoštvom braće (usp. Rim 8, 29) i naš prvi brat Isus je rođen od Marije, on je uzor, a svi smo mi rođeni u Crkvi. Razumijemo, stoga, kako je odnos koji povezuje Mariju i Crkvu veoma dubok: gledajući Mariju, otkrivamo najljepše i najnježnije lice Crkve; a gledajući Crkvu, raspoznajemo Marijine uzvišene osobine. Mi kršćani nismo siročad, imamo mamu, imamo majku, a to je veliko! Nismo siročad! Crkva je majka, Marija je majka.

2. Crkva je naša majka jer nas je rodila u krštenju. Svaki put kada krstimo neko dijete, ono postaje dijete Crkve, ulazi u Crkvu. I od toga dana, poput brižne mame, pomaže nam rasti u vjeri i pokazuje nam, snagom Božje riječi, put spasenja, braneći nas od zla.

Crkva je primila od Isusa dragocjeno blago evanđelja ne zato da ga zadrži za sebe, već da ga velikodušno daje drugima, kao što čini jedna mama. U toj službi evangelizacije na poseban način izlazi na vidjelo majčinstvo Crkve, koja je, poput majke, predana tome da svojoj djeci pruži duhovnu hranu koja hrani kršćanski život i čini ga plodonosnim. Svi smo, zato, pozvani prihvatić umom i srcem Božju riječ koju Crkva svakodnevno dijeli, jer ta Riječ ima sposobnost promijeniti nas iznutra. Samo Božja riječ ima tu sposobnost da nas promijeni iznutra, iz naših najdubljih kori-jena. Božja riječ ima tu moć. A tko nam daje Božju riječ? Majka Crkva. Ona nas od malih nogu hrani tom riječju, čitav nas život hrani tom riječju, i to je veliko! Upravo nas majka Crkva Božjom riječju mijenja iznutra. Božja riječ koju nam daje majka Crkva preobražava nas, ona čini da živi-mo ne po tijelu, već po Duhu.

U svojoj majčinskoj brižnosti Crkva se trudi pokazati vjernicima put kojim im valja ići da bi živjeli životom plodnim radošću i mirom. Prosvijetljeni svjetлом evanđelja i potpomognuti milošću sakramenata, napose euharistije, možemo stremiti i opredjeljivati se za dobro te hrabro i s nadom prolaziti trenutke tame i najtrnovitije putove. Put spasenja, kojim nas Crkva vodi i prati snagom evanđelja i uz pomoć sakramenata, daje nam sposobnost da se obranimo od zla. Crkva ima hrabrost majke koja zna da mora braniti svoju djecu od opasnosti koje dolaze od prisutno-sti Sotone u svijetu, da bi ih dovela do susreta s Isusom. Majka uvijek brani djecu. Ta se obrana sastoji također u poticanju na budnost: bdjeti protiv prevare i zavodenja zloga. Jer iako je Bog pobijedio Sotonu, ovaj se uvijek vraća sa svojim napastima; to nam je poznato, svi smo napasto-

vani, svi smo bili i jesmo napastovani. Sotona dolazi "kao ričući lav" (1Pt 5, 8), kaže apostol Petar, i na nama je biti ne naivni, već bdjeti i odupirati se stameni u vjeri. Opirati se s pomoću savjetâ majke Crkve, opirati se uz pomoć majke Crkve, koja kao dobra mama uvijek prati svoju djecu u teškim trenucima.

3. Dragi prijatelji, to je Crkva, to je Crkva koju svi volimo, to je Crkva koju ja volim: majka koja ima na srcu dobro svoje djece i koja je kadra dati život za njih. Ne smijemo međutim zaboraviti da Crkva nisu samo svećenici, ili mi biskupi, ne, to smo svi mi! Crkva smo svi mi! Slažete li se? I mi smo djeca, ali i majke drugih kršćana. Svi mi krštenici, muškarci i žene, zajedno smo Crkva. Koliko put u našem životu ne dajemo svjedočanstvo toga majčinstva Crkve, te majčinske hrabrosti Crkve! Koliko smo puta strašljivi kršćani! Povjerimo se stoga Mariji, da nas ona poput majke našeg brata prvorodenca, Isusa, uči imati isti njezin majčinski duh prema našoj braći, sa iskrenom sposobnošću prihvaćanja, oprاشtanja i ulijevanja povjerenja i nade. A to je ono što čini jedna mama.

Crkva – majka koja uči milosrđu

Papina kateheza na općoj audijenciji u srijedu 10. rujna 2014.

Draga braćo i sestre, dobar dan!

U našim katehezama o Crkvi zadržali smo se u promatranju Crkve koja je majka. Prošli smo put istaknuli kako nam Crkva pomaže rasti i, svjetлом i snagom Božje riječi, pokazuje nam put spašenja, te nas brani od zla. Danas želim istaknuti drugi posebni vidik toga odgojnog djelovanja majke Crkve, to jest kako nas ona uči djelima milosrđa.

Dobar odgojitelj stremi ka onome što je bitno. Ne gubi se u pojedinostima, već želi prenijeti ono što je doista važno da sin ili učenik pronađe smisao i radost života. To je istina. A to osnovno, prema evanđelju, je milosrđe. Bิต evanđelja je milosrđe. Bog je poslao svoga Sina, Bog se utjelovio radi našega spasenja, to jest da nam dadne svoje milosrđe. Jasno to ističe Isus, sažimajući svoje učenje za učenike u riječi: "Budite milosrdni kao što je Otac vaš milosrdan" (Lk 6, 36). Može li netko biti kršćanin a da nije milosrdan? Ne. Kršćanin mora nužno biti milosrdan, jer je to srž evanđelja. Vjerna tom učenju, Crkva ne može ne ponoviti isto to svojoj djeci: "Budite milosrdni", kao što je to Otac, kao što je to bio Isus. Milosrđe.

Dakle, Crkva postupa poput Isusa. Ne dijeli teorijske pouke o ljubavi, o milosrđu. Ne širi u svijetu neku filozofiju, neki put mudrosti... Kršćanstvo je zasigurno i sve to, ali ne prvenstveno već posljedično, indirektno. Majka Crkva, poput Isusa, uči primjerom, a riječi služe tome da objasne smisao njenih čina.

Crkva majka nas uči davati jesti i piti onome tko je gladan i žedan, odjenuti onoga koji je gol. A kako to čini? Čini to primjerom mnogih svetaca i svetica koji su sve to činili na uzoran način; ali ona to čini i primjerom nebrojenih očeva i majki, koji svoju djecu uče da je ono što je nama suvišno namijenjeno za onoga koji nema ni ono nužno. Važno je to znati. U najjednostavnijim obiteljima gostoprivreda je oduvijek bila svetinja: nikada nije nedostajalo mjesta za stolom i krevet za onoga kojem je to potrebno. Jednom mi je zgodom neka mama – u drugoj biskupiji – pripovijedala da je htjela to naučiti svoju djecu i govorila im je da pomažu i daju jesti onome tko je gladan. Imala je troje djece. I jednoga dana za vrijeme ručka – otac je bio na poslu, a ona je ostala sama s troje male djece, stare manje-više 7, 5 i 4 godine – začulo se kucanje na vratima: neki je gospodin molio da mu dadne jesti. A mama mu je rekla: "Pričekajte trenutak". Vrativši se u kuću pitala je djecu: "Tu je jedan gospodin koji traži da mu damo jesti, što da radimo?" - "Dajmo mu, mama, dajmo mu jesti". A svako je od njih imalo na tanjuru odrezak s prženim krumpirima. "Izvrsno – reče mama – onda ćemo od svakoga uzeti pola porcije, svaki neka mu dadne pola svog

odreska". - "A, ne mama, ne može tako!". - "Tako je, moraš davati od sebe". I tako je ta mama naučila djecu da, kada daju drugome jesti, otkidaju od svojih usta. To je lijep primjer koji mi je mnogo pomogao. "Ali ništa mi ne ostane...". "E pa onda daj od sebe". Tako nas uči majka Crkva. A vi, tolike mame koje se nalazite ovdje znate sada što vam je činiti kako biste naučili svoju djecu da dijele svoje stvari s onima koji su u potrebi.

Crkva majka uči biti blizu onih koji su bolesni. Koliki su samo sveci i svetice služili Isusu na taj način! I koliko samo jednostavni muškarci i žene, svakoga dana, vrše to djelo milosrđa u nekoj bolničkoj sobi, ili domu za umirovljenike, ili u vlastitom domu, dvoreći neku bolesnu osobu.

Majka Crkva uči biti blizu onome tko je u zatvoru. "Ali, oče, to je opasno, ološ je to". Ali svaki od nas može... Poslušajte dobro ovo: svaki je od nas sposoban učiniti isto ono što su učinili taj muškarac ili žena koja su u zatvoru. Svi smo sposobni za grijeh i učiniti isto, pogriješiti u životu. Oni nisu ništa lošiji od mene ili od tebe. Milosrđe nadilazi svaki zid, svaku barijeru, i uvijek donosi u zatvor ljudsko lice. Milosrđe je to koje mijenja srce i život, koje može preporoditi neku osobu i omogućiti joj da se ponovno uključi u društvo.

Majka Crkva uči biti blizu onoga koji je napušten i umire potpuno sam. To je ono što je činila blažena Terezija na ulicama Kolkate; i to je ono što su činili i čine mnogi kršćani koji se ne boje primiti ruku onoga koji napušta ovaj svijet. I ovdje milosrđe daje mir onome koji umire i onome koji ostaje, daje nam čuti da je Bog veći od smrti, i da kada ostajemo u njemu posljednji rastanak je tek jedno "doviđenja"... Dobro je to shvatila blažena Terezija. Govorili su joj: "Majko, to je gubljenje vremena!". Nalazila je ljude koji umiru na ulici, ljude koji su se počeli hraniti miševima na ulici i vodila ih kući da umru čisti, spokojni, milovani, u miru. Ona im je svima upućivala to "doviđenja", svima njima... I toliki su muškarci i žene poput nje to činili. I oni ih čekaju, ondje [pokazuje na nebo], na vratima, da im otvore vrata neba. Pomoći umrijeti dobrim ljudima, u miru.

Draga braćo i sestre, Crkva je majka koja uči svoju djecu djelima milosrđa. Ona je naučila od Isusa taj put, naučila je da je to bitno za spasenje. Nije dovoljno ljubiti onoga koji nas ljubi. Isus kaže da to čine pogani. Nije dovoljno činiti dobro onome koji nama čini dobro. Da bismo promijenili svijet na bolje treba činiti dobro onome koji nam ne može uzvratiti, kao što je učinio Otac s nama kada nam je dao Isusa. Koliko smo platili za naše otkupljenje? Ništa, sve nam je dano besplatno! Činiti dobro ne očekujući nešto drugo zauzvrat. Tako je učinio Otac s nama i mi moramo činiti isto to. Čini dobro i kreni dalje!

Kako je lijepo živjeti u Crkvi, u našoj majci Crkvi koja nas uči tim stvarima kojima je nju naučio Isus. Zahvalujmo Gospodinu, koji nam daje milost da imamo Crkvu za majku, koja nas uči putu milosrđa, a to je put života. Budimo zahvalni Gospodinu.

Crkva bez granica, majka svim ljudima

Poruka pape Franje za Svjetski dan selilaca i izbjeglica 2015.

Draga braćo i sestre, Isus je "blagovjesnik u pravom smislu te riječi i uosobljeno evanđelje" (apost. pobud. Evangelii gaudium, 209). Njegova brižnost, osobito prema najranjivijima i ljudima s ruba društva, poziv je svima da se brinu za najslabije osobe i prepoznaju njegovo napačeno lice poglavito u žrtvama novih oblika siromaštva i ropstva. Gospodin kaže: "ogladnjeh i dadoste mi jesti; ožednjeh i napojiste me; stranac bijah i primiste me; gol i zaogrñuste me; oboljeh i pohodiste me; u tamnici bijah i dodoste k meni" (Mt 25, 35-36). Misija Crkve, hodočasnice na zemlji i majke svim ljudima, je stoga ljubiti Isusa Krista, klanjati mu se i ljubiti ga, napose u najsromanjijima i napuštenima; u ove se potonje zasigurno ubrajaju selioci i izbjeglice, koji pokušavaju ostaviti iza sebe teške životne uvjete i svakovrsne opasnosti. Zato Svjetski dan selilaca i izbjeglica ove

godine ima za temu: Crkva bez granica, majka svim ljudima.

Crkva širi svoje ruke da zagrli sve narode, bez razlike i bez granica i da navijesti svima da "Bog je ljubav" (1 Iv 4, 8.16). Nakon svoje smrti i uskrsnuća, Isus je povjerio učenicima poslanje da budu njegovi svjedoci i naviještaju evanđelje radosti i milosrđa. Na dan Pedesetnice oni su, hrabro i sa zanosom, izašli iz dvorane Posljednje večere; snagom Duha Svetoga pobijeđene su sumnje i nesigurnosti i njihov je navještaj svatko razumio na svom jeziku; tako je od samog početka Crkva majka otvorena srca za čitav svijet, bez granica. To poslanje traje sada već dvije tisuće godina, ali već se od prvih stoljeća u misijskom navještaju govorilo o sveopćem majčinstvu Crkve. To je kasnije produbljivano u spisima otaca a toj se temi vratio i Drugi vatikanski koncil. Koncilski su oci govorili o Ecclesia mater da objasne njezinu narav. Ona naime rađa sinove i kćeri i "u ljubavi i skrbi... već [ih] prihvaća kao svoje" (Dogm. konst. o Crkvi Lumen gentium, 14).

Radost vjerovjesništva

Poruka pape Franje za Svjetski misijski dan 2014.

Draga braćo i sestre!

Danas postoji veoma veliki broj ljudi koji još uvijek ne poznaju Isusa Krista. Stoga je misija ad gentes i dalje urgentna. Svi su članovi Crkve pozvani sudjelovati u toj misiji, jer Crkva je misionarska po svojoj naravi: ona je rođena zato da "izlazi". Svjetski misijski dan je povlašteni trenutak u kojem vjernici s različitih kontinenata molitvama i konkretnim gestama solidarnosti pomažu mlade Crkve u misijskim zemljama. To je slavlje milosti i radosti. Slavlje milosti, jer Duh Sveti, poslan od Oca, daje mudrost i snagu onima koji su poučljivi njegovu djelovanju. Slavlje radošti, jer Isus Krist, Sin Očevo, poslan zato da svijetu navijesti Radosnu vijest, podupire i prati naš misijski rad. Upravo ta radost Isusa i učenikâ misionarâ navela me da vam stavim pred oči biblijsku sliku koju nalazimo u Lukinu Evandželu (usp. 10, 21-23).

1. Evandelist izvješćuje kako je Gospodin poslao sedamdeset i dvojicu učenika, dva po dva, u gradaove i sele naviještati da je Kraljevstvo Božje blizu i pripravljati ljude za susret s Isusom. Nakon što su izvršili tu misiju naviještanja, učenici su se vratili puni radosti: radost je dominantna tema tog prvog i nezaboravnog misionarskog iskustva. Međutim, božanski im Učitelj reče: "Ne radujte se što vam se duhovi pokoravaju, nego radujte se što su vam imena zapisana na nebesima. U taj isti čas uskliknu Isus u Duhu Svetom: 'Slavim te, Oče'. (...) Tada se okrene učenicima pa im nasamo reče: 'Blago očima koje gledaju što vi gledate!' (Lk 10, 20-21.23)". Luka predstavlja tri prizora. Isus najprije govorí svojim učenicima, zatim se obraća Ocu, a potom ponovno učenicima. Isus je htio s učenicima podijeliti svoju radost, koja je bila drugačija i veća od one koju su iskusili.

2. Učenici su bili puni radosti, ushićeni što im je dana moć da ljude oslobađaju od zloduha. No, Isus ih je upozorio da se ne raduju toliko zbog moći koju su dobili, već zbog ljubavi koju su primili, "što su vam imena zapisana na nebesima" (Lk 10, 20). Učenicima je naime darovano iskustvo Božje ljubavi, ali i mogućnost da tu ljubav dijele s drugima. A to je iskustvo učenikâ razlog za zahvalnost i radost Isusova srca. Luka promatra to veselje kroz prizmu trinitarnog zajedništva: "Uskliknu Isus u Duhu Svetom" obraćajući se Ocu i dajući mu hvalu. Taj trenutak intimne radosti izvire iz Isusove duboke ljubavi kao Sina prema svom Ocu, Gospodaru neba i zemlje, koji je to sakrio od mudrih i umnih, a objavio malenima (usp. Lk 10, 21). Bog je i sakrio i otkrio, i u toj zahvalnoj molitvi ističe se prije svega otkrivanje. Što je to što je Bog otkrio i sakrio? Odgovor glasi: otajstva svojega Kraljevstva, očitovanje Božjega gospodstva u Isusu i pobjeda nad Sotonom.

Bog je sve to sakrio od onih koji su prepuni sebe i tvrde da već sve znaju. Oni su zasljepljeni svojom preuzetnošću i ne ostavljaju mjesta Bogu. Tu odmah pomislimo na neke od Isusovih suvremenikâ koje je više puta opomenuo, no radi se o trajnoj opasnosti koja se i nas tiče. "Maleni"

su, naprotiv, ponizni, jednostavni, siromašni, marginalizirani, oni čiji se glas ne čuje, umorni i opterećeni, koje je Isus proglasio "blaženima". Tu se odmah sjetimo Marije, Josipa, ribara iz Galileje i učenika koje je Isus pozvao na putu, dok je propovijedao.

3. "Da, Oče! Tako se tebi svidjelo" (Lk 10, 21). Te Isusove riječi treba promatrati u povezanosti s njegovim klicanjem u duhu gdje se izraz "svidjelo" odnosi na Očev spasotvorni i blagotvorni naum spasenja za čovječanstvo. Ta je Božja milostivost razlog Isusove radosti, jer je Otac odlučio ljubiti ljude istom onom ljubavlju koju ima prema svom Sinu. Luka, nadalje, podsjeća na slično klicanje kod Marije: "Veliča duša moja Gospodina, klikće duh moj u Bogu, mome Spasitelju" (Lk 1, 47). To je Radosna vijest koja vodi do spasenja. Marija, noseći u svome krilu Isusa, Blagovjesnika u pravom smislu riječi, susreće Elizabetu i kliče od radosti u Duhu Svetom, pjevajući svoj Veliča. Isus, vidjevši dobar ishod misije svojih učenikâ i njihovu radost, kliče u Duhu Svetom i obraća se Ocu u molitvi. U oba slučaja, riječ je o radosti zbog spasenja na djelu, jer ljubav kojom Otac ljubi Sina seže sve do nas, i po Duhu Svetom nas ispunja i čini nas dionicima života Presvetog Trojstva.

Otac je izvor radosti. Sin je očituje, a Duh Sveti daje. Neposredno nakon što je izrekao hvalu Ocu, kao što nam govori evanđelist Matej, Isus nas poziva: "Dodite k meni svi koji ste izmoreni i opterećeni i ja će vas odmoriti. Uzmite jaram moj na sebe, učite se od mene jer sam krotka i ponizna srca i naći ćete spokoj dušama svojim. Uistinu, jaram je moj sladak i breme moje lako" (11, 28-30). "Radost evanđelja ispunja srca i čitav život svakog onog koji susretne Isusa. Oni koji prihvate njegovu ponudu spasenja oslobođeni su od grijeha, žalosti, duhovne praznine i usamljenosti. Sa Isusom Kristom radost se uvijek iznova rađa" (Apost. pobud. Evangelii gaudium, 1).

Djevica Marija je imala jedinstveno iskustvo toga susreta s Isusom i na taj je način postala "causa nostrae laetitiae". Učenici su, pak, dobili poziv da budu sa Isusom i da ih on šalje da naviještaju evanđelje (usp. Mk 3, 14), i tako su bili ispunjeni radošću. Zašto ne bi i mi ušli u tu rijeku radosti?

4. "Velika opasnost u današnjem svijetu, s pregršt njegovih potrošačkih dobara koje guše čovjeka, je pustoš i tjeskoba koji se rađaju iz samodopadnog i gramzivog srca, grozničavog traženja površnih užitaka i otupjele savjesti" (Apost. pobud. Evangelii gaudium, 2). Zbog toga čovječanstvo ima silnu potrebu prigrlići spasenje koje je donio Krist. Učenici su oni koji dopuštaju da ih Isusova ljubav sve više zahvati i da budu prožeti velikom ljubavlju prema Kraljevstvu Božjem, kako bi bili nositelji radosti evanđelja. Svi su Gospodinovi učenici pozvani njegovati radost evangelizacije. Biskupi, kao oni koji su u prvom redu odgovorni za taj navještaj, imaju zadaću promicati jedinstvo mjesne Crkve u njezinoj predanosti misijskom radu. Pritom moraju biti svjesni da se radost naviještanja Isusa Krista izražava u brizi da ga se naviješta u najjudaljenijim mjestima, kao i u stalnom izlaženju prema periferijama svog vlastitog teritorija, gdje veliki broj siromašnih čeka tu poruku.

U mnogim se krajevima osjeća pomanjkanje zvanja za svećeništvo i posvećeni život. Često je tome razlog nepostojanje zaravnog apostolskog žara u zajednicama kojima nedostaje zanosa te ne uspijevaju privući sebi ljude. Radost evanđelja se rađa iz susreta s Kristom i dijeljenja sa siromašnima. Zbog tog potičem župne zajednice, udruge i skupine da žive intenzivnim bratskim životom, utemeljenom na ljubavi prema Isusu i pozornom na potrebe onih koji su u najnepovoljnijem položaju. Tamo gdje ima radosti, žara i želje da se doneše Krista drugima, rađaju se istinska zvanja. Među tim zvanjima ne smijemo previdjeti laička misijska zvanja. Došlo je naime do porasta svijesti o identitetu i poslanju vjernika laika u Crkvi, kao i svijesti da su oni pozvani preuzimati na sebe sve važniju ulogu u širenju evanđelja. Zbog toga im treba pružiti odgovarajuću izobrazbu u cilju djelotvornog apostolskog djelovanja.

5. "Bog ljubi vesela darivatelja" (2 Kor 9, 7). Svjetski misijski dan je ujedno prilika da se ponovo oživi želju i moralnu obvezu radosnog sudjelovanja u misiji ad gentes. Osobni novčani prilog je

znak prinošenja samoga sebe, najprije Gospodinu, a zatim braći; na taj način materijalni prilog pojedinca postaje sredstvo za evangelizaciju čovječanstva koje se izgrađuje na ljubavi.

Draga braćo i sestre, na ovaj Svjetski misijski dan u mislima sam sa svim mjesnim Crkvama. Ne dopustimo da nam se ukrade radost evangelizacije! Pozivam vas da uronite u radost evanđelja i jačate ljubav koja može prosvijetliti vaš poziv i poslanje. Pozivam svakog od vas da se spomenete, kao u nekom duhovnom hodočašću, "prve ljubavi" kojom je Gospodin Isus Krist zagrijao srce svakog od vas, ne zbog nekog osjećaja nostalgije, već zato da ustrajete u radosti. Gospodinovi učenici ustraju u radosti kad su u njegovoj prisutnosti, kad vrše njegovu volju i kad dijele s drugima svoju vjeru, nadu i evanđeosku ljubav.

Mariji, uzoru ponizne i radosne evangelizacije, upravimo svoju molitvu da Crkva postane gostoljubivi dom, majka za sve narode i izvoriste novoga svijeta.

Crkva - vidljiva i duhovna stvarnost

Papina kateheza na općoj audijenciji u srijedu 29. listopada 2014. – Papin apel

Draga braćo i sestre, dobar dan!

U prethodnim smo katehezama istaknuli kako Crkva ima duhovnu narav: ona je Kristovo tijelo, izgrađeno u Duhu Svetom. Kada se spomene Crkvu, odmah se pomisli ma naše zajednice, naše župe, naše biskupije, na strukture u kojima se obično okupljamo i, očito, također na pripadnike institucije koji Crkvu vode i njome upravljaju. To je vidljiva stvarnost Crkve. Moramo se, dakle, zapitati: je li riječ o dvije različite stvari ili jednoj Crkvi? I, ako je Crkva uvijek jedna, kako možemo razumjeti odnos između njezine vidljive stvarnosti i one duhovne?

1. Prije svega, kada govorimo o vidljivoj stvarnosti Crkve, ne smijemo pritom misliti samo na papu, biskupe, svećenike, redovnice i sve posvećene osobe. Vidljivu stvarnost Crkve čine mnoga krštena braća i sestre koji u svijetu vjeruju, nadaju se i ljube. Ali toliko puta imamo priliku čuti: "Ali Crkva ne čini to, Crkve ne čini ovo..." – "Ali, reci mi, tko je Crkva?" – "To su svećenici, biskupi, papa...". – Crkva to smo svi mi! Svi mi krštenici smo Crkva, Isusova Crkva. Svi oni koji slijede Gospodina Isusa i koji, u njegovo ime, iskazuju blizinu posljednjima i onima koji trpe, pokušavajući pružiti malo olakšanja, utjehe i mira. Svi oni koji čine ono što nam je Gospodin zapovjedio su Crkva. Shvaćamo, dakle, da se ni vidljiva stvarnost Crkve ne može mjeriti, ne može spoznati u svoj svojoj punini: kako znati sve dobro koje se čini? Tolika djela ljubavi, tolike vjernosti u obiteljima, toliko uloženog truda u odgajanju djece, za prenošenje vjere, tolika trpljenja u bolesnima koji prikazuju svoje patnje Gospodinu... Ali to se ne može izmjeriti i toliko je veliko! Kako se može upoznati sva čuda koja, po nama, Krist uspijeva izvesti u srcu i životu svake osobe? Vidite: i vidljiva stvarnost Crkve izmiče našoj kontroli, nadilazi naše snage, to je tajanstvena stvarnost, zato jer dolazi od Boga.

2. Da bi se shvatio odnos između vidljive i duhovne stvarnosti u Crkvi nema drugog načina već gledati Krista, čije je Crkva tijelo i od kojeg je potekla, u beskrajnom činu ljubavi. I u Kristu, u snazi otajstva utjelovljenja, prepoznajemo jednu ljudsku narav i jednu božansku, koje su sjednjene u istoj osobi na čudesan i neraskidiv način. Slično vrijedi i za Crkvu. I kao što u Kristu ljudska narav potpuno pokorava božanskoj i stavlja se u njezinu službu, u službu ostvarenja spasenja, isto vrijedi u Crkvi u odnosu između vidljive i duhovne stvarnosti. I Crkva je, dakle, misterij, u kojem je ono što se ne vidi važnije od onoga što se vidi, a to se može vidjeti samo očima vjere (usp. Dogm. konst. o Crkvi Lumen gentium, 8).

3. U slučaju Crkve, međutim, moramo se zapitati: kako se vidljiva stvarnost može staviti u službu duhovne? To ponovno možemo shvatiti promatrajući Krista. Krist je uzor, uzor Crkve, jer Crkva je njegovo tijelo. On je uzor svim kršćanima, svima nama. Kada se gleda Krista ne može se

SVETA STOLICA

pogriješiti. U Lukinom se Evandželju govori kako je Isus, vrativši se u Nazaret, gdje je odrastao, ušao u sinagogu i pročitao – rekavši da se odnosi na njega - ulomak iz proroka Izajije gdje se kaže: "Duh Gospodnji na meni je jer me pomaza! On me posla blagovjesnikom biti siromasima, proglašiti sužnjima oslobođenje, vid slijepima, na slobodu pustiti potlačene, proglašiti godinu milosti Gospodnje." (4, 18-19). Eto: kao što se Krist služio svojim čovještvom – jer bio je također čovjek – da navijesti i ostvari Božji naum otkupljenja i spasenja – jer bio je Bog –, tako mora biti i za Crkvu. Po njezinoj vidljivoj stvarnosti, svemu onom što se vidi, sakramentima i svjedočenju svih nas kršćana, Crkva je pozvana svakoga dana biti blizu svakom čovjeku, počevši od onoga koji je siromašan, koji trpi i koji je marginaliziran, tako da i dalje daje ljudima osjetiti Isusov suosjećajni i milosrdni pogled.

Draga braćo i sestre, često kao Crkva imamo iskustvo naše krhkosti i naše ograničenosti. Svi imamo to iskustvo. Svi smo grešnici. Nitko od nas ne može reći: "Ja nisam grešnik". Ali ako netko od nas osjeća da nije grešnik neka digne ruku. Svi smo grešnici. A ta krhkost, te ograničenosti, ti naši grijesi, s pravom izazivaju u nama duboko zadovoljstvo, poglavito kada pružamo loš primjer i primjećujemo da postajemo izvor sablazni. Koliko put smo čuli u svojoj četvrti: "Ova osoba ide stalno u Crkvu a sve ogovara...". To nije kršćanski, to je loš primjer: to je grijeh. I tako mi dajemo loš primjer: "Ako je ovaj ili ova kršćanin ja prelazim u ateiste". Naše svjedočenje se sastoji u tome da pomognemo drugima shvatiti što znači biti kršćanin. Molimo da ne budemo uzrok sablazni. Molimo za dar vjere, da možemo shvatiti kako nas je, usprkos našim slabostima i siromaštvima, Gospodin doista učinio oruđem milosti i vidljivim znakom njegove ljubavi prema čitavom čovječanstvu. Možemo postati uzrokom sablazni. Ali možemo također postati izvorom svjedočanstva, poručujući svojim životom ono što Isus želi od nas.

HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA

Istina se ostvaruje u susretu

*Poruka predsjednika Vijeća HBK za katehizaciju i novu evangelizaciju
na početku katehetske i školske godine 2014./2015.*

Draga braćo svećenici, redovnici i redovnici, vjeroučitelji i katehete!

Istina o kraljevstvu Božjem prima se u susretu. Od svojih početaka Crkva je pokušavala na različite načine ispunjavati nalog koji je dobila od Isusa Krista: "Podite po svem svijetu, propovijedajte evanđelje svemu stvorenju." (Mk 16, 15) Da bi nam pokazao kako se to čini, "zareda obilaziti gradom i selom propovijedajući i navješćujući evanđelje o kraljevstvu Božjem" (Lk 8, 1). Doista, uspješno ili manje uspješno, spretno ili manje spretno, navjestitelji evanđelja odvažno su slijedili put Učitelja na način kako im je to u povijesti bilo moguće. Danas, kada Crkva promišlja o novoj evangelizaciji, odnosno o prenošenju vjere "novim jezikom prispopoda" (papa Benedikt XVI.), na poseban način ima pred očima čovjeka koji je postao žrtvom suvremenih "božanstava", vlastite samodostatnosti, površnosti, tj. vremena "slabe misli" i osamljenosti. Svjesna činjenice da je istina o kraljevstvu Božjem jedina koja u potpunosti može čovjeka učiniti sretnim, Crkva želi iznova tražiti put do susreta s njim, kako bi mu posvjedočila istinu da "radost evanđelja ispunja srce i cijeli život onoga koji susretne Isusa" (papa Franjo, Radost evanđelja, 1). Ostvariti takav susret preduvjet je i bitna dimenzija svakoga evangelizacijskog i katehetskog djelovanja Crkve.

Izvorno mjesto susreta Boga i čovjeka: župna zajednica. Bog nam dopušta imati udio u njegovu osobnom, otajstvenom životu. Susret s njim ostvaruje se u liturgijskom, sakramentnom i pastoralno-katehetskom životu konkretne župne zajednice. Ima li ljepše i privlačnije ponude čovjeku željnu potpuna ostvarenja od života u zajednici koja snagom sakramenata svakodnevno živi iskustvo susreta s Bogom? Nažalost, sve više postajemo svjedoci činjenice da suvremeni čovjek ne samo da u konkretnoj župnoj zajednici ne nalazi "izvor na kojemu bi utažio svoju žed" (papa Ivan XXIII.), nego bezbolno i bez interesa proživljava "krizu Boga", tj. nestajanje svijesti o Bogu u vlastitoj povijesti i sadašnjosti. Ta "kriza Boga" posljednji je poziv Crkvi da se probudi i čovjeku ponovno omogući iskustvo susreta s Bogom! Crkva postoji radi naviještanja kraljevstva Božjega. Ona nije sama sebi svrhom. Zato mora izići iz "sobe ustajala zraka, u kojoj će se, ako iz te sobe ne izade, ubrzo razboljeti" (usp. papa Franjo, Pismo sudionicima 105. plenarnog zasjedanja Biskupske konferencije Argentine, 25. ožujka 2013.).

Uvjereni smo da su mnoge naše župne zajednice mjesta novih nada i novih snaga, koje vjernike ohrabruju da nastave živjeti svoj svakodnevni život snagom svjetla vjere. Međutim, često se događa da "fast-food" tečajevi, bilo u pripravi za sakramente, bilo oni vezani uz mistagoško produbljenje otajstva susreta s Bogom ili koji drugi oblik navještaja, ne ostavljaju dovoljno prostora za stvaranje ozračja autentična susreta među dionicima evangelizacijskog procesa. Usto se nekada "spasenjsko sredstvo milosrđa zamijeni oružjem strogosti" (papa Ivan XXIII.) na različitim područjima našega djelovanja. Tako umjesto mostova gradimo barikade, na kojima se nikada nije moglo, niti se može ostvariti iskren i autentičan susret te upoznati prava istina o onomu kojega naviještamo. Umjesto stručnjake za apokaliptička pitanja ili namrgodene sudce, drugi u nama moraju vidjeti radosne glasnike (usp. papa Franjo, Radost evanđelja, 168). Nakraju, svi mi koji živimo u konkretnoj crkvenoj i župnoj zajednici, živimo u sudioništvu iste vjere. Ona pak nikada ne razdvaja. Ona ujedinjuje!

Dragi navjestitelji, evangelizacija nije nikada individualan i izoliran čin, čin pojedinca. Ona je uvijek crkveni čin. Jednostavan propovjednik, umoran kateheta ili vjeroučitelj, svaki koji i u

HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA

najdaljem kutu Zemlje naviješta evanđelje ili okuplja zajednicu, podjeljuje i slavi sakramente, ostvaruje to kao čin Crkve. U susretu s Crkvom vjerniku je omogućeno susresti Krista. Na konkretnu mjestu. U konkretnu trenutku.

Katehetski susret uvijek je navještaj Božje riječi. Dok se suočava s "krizom Boga", Crkvi se naimeće izazov njezina prevladavanja. To može ostvariti misionarskim žarom nove evangelizacije. Govor o novoj evangelizaciji nije govor o alternativama prošlosti, nego zahtjev upućen svakomu navjestitelju Božje riječi da preispita osobni i vlastiti odnos prema pozivu koji mu je darovan. Što to konkretno znači? Sveti Franjo je naime svojoj braći rekao: "Naviještajte evanđelje! Ako treba, onda i riječima." To doslovce znači: kateheta, navjestitelj, vjeroučitelj ne radi – on jest kateheta. On je to cijelim svojim životom. On je drugi Krist! Tako razmišljajući lakše je razumjeti da je svaki katehetski susret, bio on uokviren u vjeronauk u školi ili u koji od oblika župne kateheze, uvijek navještaj Božje riječi. "Cilj (misijskog poslanja, odnosno katehetskoga susreta) nije taj da se (navjestitelj i slušatelji) druže da provode vrijeme zajedno. Ne, cilj je naviještati kraljevstvo Božje. I to je hitno, to je i danas urgentno! Ne smije se gubiti vrijeme na čavrljanja, ne treba čekati zajedničku suglasnost; treba poći naviještati." (Papa Franjo, Angelus, 7. srpnja 2013.) Naviještati evandelje znači zapravo živjeti evandelje. Živjeti evandelje ne znači biti "kip u muzeju" (usp. papa Franjo, Nagovor sudionicima Svjetskoga kongresa o katehezi, 27. rujna 2013.), nego ići u susret životnim pitanjima djece, mladih i odraslih. Živjeti evanđelje istodobno je pitanje svakomu od nas kateheta i vjeroučitelja: Ne samo kako radiš, nego i kako moliš za zajednicu?

Draga djeco i mladi, dragi roditelji!

Bratsko putovanje s Crkvom. Na početku ove katehetske i školske godine crkvena vas zajednica poziva da se susretnete s njom. Taj će susret biti nošen riječju koja želi biti izgovorena. Riječju koja je nošena ljubavlju. Za "bratsko putovanje s Crkvom" (papa Ivan Pavao II.) ništa vam drugo nije potrebno osim otvorenog srca. To se putovanje može ostvariti u vjeronauku u školi, u katehezi u župnoj zajednici te u drugim oblicima života i djelovanja Crkve. Nadamo se da ste vi, draga djeco i mladi, i vi dragi roditelji, čiji je poziv na putovanje s Crkvom isписан u riječi sakramenta krsta, već odgovorili i da ćete odgovoriti na taj poziv te krenuti u novu katehetsko-pastoralnu i školsku godinu u zajedništvu s Crkvom. Jedino se na takav način, u susretu, u odnosu utemeljenom na riječi, koja je nošena uzajamnom ljubavlju, može susresti prava Istina. Istina je to kojoj nitko nije gospodar. Istina je to koja ima svoje ime: Isus Krist!

Nadamo se da će prostori susreta ispuniti i sve prostore međusobna udaljavanja. Takvih se prostora, omeđenih zidovima jednostranih i necjelovitih istina, posebno kada je riječ o školskom odgoju i obrazovanju, izgradilo, nažalost, mnogo. Vrijeme je izgradnje novih mostova, vrijeme "bratskog putovanja" i razgovora onih koji su danas odgovorni za cjelovit rast i razvoj čovjeka. Crkva je odavno krenula, spremna je i sve rado poziva na takav hod.

Bog, koji nam neprestano otkriva istinu života, bio sa svima vama!

U Đakovu, 29. kolovoza 2014.

+ Đuro Hranić, predsjednik Vijeća HBK za katehizaciju

**Priopćenje Komisije HBK Iustitia et pax o referendumu, Hrvatima Bunjevcima,
slobodi medija i obnašanju javnih dužnosti u Republici Hrvatskoj**

1. Referendum o preferencijalnom glasovanju

U slučaju referenduma vezanog uz brak i obitelj Crkva ga je podržala, jer je u skladu s njezinim moralnim naukom, a to je da je brak zajednica muškarca i žene, te da je obitelj utemeljena na toj zajednici i nijedna druga zajednica u usporedbi s njome ne može imati iste učinke i prava.

Gledom na referendum o preferencijalnom glasovanju i promjeni izbornog sustava Stalno vijeće HBK je reklo kako "nema ništa protiv ukoliko doprinosi plodonosnijoj i većoj demokratičnosti, te uz to promiče i služi općem dobru društva. Pogotovo ako se njime ne krše pozitivni državni zakoni i propisi RH, te pri tome ne narušavaju kršćanske vrijednosti koje su važna sastavnica hrvatske kulture. U tom vidu data je mogućnost građanskoj inicijativi 'U ime obitelji' skupljati potpise i ispred crkve".

Pozivaju se stoga vjernici i građani neka se dobro informiraju i prouče ponuđena rješenja te prema vlastitoj spoznaji i savjeti odluče hoće li potpisati zahtjev za pokretanje referendumu. Ne ulazeći u sadržaj referendumskih pitanja, niti u zakonodavna rješenja samog provođenja referendumu, odbacujemo mogućnost stavljanja moratorija na referendumu u Republici Hrvatskoj. To bi, naime, značilo suspenziju demokratskoga političkog uređenja, a to je protivno Ustavu Republike Hrvatske.

2. Hrvati Bunjevci

Bolna je činjenica da se hrvatska manjina u Vojvodini politički podijelila na Hrvate i Bunjevce. Nedopustivo je, međutim, da predsjednik Srbije proglašava Bunjevce "autohtonim narodom koji nisu ni Hrvati ni Srbi", pa im poklanja udžbenike na cirilici. To je očito pokušaj asimilacije i odnarođivanja Bunjevaca koju je više desetljeća provodila velikosrpska politika. Zbog toga se očekuje da se hrvatske vlasti zauzmu da Hrvati u Srbiji imaju sva ljudska i manjinska prava kao Srbi u Republici Hrvatskoj. Ljudska su prava, naime, univerzalna pa je dužnost i obveza nositelja vlasti brinuti se za njihovo poštivanje i ostvarenje. Tu obvezu napose imaju hrvatske vlasti gledom na Hrvate izvan domovine.

3. Sloboda medija i čestitost nositelja dužnosti

U posljednje vrijeme primjetni su pritisci i miješanje pojedinaca i institucija na slobodu medija. Zabrinjavajuće je kad takvi pritisci dolaze iz ureda visokih dužnosnika Republike Hrvatske. Zbog toga se traži od svih, a osobito od nositelja vlasti da promiču neovisnost, slobodu i odgovornost javnih i privatnih medija.

Očekuje se također da nositelji dužnosti mogu biti samo oni koji su moralni, čestiti koji se brinu za javno – opće dobro, a ne za privatne interese. Svjesni smo da je to ideal koji je ponekad teško u potpunosti zadovoljiti. No, taj ideal treba uvijek imati pred očima i prema njemu težiti. U tom vidu potiče se Zakonodavca neka uredi zakonodavni okvir tako da se ne izgubi iz vida ideal kojeg treba u obnašanju javnih dužnosti ostvarivati.

**Pozdrav predsjednika HBK mons. Želimira Puljića na XLIX. plenarnom zasjedanju
HBK**

1. Gospodo nadbiskupi i biskupi, generalni tajniče i zamjeniče generalnog tajnika, uvaženi gosti, sve vas od srca pozdravljam na ovom redovitom 49. plenarnom zasjedanju HBK. Pozdravljam među nama i dvojicu umirovljenih biskupa, mons. Marina Srakića te mons. Ivana Milovana. Naš kardinal Josip Bozanić, koji je sudjelovao na izvanrednoj sinodi biskupa, morao je ostati na konzistoriju kardinala pa će nam se sutra pridružiti. A Njegova Ekselencija apostolski nuncij mons. Alessandro D'Errico pridružit će nam se oko podne.

Pozdravljam i ugledne predstavnike drugih biskupskih konferencija: mons. Tomu Vukšića, vojnog ordinarija u BiH, delegata BK BiH; mons. Ivana Penzeša, biskupa subotičkog, člana Međunarodne BK sv. Ćirila i Metoda; mons. Đuru Gašparovića, biskupa srijemske.

Uz glasnogovornika Zvonimira Ancića pozdravljam i predstavnike medija kojima upućujem riječ zahvale i za izvješće koje će učiniti s ovoga zasjedanja.

Od redovitoga proljetnog, 48. plenarnog zasjedanja, koje je bilo od 13. od 15. svibnja 2014., imali smo 2. lipnja 2014. prije podne godišnji susret s redovničkim provincijalima. Na susretu je bilo govora o smjernicama pape Franje za Crkvu u njegovojoj pobudnici Radost evanđelja. Crkva bi trebala biti prepoznatljiva, kaže Papa, kao kuća milosrđa koja pronalazi tragove kršćanske nade. A kad to nađe, onda se ne boji poći na periferije siromašnih, marginaliziranih i posljednjih. Pobudnica ne samo daje važne poticaje i naznačuje putove, nego korigira stavove i moguće prepreke na putu. Uz te smjernice pape Franje bilo je govora o Odredbama o osnovnim i srednjim katoličkim školama, koje nisu samo odgojno-obrazovne ustanove, nego i mesta evangelizacije i pastoralnog djelovanja. Na susretu s provincijalima predstavljen je i dokument HBK za postupanje u slučajevima spolnoga zlostavljanja maloljetnika. A razgovaralo se i o prijedlozima za Godinu posvećenog života koja će po odluci pape Franje biti sljedeće, 2015. godine.

Istog dana poslije podne održano je izvanredno zasjedanje HBK na kojem je bilo govora isključivo o pomoći stradalima na poplavljennim područjima. Biskupi su izvješteni o razmjerima stradanja na područjima zahvaćenim katastrofalnim poplavama. Istaknuta je zauzetost vjernika i svih ljudi dobre volje diljem Hrvatske i iseljeništva, koju je netko nazvao "pravom eksplozijom dobrote". Uz dar od 12 milijuna kuna koji je odvojen za pomoć stradalima u poplavama preko Hrvatskoga Caritasa, biskupi su zahvalili svima koji su se uključili u akciju pomaganja ljudima u nevolji.

2. Što imamo na programu ovog 49. plenarnog zasjedanja koje će trajati do četvrtka u podne?

Pred nama je Drugi nacionalni susret hrvatskih katoličkih obitelji koji će se održati 19. travnja 2015. u svetištu Majke Božje Trsatske u Rijeci s temom: "Obitelj! Nositeljica života, nada i budućnost Hrvatske". Uz informacije o obilježavanju dana obitelji po biskupijama i pripremama za Drugi nacionalni susret obitelji na Trsatu, bit će govora i onom kapilarnom radu s obiteljima, posebice pastoralu zaručništva i tečajevima priprave za brak. Koncilski oci su na Drugom vatikanskom saboru zaključili kako je "veoma korisno da se biskupi iste zemlje okupljaju i razmjenjuju iskustva i mišljenja, te ujedine snage za dobro Crkve" (CD 37). A Pavao VI. je motu proprijem "Ecclesiae Sanctae" (1966.) odredio neka se uspostave biskupske konferencije tamo gdje ih do tada još nije bilo. Jer po njima se "učvršćuje duh zajedništva s općom Crkvom i pojedinačnim biskupijama međusobno". Novi Crkveni zakonik (1983.) regulirao je svrhu, nadležnosti, sastav i djelovanje biskupskih konferencija (kan 447.-459.). Petnaest godina kasnije, 21. svibnja 1998., sveti Ivan Pavao II. svojim Apostolskim pismom "Apostolos Suos" objasnit će njihov teološki, pravni i doktrinarni vid. Pismo je prevedeno na hrvatski pa će i o njemu biti govora.

Čut ćemo uobičajena izvješća predsjednika komisija, vijeća i odbora HBK, kao i izvješće s plenarnog zasjedanja CCEE-a u Rimu, te izvješće s izvanredne sinode biskupa o obitelji u Vatikanu. Biskupi će pregledati i odobriti neke statute, te razmotriti aktualna liturgijska pitanja. Pregledat ćemo neke mandate u tijelima HBK, te odrediti delegate na zasjedanjima drugih BK u 2015. Tijekom zasjedanja stići će na stol i neke brošure: Dokument Papinskog vijeća za kulturna dobra "Pastoralna uloga crkvenih arhiva" (1997.), koje je prevedeno i tiskano, te naše pismo i poruka o rođnoj teoriji "Muško i žensko stvori ih". Apostolsko pak pismo "Apostolos Suos" dostavljeno je svima elektroničkom poštom.

Napominjem također da će sutra u 18 sati, na spomendan svetog Ivana Pavla II., biti euharistijsko slavlje u zagrebačkoj katedrali, a poslije mise bit će predstavljanje sabranih djela mons. Marina Srakića u Nadbiskupijskom pastoralnom institutu. A u četvrtak u 11 sati bit će uobičajena konferencija za tisak.

3. Na koncu čini mi se prigodnim podsjetiti i na dvije godišnjice:

a. 100 godina od početka Prvoga svjetskog rata. Premda se svojevremeno pisalo kako će Papa tim povodom poći u Sarajevo, on je odlučio poći na sjever Italije, u Redipugliu. Na toj bojišnici, naime, stradalo je više od milijun ljudi, među kojima i mnogi Hrvati. Nije bez razloga papa Benedikt XV. rekao kako je to bilo "nepotrebno klanje" (strage inutile). Uz tridesetak biskupa i kardinala iz Italije i Srednje Europe s Papom smo koncelebrirali kard. Josip Bozanić, ja, mons. Mile Bogović, mons. Tomo Vukšić, vojni ordinarij iz BiH, te mons. Enco Rodinis i fra Jakov Mamić. Papa je izabrao to mjesto jer nije toliko ideološki i nacionalno opterećeno kao Sarajevo. U Redipugli papa Franjo nije govorio o krivcima za rat, nego o zloči rata općenito, kao i strategiji razaranja: "Dok Bog sve stvoreno usavršuje, rat razara i ono najsavršenije što je Bog stvorio, a to je ljudsko biće". Zato je rat nazvao ludošću, te dodao kako i danas na razne načine vodi se rat u svijetu, pa je ovo doista "vrijeme plakanja". Jer, razaranje stvorenoga na razne načine traje i danas. Tu Papinu ideju dobro je razradio fra Nikola Roščić u knjizi "Revolucije razaraju Krista".

b. Druga obljetnica je 50 godina otkada je Pavao VI., 24. listopada 1964., u tijeku odvijanja Druogog vatikanskog sabora proglašio svetog Benedikta prvim kod Boga patronom cijele Europe. Naime, tijekom propadanja Rimskoga Carstva ovaj skromni Božji monah svojim je odvažnim i ustrajnim nastojanjem uspio da u Europi zasja zora novoga doba. Umornom i izgubljenom kontinentu i njegovim narodima, od Sredozemlja do Skandinavije, te od Irske do Poljske, donio je kršćansku kulturu križem, knjigom i plugom. Po križu i Kristovu zakonu učvrstio je i umnožio uredbe javnog i privatnog života. Knjigom i kulturom sačuvao je klasične spise i podržao znanost i umjetnost. A plugom je pretvarao puste krajeve u plodne njive i vrtove, te molitvom i ručnim radom (ora et labora) oplemenio je i uzdigao ljudski trud. Zato ga je Pavao VI. proglašio prvim kod Boga zaštitnikom Europe.

Velika je simbolika i u tomu što je pola stoljeća nakon toga događaja papa Franjo svoga časnog predsjasnika u nedjelju 19. listopada 2014. uzdigao na oltar i ubrojio među blažene. Postkonciljska Crkva duguje puno ovom "blagom ali odlučnom" Papi. On je, naime, vodio Petrovu lađu u burnim godinama za Crkvu i svijet. Na samom početku pontifikata (30. lipnja 1963.) izrekao je jasnim riječima da će "braniti svetu Crkvu od doktrinarnih i običajnih zabluda, koje iznutra i izvana prijete njezinoj cjelebitosti i zatamnuju njezinu ljepotu". Iako je puno trpio zbog previranja u Crkvi, nije se plašio svjedočiti za Istinu o Bogu i čovjeku. U tom smislu objavio je encikliku "Humanae vitae" o odgovornoj bračnoj ljubavi za koju komentatori vele da je bila jasna i proročka. A u sklopu tek održane izvanredne sinode o obitelji i danas je vrlo aktualna. Preminuo je 6. kolovoza 1978.

Proglašenje pak blaženim, kao kruna izvanredne sinode o obitelji, papa Franjo je objavio urbi et orbi kako je ovaj "blagi i odlučni papa" dobar boj bio i vjeru sačuvao (usp. 2 Tim 4, 7). Neka sku-

pa sa svetim Benediktom i svetim Ivanom Pavlom II. bdije nad europskim kontinentom koji je osobito volio. A svi oni neka i nas prate svojim zagovorom i pomognu nam ići njihovim stopama.

Priopćenje sa 49. plenarnog zasjedanja HBK

Od 21. do 23. listopada 2014. održano je u sjedištu HBK u Zagrebu plenarno 49. zasjedanje Hrvatske biskupske konferencije pod predsjedanjem mons. Želimira Puljića, zadarskoga nadbiskupa, predsjednika HBK. Na zasjedanju su uz članove HBK sudjelovali apostolski nuncij u Republici Hrvatskoj nadbiskup Alessandro D'Errico, izaslanik Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine vojni ordinarij mons. Tomo Vukšić, subotički biskup mons. Ivan Penzeš i srijemski biskup mons. Đuro Gašparović.

Pozdravljajući nazočne, nadbiskup Puljić prikazao je glavne teme zasjedanja te je spomenuo dve godišnjice: 100 godina od početka Prvoga svjetskoga rata i 50 godina otkada je Pavao VI., 24. listopada 1964., proglašio svetoga Benedikta zaštитnikom Europe. Papa Franjo je povodom visoke obljetnice početka Prvoga svjetskoga rata pohodio Redipugliu na sjeveru Italije gdje je stradalo mnogo ljudi, među kojima i brojni Hrvati. Papa nije govorio o krivcima za rat, nego o zloči rata općenito, kao i strategiji razaranja, te je rat nazvao ludošću, naglasivši kako se i danas na razne načine vode ratovi u svijetu.

U radnom dijelu zasjedanja biskupi su upoznati s pripremama i programom Drugoga nacionalnoga susreta hrvatskih katoličkih obitelji koji će se održati u nedjelju 19. travnja 2015. u svetištu Majke Božje Trsatske u Rijeci na temu "Obitelj! Nositeljica života, nada i budućnost Hrvatske". Program susreta započet će u subotu 18. travnja 2015. bdjenjem na kojem će sudjelovati obitelji Riječke metropolije, kao i obitelji iz drugih biskupija. Uoči središnjega euharistijskoga slavlja u nedjelju bit će prigodni program koji će se sastojati od svjedočenja obitelji, molitve i pjesme.

Prije 30 godina, 1984., održan je u Mariji Bistrici Nacionalni euharistijski kongres (NEK) kao vrhunac devetogodišnje proslave Trinaest stoljeća kršćanstva u Hrvata (1976. – 1984.). Taj je događaj ostavio snažan trag u našem crkvenom i širem društvenom životu. A za uspjeh toga pastoralnoga projekta zasluzni su tadašnji pastiri Crkve u Hrvata, biskupi, župnici i katehete koji su u složenim okolnostima komunističke vladavine uspjeli ostvariti neke zajedničke prioritetne programe. Spominjući se Nacionalnoga euharistijskoga kongresa od prije tri desetljeća, biskupi su razgovarali kako u sadašnjem pastoralu odabrati strateške pastoralne prioritete.

Biskupi su upoznati s tijekom i zaključcima Treće izvanredne opće biskupske sinode o temi "Pastoralni izazovi vezani uz obitelj u kontekstu evangelizacije" koja je od 5. do 19. listopada održana u Rimu. Zaključci s izvanredne sinode poslužit će kao pripremni dokument za redovitu biskupsku sinodu o obitelji koja će se održati u listopadu iduće godine.

Na zasjedanju je predstavljeno apostolsko pismo svetoga Ivana Pavla II. "Apostolos suos", u kojem je obrađena teološka i pravna narav biskupske konferencije.

Podnesena su i izvješća o radu pojedinih tijela HBK. Među ostalim istaknuto je kako je Hrvatski Caritas u suradnji s biskupijskim Caritasima za stradale u poplavama kako u Hrvatskoj tako i u BiH i Srbiji prikupio više od osam milijuna kuna pomoći. Potpora Crkve je i puno veća jer su pojedine biskupije i njihovi Caritasi te redovničke ustanove i župe novčana sredstva i pomoći u robi donirali direktno postradalima. Također, biskupi Hrvatske biskupske konferencije na prethodnom su zasjedanju darovali za stradale 12 milijuna kuna.

Objavljena je poruka hrvatskih biskupa o rodnoj teoriji pod naslovom "Muško i žensko stvori ih!". Poruka se temelji na biblijsko-kršćanskoj antropologiji poimanja čovjeka, tijela i spolnosti

s osobitim osvrtom na rodnu teoriju. Poruka polazi od Kristove zapovijedi Crkvi da propovijeda evanđelje svemu stvorenju uzimajući u obzir izazove s kojima se Crkva u toj zadaći naviještanja evanđelja trajno suočava. S jedne strane uvijek se radi o izazovu inkulturacije evanđelja, a s druge strane potrebna je kritička prosudba kulture. Biskupi ovim prigodnim pismom upozoravaju na novu filozofiju seksualnosti koja niječe narav koju čovjek dobiva rođenjem. Najbolji odgovor na izazove nove ideologije je autentičan navještaj i svjedočenje evanđelja vlastitim životom.

Prihvaćen je Statut Hrvatske katoličke mreže, središnje medijske ustanove HBK-a koja će sjediniti djelovanje Hrvatskoga katoličkoga radija, Informativne katoličke agencije, Tiskovnoga ureda HBK-a te odjela koji će se baviti novim medijima.

Biskupi su raspravljali i o mandatima u pojedinim tijelima HBK-a. Budući da je mons. Vlado Košić u dva suslijedna mandata obnašao službu predsjednika Komisije HBK-a "Iustitia et pax", za novoga predsjednika imenovan je bjelovarsko-križevački biskup mons. Vjekoslav Huzjak.

U sklopu Godine posvećenoga života, koju je proglašio papa Franjo, planiran je susret Bogu posvećenih osoba u Mariji Bistrici 14. ožujka 2015.

Na plenumu je dogovoren i kalendar zasjedanja i važnijih susreta u idućoj godini. Zajedničko zasjedanje biskupa iz Hrvatske i Bosne i Hercegovine bit će 26. siječnja 2015. u Zagrebu. Izvanredno zasjedanje HBK-a održat će se 28. siječnja 2015., a redovito proljetno plenarno zasjedanje HBK-a na programu je od 14. do 16. travnja 2015. Susret biskupa HBK s redovničkim poglavarima planiran je za 9. lipnja 2015., a jesensko redovito plenarno zasjedanje HBK održat će se od 27. do 29. listopada 2015.

"Muško i žensko stvori ih!"

Poruka biskupa Hrvatske biskupske konferencije

1. Čovjek pred izazovom novih mogućnosti što mu ih pružaju suvremena znanost i tehnika

Crkva je u svojoj dvotisućljetnoj povijesti, izvršavajući zapovijed svojega Učitelja: "Pođite po svem svijetu i propovijedajte evanđelje svemu stvorenom" (Mk 16, 15), neprestano pratila čovjeka u njegovim životnim traženjima, mukama i lutanjima. Pritom je više puta prelazila razne kulturne pragove i u svjetlu Božje riječi i zakona koje je Bog u trenutku čovjekova stvaranja upisao u njegovu narav prosuđivala kulture, svjetonazole i ideologije s kojima je dolazila u dodir. Tako ona i danas služi čovjeku u susretu sa suvremenom relativističkom i laicističkom kulturom i različitim izazovima i odgovornostima koje pred njega stavljuju suvremena znanstvena i tehnička dostignuća. U svezi s time spomenut ćemo samo pitanja o početku i kraju ljudskoga života, složenu problematiku genetskoga inženjeringu te različita druga bioetička pitanja, kao i probleme i opasnosti što proistječu iz bezobzirnoga manipuliranja prirodom.

Znanost i tehnika osloboidle su u znatnoj mjeri čovjeka od hirova prirode, što je u njemu stvorilo dojam da može njome posve ovladati i podložiti je sebi, i to ne samo prirodu izvan sebe, nego i svoju vlastitu narav. Pretpostavka za to bila je obezvrijedivanje naravnoga zakona, čime se željelo ukloniti svaku zaprjeku ljudskoj samovolji. Tako se čovjek, pod dojmom moći koju je postupno zadobivao, a uvjeren da ne postoji nikakav naravni, unaprijed zadani, poredak stvari, sve više počeo stavljati na mjesto Boga i prisvajati sebi ulogu svemoćnoga stvoritelja i zakonodavca, čija je sloboda apsolutna. Ne samo prema učenju Biblije (usp. Post 3), nego i prema povijesnom iskustvu, to je glavni uzrok svih ljudskih nesreća. Naime, pokušavajući po svojoj mjeri radikalno preoblikovati svijet, pa i samu svoju narav, te sebe postaviti za apsolutnoga gospodara života i smrti, za mjerilo istine i laži, za zadnji kriterij dobra i zla, čovjek dovodi u opasnost sebe i sve stvoreno. Analizirajući posljedice takvih čovjekovih nastojanja, francuski teolog H. de Lubac je rekao: "Nije istina da čovjek ne može organizirati zemlju bez Boga. Istina je da je on bez Boga može, na kraju krajeva, organizirati samo protiv čovjeka. Isključivi humanizam je nehuman."

humanizam" (1).

Jedna od mnogih posljedica te čovjekove preuzetnosti je i aktualna antropološka revolucija, koja svoj najradikalniji izraz i oblik ima u tzv. rodnoj ideologiji. Čini se da se u toj ideologiji ostvaruje upravo ono što je predviđao E. Fromm kada je govorio da ćemo, nakon polaganoga umiranja Boga u prošlom stoljeću, u našem stoljeću svjedočiti smrti čovjeka (2).

Stoga mi, hrvatski biskupi, želimo ovom porukom skrenuti pozornost upravo na tu radikalnu i u krajnjoj liniji veoma nehumanu revoluciju, revoluciju koju se pokušava, kao širu lepezu "kulture smrti", na sve načine usaditi u ljudsko društvo s ciljem da se posve izmijene ne samo temelji zajedničkoga života i njegove nosive vrijednosti, nego i sam čovjek. Na to nas potiče i obvezuje kako osjećaj zbumjenosti mnogih pojedinaca, vjernika i onih koji se tako ne izjašnjavaju, tako i zabrinutost mnogih obitelji i zajednica koje susrećemo u različitim prigodama. Uvjereni smo da svatko komu je stalo do istinskoga čovjekova dobra ne može ostati ravnodušan prema tom učenju. Svima zato želimo izložiti i ponuditi biblijsko-kršćanska uvjerenja i učenje vezano uz pitanja koja otvara rodna ideologija. Želimo ih podijeliti s vjernicima i sa svim ljudima dobre volje koji zajedno s nama dijele istu tjeskobu i zabrinutost, jer se samo zajednički možemo oduprijeti opasnosti koja prijeti čovjeku i njegovoj budućnosti na zemlji. Činimo to uvjereni da je, pred obiljem različitih ponuda i izazova kojima je izložen današnji čovjek i cijelokupno društvo, nužno oblikovati jasne kriterije razlučivanja i ispravna odabira. A upravo je ispravno oblikovanje savjesti ono područje na kojemu, kako je papa Benedikt XVI. istaknuo u svojem govoru u Hrvatskom narodnom kazalištu u Zagrebu (4. lipnja 2011.), Crkva današnjem društvu može pružiti najdragocjeniji doprinos (3).

2. Čovjek u vrtlogu rodne ideologije

Rodnu ideologiju susrećemo pod različitim nazivima: rodna teorija, rodna perspektiva, gender-ideologija i drugo. Iako je ta ideologija danas raširena i prisutna u brojnim područjima života, krajnji cilj koji se njome želi ostvariti često nije tako lako uočljiv. Naime, pobornici te ideologije svoje djelovanje označavaju kao "plemenito nastojanje i borbu protiv diskriminacije" ili govore o "zalaganju za uspostavu slobode i jednakopravnosti" ili pak "za ostvarenje tolerantnosti". Pominjim promatranjem rodne ideologije mogu se razotkriti njezini ciljevi i metode kojima se služi.

2.1. Novo shvaćanje seksualnosti

U rodnoj ideologiji suočavamo se s novim poimanjem ljudske seksualnosti, zapravo s novom ideologijom seksualnosti. Rodna ideologija smjera na same čovjekove korijene. Bez čvrstoga uporišta u biologiji, tradiciji i kulturi, ona polazi od pretpostavke da je čovjek po sebi bezrođno biće. Njegov spol jest nešto što je biološki zadano, ali njegov rod s time nema nikakve veze. Polazeći od tvrdnje Simone de Beauvoir, jedne od idejnih začetnica rodne ideologije, da "se ženom ne rađa, ženom se postaje", rodna ideologija kaže da mi zapravo nismo žene i muškarci na temelju prirodnih činjenica koje nas određuju. Radikalno odvajanje spola i roda tvori teorijsko uporište rodne ideologije. Muški i ženski rod (gender), u tumačenju te ideologije, razvija se unutar određenoga društvenoga konteksta. Kao takav podliježe različitim socijalnim i drugim utjecajima. Prema tome, dva roda, muški i ženski, nisu čovjeku prirodno urođeni, već su mu na neki način nametnuti.

2.2. "Rod je fluidna kategorija"

Ako je rod društveno konstruiran, on je podložan promjenama. To znači da postojeći društveni konstrukt, kažu zastupnici te ideologije, treba razgraditi. To treba učiniti jer je čovjek – ujarmlijen u dvorodnost (muško – žensko) – izgubio svoju elementarnu slobodu. Za nju se treba ponovno izboriti, što će uspjeti kada se dokinu muškost i ženskost kao rodne kategorije. Takva rodna "sloboda" znači da rod ne može biti uvjetovan nikakvom biološkom datošću. On ne može

biti ni vremenski ograničen. Čovjek će moći birati i formirati svoj rod prema vlastitim željama i prohtjevima. Moći će biti što god želi i dok god to želi. Zato se rod treba shvatiti kao fluidnu kategoriju, kao kontinuum u kojem nema ni stalnosti ni stabilnosti. On je nepredvidiv i ničim određen – osim samovoljom čovjeka koja se ovdje doživljava kao najveći doseg ljudske slobode koja se u konačnici nameće kao zadnji kriterij svakoga osobnoga izbora. Rod je, posegnemo li za usporedbom, sveden gotovo na razinu profesije koja se mijenja prema želji ili potrebi. Takvo shvaćanje roda otkriva se kao jedna od perjanica suvremene diktature relativizma.

Polazeći od takvoga shvaćanja čovjeka, postaje razumljivo da ideologizirano shvaćanje čovjeka vodi u ideologizirano shvaćanje roda koje vodi u otvoreno nijekanje smisla i značenja spola i spolne različitosti u oblikovanju osobnoga identiteta pojedinca. Irrelevantnost tih različitosti prepoznaće se i u govoru o braku i obitelji, a najdramatičnije se očituje u pokušajima izjednačavanja homoseksualnih zajednica s heteroseksualnim brakom. Rodne ideologije rade na tome da se brak, kao zajednica muškarca i žene, i obitelj, kao intimna zajednica ljubavi i potpunije čovječnosti, zamijene proizvoljnim tipovima "ljubavnih odnosa" i "obitelji".

3. Taktike rodne ideologije

Iako smo nerijetko svjedoci njezina gruba i bezobzirna nametanja, rodna ideologija više teži suptilnom ucjepljivanju u najrazličitije društvene pore. Rodna ideologija se širi prema točno razrađenom planu. Okosnicu toga plana čine "zakon postupnosti", ideologiziranje temeljnih pojmova, usmjereno na odgojno-obrazovni sustav, implementacija u zakonodavstvo, napadi na svaku religiju i Crkvu te odbijanje rasprave o praksi "tjelesnih užitaka" i njihovim rizičnim čimbenicima, a umjesto toga ustrajanje na "ljudskim pravima", "slobodi izbora" i "nediskriminaciji".

3.1. Djelovanje prema zakonu postupnosti

Rodna se ideologija ne uvodi odjednom, nego korak po korak. Cilj joj je da čovjek promijeni svijest o sebi kao dvorodnom biću. Da bi se to postiglo, promicatelji rodne ideologije usredotočuju se na ona područja u kojima ta svijest spontano niče i razvija se. To su brak i obitelj. Te se naravne institucije pokušava relativizirati sljedeći psihološko-pedagoški zakon postupnosti. Najprije im se mijenja postojeći sadržaj i značenje. Sljedeći je korak, koji se danas tek "potiho" najavljuje, rastakanje, odnosno nestanak tradicionalnoga poimanja braka i obitelji. S tim se ciljem poduzimaju različite inicijative kojima je cilj odvojiti djecu od njihovih obitelji i od utjecaja obiteljskoga odgoja. Tako se želi u procesu odrastanja djece oslabiti i onemogućiti prirodnu identifikaciju s majkom i ocem koja je vrlo važna za oblikovanje muškoga, odnosno ženskoga identiteta.

3.2. Ideologiziranje temeljnih pojmova

S taktikom postupnosti usko je povezano ideologiziranje pojmova i nasilje na jezičnom području. To se čini uvodenjem novih, često dvosmislenih pojmova, kao i prekrajanjem starih – nekim oblikom "lingvističkoga inženjeringu" s vrlo profinjenim metodama. Naime, određene se riječi potiskuju iz upotrebe, što dovodi do njihova zaborava, a onda i do gubitka njihova autentičnoga smisla i značenja. Upravo je to stvarni smisao i cilj zamjenjivanja riječi "majka", "otac", "supružnici" riječima "roditelj 1", "roditelj 2", "partner A", "partner B" ili "C"... Sve to pridonosi razaranju jedino prihvatljivoga pojma braka i obitelji, onoga utemeljenoga na ljudskoj naravi i na biblijskom nauku, kao i stvaranju fluidnoga spolnoga identiteta. Imajući u vidu važnost značenja i upotrebe spomenutih pojmova, možemo razumjeti zbog čega je u Hrvatskoj u određenim krugovima pružan tako snažan otpor i protivljenje da se referendumom izglosa i zatim u Ustav unese definicija braka kao životne zajednice muškarca i žene. Kolika je važnost takvoga ishoda referenduma pokazuje i činjenica da se pobornici rodne ideologije s njime ne mire, nego nastavljaju na drugi način i dalje voditi svoju borbu protiv njegova biološkoga i iskonskoga društvenoga značenja.

3.3. Usmjerenost na odgojno-obrazovni sustav

Rodna se ideologija obraća najvećim dijelom djeci i mlađeži. Naime, nije lako urušiti prirodan i "stabilan" rodni identitet zrelih muževa i žena. Iako ga nije lako razoriti, ipak se agresivnim, ali podmuklim djelovanjem može i to postići ili makar utjecati na stvaranje iskrivljenoga poimanja spolnoga i rodnoga identiteta muškarca i žene. U tom svjetlu moramo promatrati i prosuđivati panerotizaciju društva i kulture, kao i toleriranje ili čak poticanje raznih devijantnih načina seksualnoga ponašanja (npr. pornografijom i sl.). Djeca i mlađež izloženi su danas nebrojenim negativnim primjerima i utjecajima te planskim odgojno-obrazovnim programima i smjernicama koje oni nisu, u životnoj fazi u kojoj se nalaze, sposobni razumjeti, što u njima stvara osjećaj zbumjenosti i konfuziju. A to i jest cilj pobornika rodne ideologije. Naime, u takvom je kontekstu djeci i mladima otežano pravilno oblikovati vlastitu spolnost, što za posljedicu ima lutanja i traženja samih sebe unutar "kontinuma roda". Smjernice takve naravi mogu se prepoznati i u dijelu 4. modula Zdravstvenoga odgoja (spolni odgoj), koji se i dalje kroz školski program nastoji nametnuti našoj djeci, čak i protiv volje njihovih roditelja. U svemu tome nemalo zbumjuje činjenica kršenja relevantnih međunarodnih i domaćih pravnih akata (npr. Opća deklaracija o ljudskim pravima, čl. 26, paragraf 3; Ustav RH, čl. 63), koji roditeljima daju ne samo pravo, nego i dužnost odgajanja vlastite djece. Umjesto da se ta prava i dužnosti poštuju, oni se, kako vidimo, uvođenjem programa te praksom koja se na njih oslanja posve ignoriraju i osporavaju. Treba istaknuti da tako stvorena situacija nije slučajna. I ovom prilikom želimo naglasiti da roditelji imaju prirodno i zakonsko pravo i dužnost odgajati svoju djecu u skladu sa svojim svjetonazrom i vrijednosnim sustavom, odnosno vjerom. Svatko tko im to osporava ili onemogućava, čini prema njima tešku nepravdu i krši jedno od njihovih temeljnih prava. Stoga je posve razumljivo da je ideološko nametanje i upletanje u područje odgoja u više europskih zemalja potaknulo žestoke reakcije i prosvjede roditelja i mnogih drugih kojima je stalo do ispravnoga i cjelovitoga odgoja budućega naraštaja.

3.4. Implementacija u zakonodavne sustave

Rodnu ideologiju se implementira ne samo u odgojno-obrazovne, već i u zakonodavne sustave. Njezini pobornici žele utjecati na zakonodavstvo i putem njega. To se čini preko različitih međunarodnih institucija, počevši od UN-a preko europskih krovnih institucija pa sve do zakonodavstava pojedinih zemalja. Zajedno s nekim drugim suvremenim svjetonazorskim trendovima, rodna se ideologija etablira kao svojevrsna duhovna diktatura koja beskompromisno guši osobnu i društvenu slobodu. Tu se antropološku revoluciju nameće "odozgor prema dolje", širi se od raznih centara moći i nastoji zahvatiti čitavo čovječanstvo. Zakoni koji promiču rodnu ideologiju kao u pravilu žele redefinirati brak i obitelj s ciljem izjednačavanja istospolne zajednice s heteroseksualnim brakom. U sljedećem se koraku, kako se to može vidjeti u nekim zemljama, uvode zakoni koji istospolnim zajednicama omogućuju i posvajanje djece. Ti se zakoni donose prema spomenutoj taktici postupnosti, uvodeći drukčiji pogled na vrijednosti i legalizirajući nove načine ponašanja.

U svojim temeljnim postavkama rodna se ideologija ne samo razlikuje od temelja kulture i civilizacije u kojoj je čovjek tijekom mnogih tisućljeća rastao i u kojoj se društvo oblikovalo, nego je i u dubokoj suprotnosti sa zakonima ljudske naravi i s kršćanskim, odnosno biblijskom vizijom čovjeka. Htjeli bismo stoga ne samo upozoriti na zablude rodne ideologije, nego i pokazati temelj na kojemu će i današnji čovjek moći graditi svoj identitet i s njim povezano dostojanstvo i ljepotu ljudskoga življenja.

4. Čovjek je stvoren kao muškarac i žena

Viziju čovjeka, njegove naravi i njegova poslanja kršćanin otkriva već na prvim stranicama Biblije. Božje stvaralačko djelo svoj vrhunac doseže u stvaranju čovjeka. On je dio stvorene prirode,

ali i biće kojemu Bog posvećuje posebnu brigu i pažnju. Sve što je stvoreno čovjek nadilazi svojom produhovljenom naravi, svojim vječnim određenjem i upućenošću na transcendenciju, na svojega Stvoritelja. Jedino je čovjek, među svim stvorenjima, kako čitamo na početku Biblije, stvoren "na sliku Božju" (Post 1, 27). Time je njegovo dostojanstvo uzdignuto do neslućenih visina. Čovjek, međutim, kaže biblijski pisac, nije stvoren sam i nije sam sebi dostatan. Bog čovjeka stvara u različitosti spolova, kao muško i žensko: "muško i žensko stvori ih" (Post 1, 27). Nakon što ga je stvorio, Bog iznova potvrđuje da čovjek, stvoren kao muškarac i žena, odgovara njegovu naumu: "I vidje Bog sve što je učinio, i bijaše veoma dobro" (Post 1, 31).

U muškarcu i ženi prepoznajemo njihovu različitost, ali i uzajamnu usmjerenos, komplememtarnost koja je neodvojiva od njihove naravi. Spol i rod usko su i neodvojivo povezani, iznutra međuvisni, moglo bi se reći – dva su lica jedne te iste "ljudske" stvarnosti. Muško i žensko, kako ih je Bog zamislio i stvorio, dva su jednakovrijedna, zbog toga i jednakopravna roda.

Tu temeljnu istinu o sebi samome i o svojoj naravi čovjek nije nikad dovodio u pitanje. Oni do kojih nije prispio kršćanski navještaj svojim su razumom – polazeći od naravi stvorenoga svijeta i čovjeka – spoznali temeljne oznake i kriterije čovjekove egzistencije. Čak i ako je u pojedinim razdobljima bilo devijacija, one su uvijek, prije ili kasnije, prepoznate kao takve.

5. Muškarac i žena – jedinstvo u različitosti

Biti žena ili biti muškarac način je postojanja, a ne tek puki "atribut" ljudskoga bića. Čovjek je biće koje komunicira, daje i prima, u čemu njegova spolnost ima vrlo veliko značenje. Tako će različitost muškarca i žene svoj osobit smisao dobiti u njihovu uzajamnom sjedinjenju. Na tu usku povezanost i jedinstvo koje su pozvani ostvarivati upućuje i sam Isus: "Dvoje njih bit će jedno tijelo" (Mt 19, 5). Različitost muškarca i žene nije zaprjeka, već poseban put ostvarenja bračnoga i obiteljskoga zajedništva. To zajedništvo svoj blagoslov dobiva u daru/rođenju novoga ljudskoga bića. Bračno zajedništvo muškarca i žene prirodno je okruženje za nastanak i rast ljudskoga života. Upravo ta iskonska zajednica muža i žene mjesto je prvih koraka i prvih riječi, prvih spoznaja svijeta i početnih koraka vjere. Zato je značenje majke i oca u obitelji i u odgoju nemjerljivo. Nikada ne će moći "jedan otac" ili "više očeva" zamijeniti majku u obitelji. Ali isto tako ni "jedna majka" ili "više majki" ne mogu zamijeniti oca u obitelji. Njihova je uloga nezamjenjiva i komplementarna. Ako igdje, onda u obitelji čovjek ima priliku učiti živjeti u različitosti i prihvaćati drugoga. Obitelj je, kaže papa Franjo, temeljna stanica društva, mjesto "gdje se uči suživotu u različitosti i pripadnosti drugima" (4). Ona je škola solidarnosti i ljubavi, ambijent darivanja i prihvaćanja.

6. Istina o čovjeku upisana je u samoga čovjeka

U rođnoj se ideologiji mogu prepoznati antropološke posljedice spolnoga, bračnoga i obiteljskoga relativizma koji ide do te mjere da se niječu prirodne datosti čovjeka. Značenje i "govor" tijela gotovo se potpuno zanemaruje. Rodna ideologija suprotstavlja se i "ljudskoj ekologiji". Na tu je činjenicu upozorio i papa Benedikt XVI. koji kaže: "Očigledno je duboka zabluda ove teorije i antropološke revolucije koja u njoj nalazi svoj temelj. Čovjek niječe da ima narav koju predodređuje njegova tjelesnost, koja obilježava ljudsko biće. On sam niječe vlastitu narav i odlučuje da mu ona nije predodređena datost nego nešto što on sam sebi stvara. Muškarac i žena kao datost stvaranja, kao narav ljudske osobe, više ne postoje. Čovjek poriče vlastitu prirodu. On je sada samo duh i volja. Manipulacija prirom dom koju, kada se odnosi na okoliš, danas osuđujemo, postaje ovđe, kad je u pitanju on sam, čovjekov temeljni izbor" (5).

Benedikt XVI. dobro uočava da se tu događa nešto gotovo nepojmljivo, ali nažalost stvarno. Naime, dok čovjek s jedne strane danas sve više osjeća da ipak ne može do kraja manipulirati prirom, nego da mora, ako je želi spasiti i sačuvati, koliko-toliko poštivati zakonitosti koje su u nju upisane, s druge strane, kad se radi o njegovoj vlastitoj prirodi, to ne želi i ne će, nego se i dal-

je prema njoj i zakonima u nju upisanima odnosi posve samovoljno. Danas se s pravom zgražamo zbog neodgovorna odnosa prema prirodi i zbog nebrojenih oblika manipuliranja njome. Isto tako zabrinuti smo za budućnost našega planeta. No kad je u pitanju sam čovjek, kao da nestaju zgražanje i osuda, a manipuliranje i eksperimentiranje njegovom vlastitom prirodnom postaju pohvalni i poželjni. Kako to razumjeti? Kako objasniti toliku zabrinutost za budućnost prirode, a poigravati se budućnošću čovjeka, koji je kruna svega što je Bog stvorio? Tko tako zasljepljuje čovjeka i poigrava se njime?!

7. Čovjek, remek-djelo stvaranja

Činjenica da je čovjek stvoren kao osoba na sliku Božju ili – kako je rekao papa Franjo – da je "remek-djelo stvaranja" (6) otkriva veličinu čovjekova dostojanstva. Istina njegove naravi, to da je stvoren i da postoji kao muško i žensko, prožima i treba prožimati čovjeka u potpunosti. U protivnom, ne će moći otkrivati bogatstvo vlastite spolnosti, nego će stalno biti izložen opasnosti da mu netko drugi kaže "tko je on". Rodna ideologija tako s jedne strane apsolutizira ljudsku slobodu, a s druge strane lišava čovjeka temeljnoga oslonca na kojem počivaju njegov identitet i dostojanstvo.

Znajući to, ne dopustimo da ni mi koji isповijedamo vjeru u Boga Stvoritelja, ni ikoji čovjek, a pogotovo nitko od malenih, tj. djece i mlađeži, ne upadne u tu smrtonosnu mrežu. Nemojmo se bojati biti ljudima kakvima nas je Bog zamislio i stvorio. Nemojmo preotimati Bogu njegovo mjesto i ulogu. Ne stavljajmo se na Božje mjesto. Prihvativmo biti njegova stvorenja, njegova dječa. To je jedini put do istinske slobode, sreće i ljudske punine.

8. Pružajmo svjedočanstvo života

Najbolji odgovor na izazov nove ideologije jest autentičan navještaj i življenje evanđelja. To je najbolja zaštita protiv mentaliteta i duha rodne ideologije jer učvršćuje svijest kršćanina o njegovu "čovještvu" kakvo je izišlo iz ruku Božjih. To je svijest da smo djeca Božja, da smo jednakovrijedna braća i sestre ("muško i žensko") kojima je povjerena budućnost čovječanstva i svega stvorenoga. Mi smo Božja "slika" preko koje on na jedinstven način želi biti prisutan u svijetu. Taj je svijet on stvorio. Štoviše, nakon što je bio grijehom narušen, po Sinu svojemu Isusu Kristu, obnavlja ga i spašava.

Ta svijest mora prožeti svakoga od nas. Prožeti njome, ne ćemo moći ne osjetiti potrebu svojim životom i radom humanizirati ljudsko društvo, biti stvarateljima humanijega svijeta. Iz te perspektive nije ni moguće drukčije djelovati. Tako ćemo otkriti da navještaj evanđelja znači živjeti one vrijednosti – ljubav, vjernost, brak i obitelj – koje su odgovor na duboku čežnju ljudskoga srca.

Na kraju ove poruke obraćamo se vama, draga mlađeži, riječima Andrea Frossarda, člana Francuske akademije: "Vaš se naraštaj, dragi mladi, nalazi uoči dana kad će biti stavljen u položaj kakva ranije nije bilo. Nećete se trebati boriti za istinu kao Solženjicin i ruski disidenti, za slobodu poput europskih pokreta otpora, ili kineskih studenata za pravdu u ime siromašnih i potlačenih; nećete trebati samo braniti dostojanstvo ljudskog bića, morat ćete se izjasniti o samoj njegovoj srži... Vi ćete se morati pitati o ljudskoj naravi i, ako niste zaboravili naučavanje svojih Crkava, znat ćete da jedina ispravna definicija koja je o njoj ikad dana – jest ona iz Svetog pisma i Objave, ona koja je na početku naše civilizacije i poštovanja dostojanstva čovjeka, uz koje stoljećima barem riječima pristajemo. Svaka druga definicija snižava ljudsku osobu" (7).

Stoga vas, dragi mladi, kao i sve do kojih ova naša poruka dođe, pozivamo da se čvrsto držite te jedine ispravne definicije čovjeka, da prema njoj živite, a svaku drukčiju, lažnu i čovjeka nedostojnu, odlučno odbacujete. "Na svoju sliku stvari Bog čovjeka, muško i žensko stvari ih!" (Post 1, 27). To je čovjekovo dostojanstvo i identitet koji smo svi pozvani živjeti i jedni drugima svjedočiti!

ZADARSKA NADBISKUPIJA

SELINE, KOLONIJE BOGOSLOVA: RADOST EVANĐELJA

Evangelii Gaudium – Prikaz pobudnice pape Franje, mons. Želimir Puljić

Uvod: Crkva otvorenih vrata radosno svjedoči i naviješta

Kad su poslali pobudnicu nekim da je pročitaju prije njezinog predstavljanja na konferenciji za tisak, jedna je novinarka, Cristiana Caricato, napisala kako je „ugodno iznenađena jednostavnošću stila i logikom izlaganja“. I dodala da se pribrojava kako bi svako „posredovanje sadržaja moglo zakomplikirati i sadržaj i smisao dokumenta koji je osobno dozorio u mislima i u srcu Pape“. Ipak, usudila se napisati kako se u pobudnici prepoznaje Franjin stil propovijedanja na koji se navikavamo prateći njegove homilije iz kapelice sv. Marte i njegove kateheze srijedom. Otkrivamo rimskog biskupa koji je u godinama, ali životvorno spreman na stvaralački dijalog i osobitu misijsku zauzetost. Pobudnica je pristupačna svima.

Zašto je Papa Franjo napisao ovu pobudnicu? On odgovara na to pitanje pa veli kako je osjetio živu želju pozvati sve vjernike neka nošeni misijskom radošću krenu u evangelizaciju svijeta (br. 1). To je poziv Crkvi i njezinim članovima da s novim žarom ‘izidu iz vlastite udobnosti i pođu na sve periferije koje trebaju svjetlo evandelja’ (20).

Pobudnica pape Franje prožeta je riječju ‘radost’ koju često zaodijeva različitim pridjevima kao ‘nova, duhovna, stvaralačka, duboka, intimna, beskrajna, vječna, eshatološka radost’. On njome najavljuje kakvu Crkvu želi. Ne želi Crkvu koja će se ograditi zidovima, već zajednicu koja će tražiti način susreta i posredovanja Radosne vijesti. Isus je, naime, obvezao svoje učenike neka idu i navješćuju Radosnu vijest kako bi ljudi povjerovali i spasili se. U tom vidu valja gledati i na snažnu poruku i poziv pape Franje današnjim kršćanima koju je izrazio riječima: ‘Ne dopustimo da nam se ukrade radost evangelizacije’ (83)

U tom vidu smatra da je potrebna ‘pastoralna i misionarska obnova i preobrazba’ koje ne mogu ostaviti stvari da teku kako teku (25). Valja reformirati i crkvene strukture kako bi postale više misionarske (27). Oni pak koji Boga traže ne bi smjeli naići na ‘hladnoću zatvorenih vrata’. Jer, ‘često se ponašamo kao kontrolori milosti’, a ‘Crkva nije carinarnica, nego očev dom gdje ima mjesta za svakoga, s njegovim životnim tegobama’ (47). U tom vidu piše papa Franjo kako mu je draža i ‘prljava Crkva koja je izišla na ulicu, nego kad je obuzeta mišlju kako mora biti u središtu, pa završi u nekim protokolarnim uzlovima’. Ono pak što bi nas trebalo uznemiriti jest činjenica da je još puno naše braće koja su ‘izvan dometa Isusova prijateljstva’ (49).

Suvremene pak ‘napasti pastoralnih djelatnika’ on opisuje s tri riječi: Individualizam, kriza identiteta i opadanje žara (78). No, najvećom opasnošću smatra ‘sivi pragmatizam crkvene svakodnevice’ gdje sve na izgled funkcionira normalno, a zapravo vjera djeluje ‘potrošeno’ (83). Zbog toga poziva i potiče kršćane neka budu ‘znakovi nade’ i neka ostvaruju, kako on veli, ‘revoluciju nježnosti i dobrote’ (88). Papa Franjo (u svom stilu) govori i o onima koji se osjećaju ‘superiorima’. To je duhovnost koju naziva ‘svjetovnom’ jer na sve gleda s visoka, i neprestano ističe pogreške drugih’. Neka nas Bog poštedi te crkvene svjetovnosti pod pastoralnim ili duhovnim zastavama’ (97). Takvu zagušljivu duhovnost može se liječiti ‘udisanjem čistoga zraka Duha Svetoga koji nas oslobođa usredotočenosti na same sebe.

Ispovijed vjere, socijalni angažman i mir

Dio pobudnice Papa posvećuje i homilijama za koje veli kako ne smiju biti ‘konferencije ili predavanja’, nego kratka razmišljanja koja su kadra ‘zapaliti srca’ izbjegavajući da propovjedi budu

samo moraliziranje ili naukovanje. Podvlači potrebu priprave za homilije. Ako se to ne čini, veli Papa takav propovjednik ‘nije pošten i neodgovoran je’ (145). Dobra pak propovijed mora sadržavati ‘ideju vodilju, mora je pratiti osjećaj srca, te mora biti izložena i uz pomoć slike i primjera’ (157). Ona uz to mora biti intonirana s pozitivnim nabojem kako bi budila ‘zapretanu nadu’, a ne da ostavlja dojam kako smo trajni ‘taoci negativnih događaja’. Evandeoski navještaj zapravo mora nositi pozitivna obilježja: ‘Bliskost, otvorenost dijaloga, strpljivost i srdačno prihvaćanje koje ne prijeti i ne kažnjava’ (165).

Govoreći zatim o suvremenom svijetu Papa se ne ustručava opisati suvremeno ekonomsko stanje kao ‘nepravedno u svojim korjenima’, a zlo je ‘kristalizirano u nepravednim društvenim strukturama’ (59). To je ‘ekonomija koja ubija’, piše Papa, jer ‘vlada zakon jačega’. Proživiljavamo ‘nevredljivu tiraniju tržišta koje se divinizira’, a u njemu vladaju ‘financijske špekulacije’, ‘razgranata korupcija’ i ‘sebična fiskalizacija’ (56).

Objašnjavajući kako postoji intimna povezanost između evangelizacije i ljudskog promaknuća (178) Papa traži da ‘Crkva bude siromašna i za siromahe koji nas imaju puno toga poučiti’ (198). I sve dotle dok se ‘radikalno ne riješi pitanje siromaha, neće se riješiti problemi svijeta’ (202). Papa žarko moli Gospodina neka udijeli svijetu što više političara koji će imati na srcu i u pameti život siromaha. I poziva neka se vodi osobita briga o onima koji su u društvu najranjiviji, a to su beskućnici, ovisnici, prognanici, nerođena djeca, stari i napušteni, selioci (210).

Crkva suputnica onih koji Boga traže

Pobudnica ‘Radost evanđelja’ puna je poticaja kojima papa Franjo želi pokazati put Crkvi, eda bi bila suputnica onima koji Boga traže. Riječ ‘radost’ spominje se ne samo u naslovu, nego i u testu 59 puta. Prožeta je pozitivnim duhom koji se ne plaši opisati krutu realnost problema i teškoća. Govor je vrlo jasan i neposredan. Ide u srce problema s kojim se susreću današnji ljudi. Papa traži da Crkve ne bude jednostavno samo nazočna, nego da obnovljenim snagama aktivno evangeližira. A evangelizacija uključuje i ‘put dijaloga’ i to na tri razine:

- s državom,
- s društvom po kulturi i znanosti,
- te s onima koji ne pripadaju Katoličkoj Crkvi (238).

Uz naglašenu potrebu ekumenizma s ‘kršćanima na drugi način’ i dijaloga s drugim religijama, Papa ističe zdravi pluralizam koji poštuje druge i drugačije, ali ne zagovara ‘povlačenje religija u privatnost’, a još manje u ‘zatvorene ograde crkava, sinagoga i džamija’.

Poštivanje koje se iskazuje ‘manjini agnostika i nevjernika (ateista) ne smije se svojevoljno nametati na način da se zatome uvjerenja većine vjernika ili ignorira bogatstvo različitih vjerskih tradicija’ (255). To ne bi bio doprinos ni miru i toleranciji, nego novi oblik diskriminacije i autoritarizma (ibid.).

Posljednje poglavje nosi naslov ‘Duhom ispunjeni evangelizatori’. Tko su takvi navjestitelji? To su blagovjesnici koji se ‘bez straha otvaraju djelovanju Duha, kako bi poput apostola navješčivali čudesna Božja djela’ (259). Puni snage i smjelosti oni su kadri plivati i protiv struje. Zato Papa žarko moli neka Duh Sveti dođe ‘obnoviti, protresti i dati poticaj Crkvi da odvažno izdiđe iz sebe kako bi svim ljudima navijestila radosnu vijest’ (261).

U tom vidu on podsjeća na razdoblje prvih kršćana ‘punih radosti i nepokolebive hrabrosti, koji su bili neumorni u naviještanju i ustrajni u aktivnostima’ (263). Valjalo bi u tom vidu, veli Papa, učiti nešto od svetaca koji su se uspješno hrvali s izazovima i teškoćama svoga vremena. Zbog toga predlaže da se zaustavimo malo i promotrimo neke razloge koji bi nam mogli pomoći da ih naslijedujemo.

Ne dopustimo da nam se ukrade radost evangelizacije

Osnovne razloge takvom stavu zauzetog evangeliziranja Papa nalazi u Isusovoj ljubav koju smo primili. Ona nas tjera da o ljubljenoj osobi zborimo, da je predstavljamo i druge s njom upoznajemo. Naše je poslanje ljubiti ne samo Isusa, nego i njegov narod (268) i svijet ‘komu smo poslani pružati razloge nade’. Ne kao ‘neprijatelji koji prstom upiru i osuđuju’ (271), nego kao Božji ljudi koji se ‘ne umaraju činiti dobro’ (Gal 6, 9). Kako bismo bili trajno svježi tu ljubav drugima prenositi, potrebno je svakog dana ‘moliti njegovu milost i tražiti da nam otvorí naše hladno srce i prodrma našu mlakost i površnost’ (264). Pravi misionar, naime, ‘ne prestaje nikada biti učenikom’ jer zna da ‘Isus kroči s njim, govori, diše i radi s njim’ (266). Ako smo u jedinstvu s Kristom, onda ‘ljubimo ono što on ljubi, te živimo i djelujemo na hvalu slave njegove milosti (Ef 1, 6). I neovisno od naših sklonosti, interesa i želja, shvaćanja i motiva, mi evangeliziramo na sve veću slavu Oca koji je na nebesima’ (267). Jer, poslanje ‘nije privjesak koji mogu skinuti’, već nešto što ‘ne mogu iščupati iz svoga bića, a da ne uništим samog sebe’. Dapače, Papa dodaje kako smo ‘opečaćeni poslanjem da prosvjetljujemo, blagoslivljamo, tješimo liječimo i oslobođamo’ (273).

Pobudnica pape Franje, koja ima 223 stranice, raspoređene u 288 brojeva s pet poglavila i uvodom, obilježena je radosnim stilom i brojnim poticajima. Ona je u pravom smislu riječi pobudnica; želi u nama nešto pobuditi i probuditi. U njoj papa Franjo poziva, potiče, preporučuje i predlaže. Ovih nekoliko zadnjih rečenica koje navodim, posebice iz prvog i drugog poglavila kojima Papa završava pojedine dijelove pobudnice, mogu najbolje osvijetliti njegove nakane i poticaje:

- ‘Ne dopustimo da nam se ukrade misijski zanos!’ (80);
- ‘Ne dopustimo da nam se ukrade radost evangelizacije’ (83);
- ‘Ne dopustimo da nam se ukrade nada’ (86);
- ‘Ne dopustimo da nam se ukrade zajedništvo’ (92);
- ‘Ne dopustimo da nam se ukrade evanđelje’ (97);
- ‘Ne dopustimo da nam se ukrade ideal bratske ljubavi’ (101);
- ‘Ne dopustimo da nam se ukrade misionarska snaga’ (109).

Usuđujem se dodati i završiti rečenicom: Ne dopustimo da nam pobudnica ‘Radost evanđelja’ završi na policama naših biblioteka. Uvrstimo je u naše pastoralne programe i zadatke kao ideal evangelizacije, bratske ljubavi, nade i misijskog zanosa, kako bi se tako ostvarilo ono što je Gospodin započeo na našem krštenju.

† Želimir Puljić, nadbiskup zadarski

SPROVOD DON EMILA BILAVERA: HOMILIJA MONS. ŽELIMIRA PULJIĆA

Škabrnja, 16. rujna 2014.

Čitanja: Tuž 3, 17-26; Lk 12, 35-40

1. Okupljeni smo danas u ovom mjestu gdje se pokojni don Emil rodio, u župnoj crkvi gdje se vodom krštenja preporodio. Duboko smo potreseni događajem koji je mnoge ožalostio, a zbio se prekjučer, 14. rujna 2014., prije podne. Mrtvačka su zvona toga dana objavila tužnu vijest o njegovoj smrti. Prije mjesec dana s teškim opeklinama lica bio je primljen najprije u zadarsku bolnicu, a onda je daljnje liječenje i oporavak nastavio u Zagrebu. Povrede su, čini se, ostavile velikoga traga na njegovoj duši i tijelu, pa je shrvan učinio korak koji kao ljudi ne možemo do kraja razumijeti. Preostaje nam duboka bol zbog njegova gubitka, kao i žarka molitva kojom preporučujemo Božje milosrđe njegovu plemenitu dušu.

Dijelimo žalost s njegovom majkom Ljubicom i rodbinom, s ovom župom gdje rodio i odrastao, s vjernicima župe Bibinje gdje je zadnjih godina pastoralno djelovao, kao i drugih župa gdje je pokojni don Emil zauzeto služio. Dok u ovoj prigodi Bogu zahvaljujemo za sve dobro što je za svog svećeničkog života učinio, njegovu dušu toplo preporučujem Božjem milosrđu. Neka mu naše molitve pomognu da ga Svemogući pridruži uskrsnuću Krista Gospodina. A svima koji tuguju neka Uskrsnuli Gospodin bude potpora i snaga. I neka sve ispuni svojom nadom i utjehom.

2. Zapala me teška dužnost oprostiti se od svećenika don Emila i biti navjestiteljem Božje nade i utjehe. A u isto vrijeme na ovom rastanku od njegovih zemnih ostataka biti prijenosnikom i tumačem njegove poruke bez oporuke. Moram vam priznati, braćo i sestre, kako se kao njegov nadbiskup osjećam i žalosno i nemoćno. Žalostan sam i potresen poput njegove mame Ljubice, njegovog brata i sestara kojima još jednom izražavam svoju blizinu i duboko susjećanje. Osjećam se i ljudski nemoćno poput pisca ove knjige Tužaljki iz koje smo maloprije čuli kratki odlomak. Pisac je, naime, u teškim trenutcima potištenosti zabilježio kako je "duši njegovo oduzet mir i više ne zna što je sreća.." Zbog toga i prigovara Jahvi zašto mu je "molitvu odbijao kad je vikao i zapomagao", zašto ga je "u bespuća vodio, razdirao, gorčinom ga hranio i pelinom napajao?" Zašto? Nemamo odgovora na ta teška pitanja osim slutnje kako je i on poput našeg don Emila duboko čeznuo za mirom Božjim. Zato pisac, kako smo čuli u današnjem odlomku, nastavlja s molitvom Bogu pa veli kako "bez prestanka misli na njega"; i uvjeren je da "dobrota Jahvina nije nestala, niti milosrđe njegovo presušilo". "Jahve je dio duše njegove i zato se u nj pouzdaje. Jer, dobar je Gospodin onomu koji se u nj pouzdaje" (Tuž 3, 17-26).

3. Upravo s tim pouzdanjem u milosrđe Božje obraćam se i ja vama, braćo i sestre, u ime pokojnog don Emila koji je već na putu prema Božjem sudištu. Obraćam vam se i molim vas u njegovo ime: Oprostite mu. Prenosim zamuckujući tu njegovu žarku molbu prije nego dođe pred lice Svevišnjega.

- Oprosti, draga moja majko Ljubice, za ovu pretešku bol koju sam ti nanio svojim nesmotrenim činom.
- Oprostite mi drage moje sestre, brate, rodbino i prijatelji.
- Oprostite mi, oče Nadbiskupe i kolege svećenici što sam svojom posvećenom rukom učinio što nisam smio.
- Oprostite, dragi vjernici, koje sam ovih godina hranio Božjom Riječju i Tijelom njegovim, što sam vas ovim ludim činom sablaznio i možda u vjeri pokolebao.
- Sve vas danas još jednom usrdno molim: Oprostite, ako možete. Ponavljam oprostite jer mi je vaše oproštenje nužno za vječno spasenje.

Dragi don Emile. Šutnja i potresenost okupljene zajednice pozitivan je odgovor na tvoj vapaj. Na ovom posljednjem ispraćaju u twojoj rodnoj župi od srca ti praštamo. I dok ti pružamo ruku pomirnicu, molimo i tvoje oproštenje, te svi skupa upućujemo žarku molitvu Svemogućemu neki tebi, preminulom sluzi svome, iskaže svoje obilno milosrđe.

4. Mi znamo da su ‘duše pravednika u ruci Božjoj’, te da je ovozemni život samo djelić onog vječnog života koji nakon prolaza smrti vječno traje. Okupili smo se ovoga poslijepodneva slaviti nekrvnu žrtvu koja objavljuje i navješta takvu besmrtnost. Sa žarkom vjerom i molitvom dolazimo Bogu koji je pravi Put, Istina i Život. I kad za umrle molimo mi s Pavlom ponavljamo: ‘Bog, koji je uskrisio Gospodina Isusa, uskrisit će i nas zajedno s njime’. To je nada naša. To je okrjepa vjere koju i u ovoj prigodi zajedno ispovijedamo u hvalospjevu predslovija kad velimo: ‘Tvojim se vjernima, Gospodine, život mijenja a ne oduzima. I kad se razori dom ovozemnog boravka, stječe se vječno prebivalište u nebesima’.

S takvim raspoloženjem molit ćemo Svemogućega neka dobrostivo privede i ovog našeg brata u prostranstva gdje tuge više neće biti; ni jauka, ni bola, već mir i radost u Gospodinu. A nakon što smo uzajamno jedni drugima oprostili u kontekstu one nekrvne žrtve Novoga Saveza, pokojni don Emil nas poziva da mjesto njega s vjerom i danas ponavimo: ‘Tvoju smrt, Gospodine, navještamo, tvoje usrksnuće slavimo i tvoj slavni dolazak iščekujemo! Dođi Gospodine Isuse! Pokoj vječni daruj mu Gospodine!

† Želimir Puljić, nadbiskup zadarski

JASTREBARSKO, PREDAJA RELIKVIJE SV. ŠIMUNA

Pozdravna riječ mons. Želimira Puljića

Sveti Šime upućuje nas prema svjetlu spasenja

Preuzvišeni gospodine vladiko križevački Nikola,

Poštovani gospodine gradonačelnice Jastrebarskog, gosp. Novosel,

Braćo svećenici, redovnice i redovnici,

Braćo i sestre u Kristu!

1. Sve vas od srca pozdravljam onim Pavlovim riječima „Milost Gospodina našega Isusa Krista, ljubav Boga Oca i zajedništvu Duha Svetoga bila uvijek s vama“. Drago mi je što mi se pružila prigoda doći u ovo mjesto po prvi put u životu. Veseli me radost s kojom ste planirali svečanost prijenosa relikvija svetog Šimuna Bogoprimca iz Zadra u ovo slikopisno mjesto Jastrebarsko. Vi ste, Preuzvišeni gospodine vladiko Nikola, nedavno hodočastili s vjernicima Vaše biskupije u svetište sv. Šime u Zadar. Na taj način pridružili ste se onom silnom mnoštvu hodočasnika i štovatelja zadarskog zaštitnika te pjevali njemu u čast: ‘Pravedniče sveti Šime, slavimo ti sveto ime!’

Prije četiri godine, 8. listopada 2010., Zadarska je Crkva s radošću poklonila sestrinskoj Crkvi u Jeruzalemu, koja čuva prazan grob starca Šimuna, djelić njegova tijela na štovanje. Izaslanstvo grčko pravoslavnog patrijarha Teofila III. predvodio je preosvešteni gospodin Teofilakt, metropolit Jordana s arhimandritom Makarijem, patrijarhalnim vikarom Katara i Bahreina. Tako su dvije naše Crkve postale više povezane, ne samo zajedničkim počelom, knjigama i učiteljstvom prvih sedam sabora, nego i štovanjem sveca koji je držeći Isusa na rukama objavio da je on ‘svjetlost na prosvjetljenje naroda’.

2. Šimunu je, naime, Duh Sveti objavio da neće umrijeti dok ne vidi obećanoga Mesiju. Sav sre-

tan zbog tog ostvarenog sna on uzima u naručje Božansko Dijete i predstavlja ga kao ‘slavu puka Izraelskoga’. Znamo kako je tijelo sv. Šime bilo preneseno iz Palestine u Carigrad u VI. stoljeću, a onda prije 810 godina je u Zadar (1203.) gdje su mu Zadrani podigli lijepu crkvu u kojoj na uzvišenom mjestu u svetištu dva velika barokna anđela nose na rukama njegovu srebrnu škrinu koja govori ne samo o visini umjetničkog ukusa, nego i o vjeri naručiteljice, kraljice Elizabete. Ova naša bosanska Hrvatica svoje je hodočašće sv. Šimi ovjekovječila jednom od najvećih umjetnina naše hrvatske vjerske i kulturne baštine. A sve u čast neraspadnutome tijelu svetog starca Šimuna koji je na svojim rukama držao dijete Isusa i blagoslovio Boga (Lk 2, 28). Ona, kraljica Elizabeta (1382.-1387.), bila je kćerka bosanskog bana Stjepana Kotromanića i žena Ludovika Anžuvinka, ugarsko-hrvatskog i poljskog kralja. A za rad tako rijetke umjetničke vrijednosti stavila je na raspolaganje ništa manje nego 250 kilograma srebra.

3. Dok u ovoj prigodi predajemo djelić relikvije sv. Šime pitamo se koje je značenje svetaca u životu vjernika i koja je Šimina poruka njegovim današnjim štovateljima?! Možda nam njegov poklik: ‘Ta vidješe oči moje spasenje tvoje i svjetlost na prosvjetljenje naroda’, može u tomu pomoći. On nas upućuju na ono bitno i pokazuje kako je spasenje završni Božji čin i dar. A samo dogadaj spasenja nije utemeljen na nekoj mitskoj priči, nego je ukorijenjena u povijesnoj osobi Isusa Krista koga je Šimun na rukama držao i najavio kao spasenje svijeta. Njegova pak zajednica Crkva živi je organizam komu je glava Krist, a Duh Sveti život i duša. Rođena u krvi na križu ona nastavlja u vremenu i prostoru živjeti među ljudima. Na Duhove je počela rasti i osvajati svijet. I razvija se, evo, kroz stoljeća sve do naših dana. Ispunjeni tom vjerom članovi Zadarske Crkve stoljećima su uz pomoć svetoga Starca Šimuna tražili i nalazili to svjetlo. Rado su hodočastili pred njegove svete zemne ostatke i preporučivali u molitvi svoje osobne, obiteljske i narodne brige pjevajući njemu u čast: ‘Pravedniče sveti Šime, slavimo ti sveto ime. Slavimo ti svete kosti, ti nas čuvaj u milosti’!

Vi ste mi svojevremeno, dragi Vladika, uručili zamolbu u kojoj ste ljubazno zamolili da Vam dodijelim ostatak moćiju koji je moj predšasnik, mons. Prenda ostavio nakon rekognicije u škrinji svetoga Šimuna. Taj, dakle, dijelić njegova svetog tijela, danas predajemo Vama, preuzvišeni biskupe Kekiću, za ovu crkvu u Jastrebarskom, na štovanje vjernicima i hodočasnicima koji će ovamo dolaziti. Tako će naše dvije biskupije biti još povezani zaštitom ovog moćnog pokrovitelja. Neka nas njegov moćni zagovor kod Gospodina preporuči, a njegov primjer potiče da u Isusu uvijek tražimo i nađemo utjehu, sreću i spasenje.

† Želimir Puljić, nadbiskup zadarski

MEĐUNARODNA KONFERENCIJA O ARHIVIMA VJERSKIH ZAJEDNICA U RH

Pozdravni govor mons. Želimira Puljića u Šibeniku

1. Najprije pozdravljam organizatore i domaćine ove međunarodne konferencije o arhivima vjerskih zajednica u Hrvatskoj, gospodu Natašu Mučalo iz Državnog arhiva u Šibeniku i gospodina Antu Gverića iz Državnog arhiva u Zadru koji su u suradnji s Hrvatskim državnim arhivom i ICARUS-om (International Center for Archival Research) osmislili i pripremili ovaj skup, ovdje u Šibeniku. Drago mi je što u ovoj prigodi mogu pozdraviti i dragog brata u biskupstvu, šibenskog biskupa mons. Antu Ivasa koji je odmah kad sam ga izvijestio o mogućnosti održavanja ove konferencije u njegovu gradu izrazio svoju radost i zadovoljstvo. Uz nazočne predavače i slušače iz Domovine poseban pozdrav gostima iz inozemstva. Vaše sudjelovanje pokazuje važnost i aktualnost izabrane teme.

Zahvaljujem na pozivu na početku Konferencije uputiti pozdravnu riječ. Rado to činim, ne samo u svoje osobno ime, nego i u ime HBK koju ovdje predstavljam, te u ime članova Vijeća HBK za kulturu i crkvena kulturna dobra koje kao Predsjednik toga vijeća okupljam. Mi smo se uz ostalo u više navrata bavili i problematikom crkvenih arhiva za koje smo usvojili i izdali i posebnu Uredbu. Drago mi je bilo pročitati u programu kako će na Konferenciji, uz znanstvenu i stručnu raspravu s gledišta arhivske struke, biti posebice govora o ulozi arhivske službe u zaštiti arhivskog gradiva, te o europskim iskustvima o zaštiti, stanju i vrednovanju arhivskog gradiva vjerskih zajednica. Nadam se i priželjkujem da Konferencija iznjedri i neke konkretne smjernice za sustavnu zaštitu arhivskog gradiva, te predloži modele uspješnog upravljanja arhivima, kao i organiziranu stručnu suradnju s javnom arhivskom službom.

2. Poznato je da je dokumentacija u arhivima brojnih institucija Katoličke crkve ogromna i vrlo vrijedna. A građa koja govori o vjerskoj, kulturnoj i dobrotvornoj aktivnosti brojnih ustanova, zaslužuju osobitu pozornost. Jer, 'u toj golemoj baštini sačuvani su tragovi prolaska Gospodnjega u ljudskoj povijesti' (transitus Domini) kako je govorio Pavao VI.

Sveti Ivan Pavao II. poticao je stoga neka se 'poštuje tu velebnu baštinu i neka se ljubomorno čuva'. Arhivsko gradivo, naime, valja čuvati u sigurnosti i učiniti da bude dostupno korisnicima. U tom vidu Povjerenstvo za crkvena kulturna dobra objavilo je 1997. brošuru pod naslovom 'Pastoralna uloga crkvenih arhiva' u kojoj se potiče 'izrada ljetopisa i vodiča koji će pružiti okvir o dokumentarnoj građi u arhivima'. Brošura je prevedena i tiskana ovih dana u Zagrebu. Budući da su arhivski papiri 'objeci i tragovi Kristovog prolaska svijetom', njih poštovati, zapravo znači poštivati Krista i imati osjećaj za njegov prolazak (Pavao VI.).

Čuvati, dakle, arhivsku baštinu i prenositi je budućim generacijama važna je i odgovorna obveza svih, a posebice onih koji su stručnim znanjem i službom zaduženi za to. Arhivi su, naime, mjeseta sjećanja koje treba štititi i prenositi, oživjeti i vrijednovati. Uz zahvalu i čestitku svima koji su osmislimi i pripremili ovu Međunarodnu konferenciju, želim svim djelatnicima i korisnicima arhiva da, dok listaju i istražuju arhivsko gradivo, osjete miris i tragove Gospodina koji prolazi. Svima vama koji ćete svojim prilogom dati obol radu ove Konferencije ili pak svojom nazočnošću očitovati interes za predložene teme, želim ugodno i plodno zborovanje.

† Želimir Puljić, nadbiskup zadarski

PROGLAS MONS. ŽELIMIRA PULJIĆA ZA POČETAK GODINE EUHARISTIJE

„Ne možemo bez Krista, molitve i nedjeljne euharistije“ naslov je proglaša zadarskog nadbiskupa Želimira Puljića kojeg je uputio vjernicima Zadarske nadbiskupije za početak pastoralne Godine euharistije 2014./2015. koja u mjesnoj Crkvi započinje u nedjelju 5. listopada, kao zadnja u trogodišnjem nadbiskupijskom hodu Godine vjere koju je 2012. g. proglašio umirovljeni papa Benedikt XVI. „Euharistijskom godinom želimo javno isповједiti kako ne možemo živjeti bez Krista i molitve, bez nedjelje i euharistije. Euharistija je središte obiteljskog, župnog, biskupijskog i narodnog zajedništva. Ona je izvor i vrhunac svega. To ćemo ove godine posebice isповједiti i razmišljati. Iskoristimo tu godinu u proučavanju i spoznaji svega što nas Crkva uči o otajstvu Crkve, braka i tajne nad tajnama, presvete euharistije. Hranimo se Božjom riječju i tijelom Kristovim“ poručuje mons. Puljić, potičući na molitvu i nedjeljnu euharistiju kako bi rasla kršćanska, župna i crkvena svijest te odgovornost koju nam je Bog povjerio na krštenju. Godina euharistije će trajati do listopada 2015. g. Njen početak u župama će se obilježiti 5. listopada klanjanjem i euharistijskim blagoslovom na kraju misa. Dekanatski euharistijski kongresi će se održati 3. svibnja 2015. g., a tijekom godine svaka župa će odrediti svoj euharistijski dan.

ZADARSKA NADBISKUPIJA

Uz Proglas, mons. Puljić je ponudio i praktične poticaje za proslavu Godine euharistije. Prve ili mlade nedjelje su povezane s euharistijskim blagoslovom. Svećenici i katehete su pozvani tijekom godine upoznavati vjernike i učenike s osnovnim rubrikama misala (kroz kateheze ili homilije). To je prigoda proučavati i preporučiti crkvene dokumente koji govore o liturgiji i sakramentima. „Neka se ova godina iskoristi pa upućuje vjernike i učenike o praktičnim stvarima, npr.: kako i zašto se vladati u crkvi, kada i kako se križati i pokloniti, kada sjediti, klečati i stajati“ piše mons. Puljić. Misa je središte župnog života, te nadbiskup potiče da se animira zajednicu da aktivno sudjeluje molitvom i pjesmom. U tom vidu korisno je imati liturgijsku i biblijsku skupinu u župi, zbor i skupinu ministranata. Obilježiti svečano godišnjicu posvete crkve, objaviti informacije o njenoj povijesti, zaslužnim pojedinicima i obiteljima koje su se istaknule u njenoj gradnji i održavanju.

„Crkva posjeduje golemo umjetničko blago inspirirano euharistijskom pobožnošću, pa je korisno katehezom obuhvatiti i tumačiti značenje oltara, svetohraništa, slike, mozaika, kaleža, patena, pokaznica, liturgijske odjeće, baldahina, procesionalnih križeva i dr. Glede svete glazbe, ima puno himni, misa, graduala i moteta koji mogu pomoći boljem razmijevanju otajstva vjere“ piše nadbiskup. Praksa je i odnijeti bolesnicima Presveti sakrament da i oni sudjeluju u euharistijskom zajedništvu. „Onima koji su u neregularnom stanju, pa ne mogu sudjelovati kod stola Gospodnjeg, dati potrebno objašnjenje i pratiti njihov duhovni život“ potiče mons. Puljić podsjećajući na riječ sv. Ivana Pavla II: „Ne smijemo se bojati govoriti o Bogu i uzdignuta čela nositi znakovе svoje vjere“. „U sekulariziranoj kulturi koja zaboravlja Boga i odgaja čovjeka kako se može živjeti bez njega, valja koristiti sva moguća sredstva i načine da ljudi shvate kako je stvorene bez Stvoritelja osuđeno na nestanak. Sv. Ivan Pavao II. je smatrao da je ‘pogrešno misliti da bi javno pokazivanje vjere moglo povrijediti potrebnu autonomiju države i građanskih institucija, ili čak ohrabriti izraze netrpeljivosti’. Naprotiv, on je pisao da ‘kultura euharistije promiće kulturu dijaloga koji u njoj nalazi jakost i hranu’“ ističe mons. Puljić, tragom papinog apostolskog pisma ‘Ostani s nama, Gospodine’.

„Uspjeh Godine euharistije, koja može biti osobita godina milosti za nadbiskupiju, ovisit će od naše osobne vjere i molitve. Valja slaviti, primati i častiti euharistiju žarom i vjerom kako su to radili sveci i blaženici. Potrebno je da svi većim žarom svjedočimo što vjerujemo. Osobito je potrebno da zaređeni službenici češće misle na preporuke s ređenja: Vjeruj što propovijedaš i život uskladi s onim što u službi vršiš. Znakovite su riječi sv. Ivana Pavla II. misnicima uz Godinu euharistije: ‘Svećenici, koji svakog dana ponavljate riječi posvete i koji ste svjedoci i navjestitelji velikog čuda ljubavi koje se događa po vašim rukama, dopustite milosti ove osobite godine da djeluje u vama. Slavite svakog dana svetu misu onom radošću i žarom kao što ste je prvi put slavili. I zastanite rado u molitvi pred svetohraništem’ poručuje mons. Puljić u Proglasu Godine euharistije u Zadarskoj nadbiskupiji.

NAŠI POKOJNI

PREMINULA S. ROZARIJA GLIGORA, PAŠKA KOLUDRICA

S. Rozarija Gligora, poznata i omiljena paška benediktinka iz samostana sv. Margarite u Pagu, koju je puk zvao Rozarija Paška, preminula je u srijedu 22. listopada u 88. godini života i 71. godini monaštva. Misu zadušnicu u samostanskoj paškoj crkvi u četvrtak 23. listopada predvodio je don Josip Lenkić, kancelar i generalni vikar Zadarske nadbiskupije, izrazivši sučut i u ime zadarskog nadbiskupa Želimira Puljića. Sprovodni obred na paškom groblju gdje je s. Rozarija pokopana u samostanskoj

grobnici benediktinki predvodio je župnik Paga don Zdenko Milić. "Koludrica Rozarija mnogima je na životnom putu svojim duhom velikodušnog služenja u ljubavi bila odsjaj Kristova svjetla. Uskrslom je povjerovala i s njim je ušla u tjesno životno zajedništvo. Od djetinjih nogu, njeni su je roditelji Viktor i Marija rođ. Šupraha iz vlastitog vjerničkog iskustva učili da dijalog između Boga i čovjeka znači život, da Božji sugovornik ima život vječni od Onoga koji vječno živi i ljubi. Tu se razumije I njen redovničko zvanje, odlazak u samostan iz rodnog Kolana, dvorišta kamena i smokava, malene sestre Rozarije, krsnim imenom Marija" rekao je don Josip u homiliji mise zadušnice koja je okupila brojne vjernike i svećenike. Božja ljubav, u kojoj nema pogodbe nego povjerenje i predanje, dala joj je snagu da život izruči Bogu i služi njemu, Crkvi i narodu. "Besmrtnost Božje ljubavi prema čovjeku i njegova uzvratna vjernička darovanost Bogu ključ je njenog života. Iz iskustva voljenosti od Boga izranjala je njena snaga za vjernost zavjetima i služenje u redovničkoj zajednici. Svestrana, u punom smislu benediktinka. Čitala je i izgrađivala, molila i radila, brinula o baštini samostana i sređivala je, promovirala vrednote zajednice i povijesni trag koje benediktinke ostavljaju sedamstotinu godina Crkvi i Pagu. Snagu za takvo služenje crpila je iz susreta s Uskrslim u euharistiji, zajedničkoj i osobnoj molitvi, vjernosti i življenju redovničkih zavjeta" rekao je don Josip, istaknuvši da je u posljednjoj milosnoj etapi u bolesničkom krevetu, sakramentalno pomirena s Bogom i ljudima, osnažena bolesničkim uljem, svjedočila pouzdanje u Božju volju, strpljivost i zahvalnost svima koji su je brigom, pažnjom i molitvom pratili do susreta s Uskrslim. S. Rozarija kao priora samostana sv. Margarite, 2011. g. na svečanosti uz Dan Grada Paga, dobila je nagradu za životno djelo, kao javno priznanje za izuzetan i osobiti doprinos u radu i očuvanju samostanske kulturne baštine, samostanskog arhiva i knjižnice, te doprinos proglašenju paške čipke nematerijalnim kulturnim dobrom na listi UNESCO-a. Benediktinski samostan utemeljen je 1318. g., a 1579. g. u samostanu je počela s radom škola za žensku djecu u kojoj se podučavalo čitanje, pisanje i čipkarstvo. S. Rozarija je svesrdno podržavala obnovu škole paške čipke u samostanu, prisjećajući se kako su koludrice nakon Drugog svjetskog rata puno šivale za posteljinu za prodaju kako bi mogle živjeti. Koludrice su izumile originalni vez paške čipke koji je obišao cijeli svijet, a na Svjetskoj izložbi u Parizu 1937. g. dobio je Zlatnu plaketu za kvalitetu ručnog rada. S. Rozarija je bila vedre naravi i poput hodajuće povijesne enciklopedije u poznavanju samostanskog života. U samostan je došla s trinaest godina, nakon što je četiri godine pohađala gradsku školu. Tada je u samostanu bilo puno Paškinja koje su šile čipku. Znamenito paško čipkarstvo nastalo je u tom samostanu krajem 15. st., najprije za potrebe crkvenog liturgijskog ruha. S. Rozarija je s koludricama ponosno čuvala školske kronike, crtanke samostanske škole čipkarstva s uzorcima koji su bili prodavani u svijet. S. Rozarija je obavljala razne službe u samostanu. Rođena je u Kolanu 9. siječnja 1927. g. Imala je jednog brata i četiri sestre. U samostan je ušla 15. rujna 1940. g. U kandidaturu je stupila 8. prosinca 1944. g. Redovničko odijelo obukla je 10. veljače 1946. g. Vječne zavjete je položila 17. studenog 1947. g., a svečane zavjete 21. studenog 1950. g.

DON EMIL BILAVER ŽUPNIK BIBINJA

Don Emil je rođen u Škabrnji 13. listopada 1966. g., u obitelji Nikole i Ljubice Bilaver r. Rogić, koji su roditelji još jednog sina i četiri kćeri. Don Emilova sestra Milka je redovnica karmeličanki Božanskog Srca Isusova, te su redovnice te zajednice u velikom broju bile na sprovodu, kao i sestre drugih redovničkih zajednica. Don Emil je u nedjelju 14. rujna hitcem iz pištolja u svojoj rodnoj kući u Škabrnji sebi oduzeo život. Don Emil je bio višegodišnji povjerenik Zadarske nadbiskupije za pastoral obitelji i voditelj zaručničkih tečajeva na Puntamici. Puno je doprinio u organizaciji

međunarodnog kongresa Humanae vitae 2008. g. u Zadru, koji je u suorganizaciji Ureda HBK za obitelj okupio mnoge zainteresirane o temi življenja ljudske spolnosti u svjetlu nauka Crkve. Bio je angažiran i u organizaciji odlaska vjernika Zadarske nadbiskupije na susret s papom Benediktom XVI. u Zagrebu 2011. g.

Don Emil je u ratno doba, kao župnik u Kalima i Kukljici, bio zauzet u pružanju pomoći hrvatskim braniteljima i ugroženim ljudima. Duhom zajedništva podržavao je nadbiskupijske inicijative i u njima rado sudjelovao. Njegova druželjubiva i društvena narav poznata je u svim župama gdje je nastojao obradovati najmlađe za blagdana, osobitu pažnju iskazivao je i župnom zboru. Na Puntamici je kao župnik postavio kip bl. Alojzija Stepinca po kojem je nazvan i trg ispred te crkve u kojoj se zauzeo i za postavljanje vitraja na 20 stakala crkve koju je uredio i u njenim drugim materijalnim potrebama, sanirajući nastala oštećenja.

Podržavao je potrebe misionara fra Ilije Barišića i djece u misiji u Kongu, animirajući župljane na kumstva te je Puntamika brojem dobročinitelja među najbrojnijima koji pomažu školovanje djece u Kongu. Mislio je i na prognane Banjalučane koji nastanjuju njegovu bivšu župu Puntamiku te ih je ohrabrio i gostovanjem pomoćnog banjalučkog biskupa Marka Semrena, kao i na albanske obitelji koje žive na Puntamici te se svake zadnje nedjelje u mjesecu u toj crkvi s drugim Albancima iz nadbiskupije okupljaju na misi. Don Emil je rado surađivao s laicima i podržavao djelovanje crkvenih pokreta i udruga.

ODREDBE

URED ZA MLADE ZADARSKE NADBISKUPIJE

Broj: 1477/2014.

Zadar, 7. listopada 2014.

Predmet: Taizé susret u Pragu – 29. 12. 2014. do 2. 1. 2015.

Svim župnim uredima u Nadbiskupiji

Poštovani župnici!

U organizaciji braće iz Taizé-a održat će se ove godine europski susret povjerenja mladih u Češkoj, konkretno u Pragu. Ured za mlade Zadarske nadbiskupije organizira put na ovo hodočašće koje će se održati od 29. prosinca 2014. do 2. siječnja 2015. Na hodočašće se mogu prijaviti mlađi od 17 do 35 godina života. Cijena putovanja po osobi iznosi 105 eura za prijevoz (na bazi 45 putnika) i kotizacija za susret koja se plaća u Pragu u visini od 55 eura po osobi, dakle 160 eura sveukupno. Kod prijave molim Vas slijedeće informacije:

- ime i prezime
- datum rođenja
- broj putovnice ili osobne iskaznice
- kontakt telefon
- župa kojoj mladić ili djevojka pripada
- obvezna uplata troškova.

Prijave traju do 30. 11. 2014. uključivo. Uplate izvršiti u Ekonomatu Zadarske nadbiskupije.

S poštovanjem,

don Zdenko Dundović

Broj: 1476/2014.

Zadar, 7. listopada 2014.

Predmet: Studentski pastoral na nadbiskupijskoj razini

Svim svećenicima Zadarske nadbiskupije

Poštovana braćo svećenici!

Želim Vas izvijestiti da ćemo u ovoj godini započeti redovite vjeronaučne susrete za naše studente u prostoru Nadbiskupskog sjemeništa «Zmajević» (ulaz iz ulice J. Biankinija). Stoga Vas molim da obavijestite na nedjeljnim misnim slavlјima sve zainteresirane studente da će se prvi susret održati 21. listopada 2014. u 20 sati. U izradi je prigodni plakat koji ćemo vam podijeliti na rekolekciji 15. 10. 2014. Susreti će se do Božića ove godine održati slijedećim tempom: 21. 10. – u 20 sati

4. 11. – u 20 sati

ODREDBE

11. 11. – Euharistijsko klanjanje za studente i mlade u crkvi Gospe od Zdravlja u 20 sati

18. 11. – u 20 sati

9. 12. – u 20 sati

16. 12. – Euharistijsko klanjanje u crkvi Gospe od Zdravlja u 20 sati.

Molio bih župnike gradskih župa da mi dostave informaciju o eventualnim susretima za studen-te u njihovim župama kako bismo mogli zajednički osmišljavati studentski pastoral.

S poštovanjem,

Broj: 1439/2014.

Zadar, 29. rujna 2014.

Predmet: Školski odbor - imenovanje

P. t.

KLASIČNA GIMNAZIJA IVANA PAVLA II.
s pravom javnosti
Jerolima Vidulića 2, Zadar

Poštovani!

Na temelju Vaše zamolbe od 19. rujna 2014. godine, Klasa: 602-03/14-03/279, Urbroj: 2198-1-65-14/01-01-01 o imenovanju novog Školskog odbora, u skladu s člankom 132. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (Narodne novine br. 87/08, 86/09, 92/10) te člankom 134. Statuta Klasične gimnazije Ivana Pavla II. s pravom javnosti, ovim imenujem na četiri /4/ godine sljedeće članove Školskog odbora:

1. don Zdenko DUNDOVIĆ, predstavnik Osnivača;
2. don Josip LENKIĆ, predstavnik Osnivača;
3. s. Viktorija GADŽA, predstavnik Osnivača;
4. Irijanda BARBAROŠA, predstavnik Osnivača;
5. prof. Vanja BAJLO, predstavnik Nastavničkog vijeća;
6. prof. Hrvoje MADŽAR, predstavnik Nastavničkog vijeća;
7. Antonela MARKETIN, predstavnik roditelja.

Primite moj pozdrav i blagoslov.

† Želimir Puljić, nadbiskup,

Broj: 1564/2014.

Zadar, 22. listopada 2014.

Predmet: Svi Sveti i Dušni dan;

Misa za pokojne biskupe i svećenike Zadarske nadbiskupije

Svim župnim uredima i upraviteljima crkava u Gradu

Na svetkovinu Svih Svetih, u subotu 1. studenoga, u katedrali sv. Stošije u Zadru u 11.00 sati o. Nadbiskup predvoditi će euharistijsko slavlje i podijeliti Papinski blagoslov s potpunim oprostom. Na središnjem Gradskom groblju u Zadru u 15.00 sati, o. Nadbiskup predvoditi će Službu Riječi s odrješenjem za pokojne.

Na Dušni dan - spomen svih vjernih mrtvih, u nedjelju 2. studenoga, u Katedrali u 11.00 sati o. Nadbiskup predvoditi će euharistijsko slavlje za sve pokojne biskupe i svećenike Zadarske nadbiskupije i za sve vjerne mrtve.

Vjernici koji pohode groblje i pomole se, dobivaju prvih osam dana mjeseca studenoga potpuni oprost, a u ostalo vrijeme djelomični oprost za pokojne. Na dan Svih Svetih i na Spomendan svih vjernih mrtvih vjernici mogu u svim crkvama dobiti potpuni oprost, koji se može namijeniti samo za pokojne. Propisana djela za dobivanje ovog oprosta su: pobožni pohod crkvi, u kojoj treba izmoliti Oče naš i Vjerovanje, dodavši ispovijed i pričest te molitve na nakanu Svetog Oca Pape.

Svetkovina Svih svetih i Dušni dan - spomen svih vjernih mrtvih prigoda su da molitvom i dobrim djelima iskažemo poštovanje i zahvalnost svim pokojnima.

Uz pozdrav i svako dobro od Gospodina,

don Josip Lenkić, kancelar,

ODREDBE

Broj: 1308/2014.

Zadar, 19. rujna 2014.

Predmet: Svećeničke rekolekcije

Svećenicima i redovnicima u Nadbiskupiji

Dostavljaju se nadnevci održavanja svećeničkih rekolekcija tijekom školske godine 2014/15.

15. listopada 2014.: Don Josip Lisica (meditativna Gospina krunica); Ivan Pavao II. i Benedikt XVI., Ostani s nama Gospodine u Sakramentu ljubavi (dr. sc. don Elvis Ražov)

5. studenoga 2014.: Don Zvonimir Čorić (Euharistijsko klanjanje); Euharistija u životu svećenika: Zajedništvo - služenje - poslanje (Prof. dr. sc. Ivica Bodrožić)

26. studenoga 2014.: O. Jeronim Adam Marin (Pokorničko bogoslužje); Euharistijski kongresi u Zadru (dr. sc. mons. Juraj Batelja)

14. siječnja 2015.: Don Josip mr. Radić (Euharistijsko klanjanje); Kongregacija za božanski kult i disciplinu sakramenata Redemptionis Sacramentum (mr. don Dario Tičić)

12. veljače 2015.: (četvrtak) 44. Svećenička skupština

11. ožujka 2015.: Don Domagoj Kelava (Pokorničko bogoslužje); I rod vaš da ostane (Dr. sc. mons. Ratko Perić)

15. travnja 2015.: Don Elvis Knežević (Euharistijsko klanjanje); Žrtveni karakter svete Mise (mr. don Mario Gerić)

13. svibnja 2015.: Don Dario Matačić (meditativna Gospina krunica); Enciklika Ivana Pavla II.: 'Ecclesia de eucaristia' (prof. dr. sc. Ivan Karlić)

Lipanj 2015.: 54. Svećenički dan

S poštovanjem,

don Josip Lenkić, kancelar,

Broj: 1297/2014.

Predmet: Priopćenje u svezi s referendumom o preferencijalnom glasovanju

Svim župnim uredima i samostanima u Nadbiskupiji

Poštovani gospodine župniče,

Dostavalja se u prilogu Priopćenje Stalnog vijeća HBK od 15. rujna 2014. o referendumu koji se odnosi na preferencijalno glasovanje i promjenu izbornog sustava. Iz Priopćenja je vidljivo da biskupi nemaju ništa protiv referenduma ukoliko on doprinosi većoj demokratičnosti i služi općem dobru društva, pa se u tom vidu daje mogućnost građanskoj inicijativi "U ime obitelji" skupljati potpise i ispred crkve. No, s obzirom na sadržaj referendumskog pitanja, koje je više političke naravi, neka se o tomu ne prave oglasi i ne govori s ambona.

Priopćenje Stalnog vijeća HBK o referendumu

Stalno vijeće HBK izvješćeno je o referendumu koji pokreće građanska inicijativa "U ime obitelji" o preferencijalnom glasovanju i promjeni izbornog sustava. Biskupi nemaju ništa protiv referenduma ukoliko on doprinosi plodonosnijoj i većoj demokratičnosti, te uz to promiče i služi općem dobru društva. Pogotovo ako se njime ne krše pozitivni državni zakoni i propisi RH, te pri tome ne narušavaju kršćanske vrijednosti koje su važna sastavnica hrvatske kulture. U tom vidu daje se mogućnost građanskoj inicijativi "U ime obitelji" skupljati potpise ispred crkve.

Tajništvo HBK

Zagreb, 15. rujna 2014.

Don Josip Lenkić, kancelar

Broj: 1317/2014.

Zadar, 23. rujna 2014.

Predmet: Nadbiskupov proglašenje za početak Godine euharistije

Ne možemo bez Krista, molitve i nedjeljne euharistije!

Draga braćo i sestre u Kristu!

1. Na prvu nedjelju u listopadu, 5. 10. 2014. započinje zadnja godina našeg trogodišnjeg hoda u vjeri. Koji je cilj i nakana svega toga? Imajući u vidu da se Crkva prije pola stoljeća predstavila svijetu, htjeli smo ponovno čuti što to Drugi Vatikanski Sabor veli o Isusu Kristu, Crkvi i sakramentima. Tako smo tijekom prve godine, čitajući dogmatsku konstituciju "Svjetlo naroda", vidjeli da je to "svjetlo Isus Krist, koji odsijeva na licu Crkve i rasvjetljava sve ljudi". A Crkva nije puka skupina ljudi, društvo ili sindikalna udruga što se bori za svoje ciljeve. Ona je živi organizam komu je glava Krist, a Duh Sveti život i duša. Ona je božanska i ljudska stvarnost, rođena u krvi na križu, te nastavlja u vremenu i prostoru, kao "produljeno Isusovo utjelovljenje" živjeti među ljudima. Na Duhove je počela rasti i osvajati svijet. I razvija se, evo, kroz stoljeća sve do naših dana.

U tom vidu vjerujemo i ispovijedamo kako Crkva nije proizvod povijesnog slučaja, nego izvorni Božji naum, Isusova zaručnica (Ef 5, 22-23), Tijelo Kristovo, Božje zdanje komu je zaglavni kamen Krist, a u njezinih su temeljima ugrađeni apostoli i proroci (Ef 1, 20-21). A kao Božji naum i građevina ona nadilazi zemaljske zajednice i u njima se povijesno ostvaruje. To se otajstvo jedino vjerom može shvatiti i objaviti. Zato navjestitelji toga otajstva nisu ni znanstvenici, ni filozofi, nego svjedoci što ih Isus među ljudima izabire, posvećuje i šalje.

2. Tijekom druge godine vjere, koju smo posvetili obitelji, isticalo se da povijest čovjeka i povijest ljudskog spasenja ide preko obitelji koja je u središtu Božje pozornosti. Zato su koncilski oci na Drugom Vatikanskom saboru opisali obitelj kao "intimnu zajednicu života i ljubavi" (GS 48). A ona je kao božanska i ljudska institucija, prva škola "društvenih vrlina", pa treba biti u središtu osobite društvene i crkvene brige i skrbi. Budućnost braka, međutim, nije unaprijed predodređena. Uspjeh i sreća obitelji nije negdje "u zvijezdama zapisana". Predana je u ruke supružnicima, a projekt zajedništva uručen je njihovom razumu i srcu, njihovoj slobodi i odgovornosti.

U tom vidu obitelj kao stvaranje zajednice osoba zadatak je pred kojim se nalazi svaki njezin član. No, taj projekt je i milosno stanje za koje se valja Bogu moliti, te isprositi zagovor, zaštitu i blagoslov Svetе obitelji. Isus je podijelio brige i radosti s ljudskim rodom kad se rodio u obitelji. On će zato blagosloviti svaku obitelj ako budu vjerne, u ljubavlju gorljive i u molitvi postojane. U tom vidu vrlo je aktualno i trajno suvremeno ono ninsko geslo iz Branimirove godine: "Hrvatska katolička obitelj dnevno moli i nedjeljom misu slavi!"

3. Naš trogodišnji hod u vjeri i razmišljanja o koncilskim dokumentima i Katekizmu Katoličke Crkve završit ćemo euharistijskom godinom kojom želimo javno ispovjediti kako ne možemo živjeti bez Krista i molitve, bez nedjelje i euharistije. Euharistija je, naime, središte našeg obiteljskog, župnog, biskupijskog i narodnog zajedništva. Ona je izvor i vrhunac svega. To ćemo ove godine posebice ispovjediti i razmišljati.

a. Godina euharistije započet će na prvu nedjelju u listopadu, 5. 10. 2014. i trajat će do listopada slijedeće 2015. godine.

ODREDBE

b. Neka njezin početak bude obilježen kratkim klanjanjem i euharistijskim blagoslovom na koncu svetih misa, 5. listopada 2014.

c. Već sada najavljujem da će se 3. svibnja 2015. održati dekanatski kongresi, a tijekom godine svaka će župa odrediti svoj euharistijski dan.

Draga braćo i sestre u Kristu!

Iskoristimo ovu zadnju godinu vjere u proučavanju i spoznaji svega onoga što nas Crkva uči o otajstvu Crkve, braka i Tajne nad tajnama, Presvete euharistije. Družimo se s Isusom u svagdanjoj molitvi i nedjeljnoj euharistiji kako bi rasla naša kršćanska, župna i crkvena svijest i odgovornost koju nam je Bog povjerio na našem krštenju. Hranimo se Božjom riječju i Tijelom Kristovim. I ne umarajmo se svojom vjerom i dosljednošću pružati svima koji nas zapitaju za razloge vjere i nade koja je u nama (usp. 1 Pet 3, 15).

Svim pozdrav i blagoslov u Gospodinu!

† Želimir Puljić, nadbiskup, v.r.

P. s.

Uz ovaj Proglas neka se kao pomoć u pastoralnom planiranju imaju i dopisi:

a. Dopis br. 1128/2014 , od 27. kolovoza 2014. s nekoliko praktičnih poticaja za Godinu euharistije 2014/2015.

b. Zapisnik sa sjednice dekana od 17. rujna 2014.

Broj: 1437/2014.

Zadar, 30. rujna 2014.

Predmet: Proslava blagdana sv. Šime

Svim župnim uredima, upraviteljima crkava,
samostanima i redovničkim zajednicama u Nadbiskupiji

U nedjelju 5. listopada 2014. na svim sv. Misama pročitajte slijedeću obavijest:

Draga braćo svećenici, redovnici, sestre redovnice, dragi Kristovi vjernici!

U srijedu, 8. listopada 2014. slavimo blagdan svetog Šime, zaštitnika Grada Zadra. Sve Vas pozivam da sudjelujete u proslavi njegova blagdana, koji započinje uoči, u utorak, 7. listopada Svečanom Večernjom u Svečevoj crkvi u 19 sati.

Na sam blagdan, u srijedu 8. listopada, svete Mise su prema sljedećem rasporedu: u 7, 8.30, 11 sati koju će predvoditi mons. Mijo Gorski, pomoćni biskup zagrebački, u 17 sati (s blagoslovom djece) te u 19 sati koju ću osobno predvoditi. Prigoda za svetu isповijed bit će prije svake svete Mise.

Svima srdačan pozdrav i blagoslov od Gospodina,

† Želimir Puljić, nadbiskup, v.r.

Broj: 1296/2014.

Zadar, 30. rujna 2014.

Predmet: Spomendan sv. Ivana Pavla II.
– Katedrala, srijeda 22. listopada 2014. - poziv

Svim župnim uredima, upraviteljima crkava, samostanima, redovničkim zajednicama, crkvenim pokretima, zajednicama, udrugama i crkvenim zborovima u Nadbiskupiji

U nedjelju, 19. listopada 2014. na svim sv. Misama pročitajte slijedeću obavijest:

Draga braćo svećenici, redovnici, sestre redovnice, dragi Kristovi vjernici!

U srijedu, 22. listopada 2014. slavimo spomendan svetog pape Ivana Pavla II., na datum kada je Ivan Pavao II. održao prvu svetu misu kao papa, 22. listopada 1978. godine. Poljskog Papu mnogi nose u svojim srcima, osobito Hrvati jer je u ratna vremena upravo on donio mladoj Hrvatskoj prouku mira, a nakon rata joj pružio podršku. Nezaboravna su bila njegova tri posjeta Hrvatskoj 1994., 1998. i 2003. godine. Sveti papa Woytila, dao nam je dobar primjer na koji se način postaje svetim, a njegovo će ime i djelo zauvijek svijetliti u našim mislima i srcima. A nama preostaje razmatrajući njegove riječi: 'Odsad idem kamo šalješ me ti...' - u sebi prepoznati na koja nas to velika djela poziva Gospodin.

Pozivam Vas da sudjelujete u proslavi njegova spomendana kojega ćemo obilježiti svečanim misnim slavljem u katedrali sv. Stošije u 19 sati.

Na poseban način ovime pozivam sve župne zborove u Nadbiskupiji na sudjelovanje, tim više što je taj dan ujedno i godišnji susret svih župnih zborova u Nadbiskupiji. U prilogu Vam dostavljam raspored pjevanja za misno slavlje. Notni material može se naći u pdf formatu na stranici [www.arscelebrandi.zadarskanadbiskupija.hr](http://arscelebrandi.zadarskanadbiskupija.hr). Predviđena je zajednička proba pjevanja istoga dana u Katedrali u 18 sati.

Neka bdije nad nama zagовор sv. Ivana Pavla II.

Svima srdačan pozdrav i blagoslov od Gospodina,

† Želimir Puljić, nadbiskup, v.r.

Prilog: Misno slavlje – raspored pjevanja

ODREDBE

Broj: 1564/2014.

Zadar, 22. listopada 2014.

Predmet: Svi Sveti i Dušni dan;
Misa za pokojne biskupe i svećenike Zadarske nadbiskupije

Svim župnim uredima i upraviteljima crkava u Gradu

Na svetkovinu Svih Svetih, u subotu 1. studenoga, u katedrali sv. Stošije u Zadru u 11.00 sati o. Nadbiskup predvodit će euharistijsko slavlje i podijeliti Papinski blagoslov s potpunim oprostom. Na središnjem Gradskom groblju u Zadru u 15.00 sati, o. Nadbiskup predvodit će Službu Riječi s odrješenjem za pokojne.

Na Dušni dan - spomen svih vjernih mrtvih, u nedjelju 2. studenoga, u Katedrali u 11.00 sati o. Nadbiskup predvodit će euharistijsko slavlje za sve pokojne biskupe i svećenike Zadarske nadbiskupije i za sve vjerne mrtve.

+ + + + + + + + + + + + +

Vjernici koji pohode groblje i pomole se, dobivaju prvih osam dana mjeseca studenoga potpuni oprost, a u ostalo vrijeme djelomični oprost za pokojne. Na dan Svih Svetih i na Spomendan svih vjernih mrtvih vjernici mogu u svim crkvama dobiti potpuni oprost, koji se može namijeniti samo za pokojne. Propisana djela za dobivanje ovog oprosta su: pobožni pohod crkvi, u kojoj treba izmoliti Oče naš i Vjerovanje, dodavši ispovijed i pričest te molitve na nakanu Svetog Oca Pape.

Svetkovina Svih svetih i Dušni dan - spomen svih vjernih mrtvih prigoda su da molitvom i dobrim djelima iskažemo poštovanje i zahvalnost svim pokojnima.

Uz pozdrav i svako dobro od Gospodina,

don Josip Lenkić, kancelar, v.r.

Broj: 1591/2014.

Zadar, 24. listopada 2014.

Predmet: 31. hodočašće Zadarske nadbiskupije sv. Nikoli Taveliću u Šibenik

VJESNIK ZADARSKE NADBISKUPIJE 9-10/2014.

Svim župnim uredima i upraviteljima crkava u Nadbiskupiji

Draga braćo svećenic!

Zadarska nadbiskupija i ove godine organizira tradicionalno 31. hodočašće sv. Nikoli Taveliću u njegov rodni grad Šibenik, u nedjelju 16. studenoga 2014. godine.

Polazak autobusa predviđa se u 14 sati (udaljenije župe u 13:30 sati). Po dolasku u Šibenik (oko 15:30 sati) hodočasnici će se okupiti u crkvi sv. Frane, nacionalnom svetištu sv. Nikole Tavelića. Koncelebrirano euharistijsko slavlje u katedrali sv. Jakova bit će u 17 sati.

Cijena autobusnog prijevoza po osobi iznosi 50 kuna. Molim Vas ovu obavijest pročitajte vjernicima na svetkovinu Svih Svetih, i u nedjelje 2. i 9. studenoga 2014. Cijena se odnosi samo na putni prijevoz.

Prilikom upisivanja hodočasnika treba tražiti da se odmah uplati gore naznačena cijena. Preporuča se da barem deset (10) hodočasnika bude kod prijave iz župe. Broj hodočasnika iz župe potrebno je prijaviti Nadbiskupskom ekonomatu, najkasnije do srijede 12. studenoga 2014., do

14 sati, radi rezervacije autobusa. Karte će se moći preuzeti u Nadbiskupskom ekonomatu.

Neka nam sveti Nikola, mučenik pomogne ući u otajstvo Isusove ljubavi. Neka nas pouči kako Krista ljubiti i za njega ako treba i trpjeti, kako neprijateljima praštati i bližnjima služiti, te pri tome ne zanemariti Božju Riječ i svjedočanstvo života.

Svima srdačan pozdrav i blagoslov od Gospodina,

† Želimir Puljić, nadbiskup, v.r.

Broj: 1586/2014.

Zadar, 24 listopada 2014.

Predmet: Euharistijsko klanjanje s Nadbiskupom u Katedrali - 7. studenog 2014.

Župnicima gradskih dekanata, upraviteljima crkava, samostanima, redovničkim zajednicama, katehetama i katehisticama, članovima crkvenih pokreta, zajednica i udruga u Nadbiskupiji i suradnicima u župi

Poštovani gospodine župniče,
Braćo i sestre u Kristu!

Proglasom oca Nadbiskupa „Ne možemo bez Krista, molitve i nedjeljne mise“ započeli smo 5. listopada 2014. Godinu euharistije u Nadbiskupiji. Uz okružnicu Nadbiskup je dostavio župnicima, redovnicima i redovnicama, katehetama i katehisticama, članovima katoličkih društava i pokreta, kao i svim vjernicima praktične poticaje za proslavu Euharistijske godine. Ovim Vas želim obavijestiti da će tijekom ove pastoralne godine u našoj Katedrali svakog Prvog petka u mjesecu biti euharistijsko klanjanje u 18 sati koje će predvoditi otac Nadbiskup.

Molim Vas da o tome obavijestite svoje prijatelje i poznanike, te ih pozovete da se okupe i s našim Nadpastirom mole za velike nakane Crkve i Nadbiskupije. Toga dana neće biti večernje svete mise u Katedrali. Misa će se slaviti u jutarnjim satima.

Kroz ovu godinu uz molitvu i klanjanje pred Presvetim Nadbiskup će kratkim nagovorom tumačiti i neke euharistijske teme. U svojoj spomenutoj prigodnoj poruci on nas je potakao da „slavimo i častimo euharistiju onim žarom i vjerom kako su to radili sveci i blaženici“. U tom duhu naveo je riječi svetog Ivana Pavla II upućene svećenicima: “Svećenici, slavite svakog dana svetu misu onom radošću i žarom kao što ste je prvi put slavili. I zastanite rado u molitvi pred svetohranište“. (Apostolsko pismo: “Ostani s nama, Gospodine“ br. 30).

Iskoristimo ovu prigodu zajedničke molitve i razmišljanja o onomu što nas Crkva uči o otajstvu Presvete euharistije za koju kaže da je tajna nad tajnama. Neka po našem druženju s Isusom u molitvi i euharistiji raste naša kršćanska svijest i odgovornost za darove koje smo primili na krštenju.

S poštovanjem,

don Igor Ikić, vikar za pastoral, v.r.

KRONIKA

RUJAN – LISTOPAD

03.09. – KATEHETSKI DAN ZADARSKE NADBISUPIJE – u prostorijama župne crkve Uznesenja BDM na Belafuži, tradicionalno je održan Katehetski dan Zadarske nadbiskupije na kojemu su sudjelovali svećenici, redovnici, redovnice i katehete koje djeluju na području Nadbiskupije, zajedno s o. Nadbiskupom koji je predslavio sv. Misu i podijelio kanonske mandate nekolicini vjeroučitelja.

03.09. – O. Nadbiskup je primio nekolicinu svećenika biskupije Chur u Švicarskoj. Švicarski svećenici su na studijskom putovanju po Hrvatskoj, a poseban naglasak stavljuju na plodove Drugog vatikanskog koncila u mjesnim Crkvama.

06. 09. – 50. OBLJETNICA MISNIŠTVA – o. Nadbiskup je predslavio sv. Misu u zajedništvu s fra Zlatkom Papcem koji je proslavio 50. obljetnicu misništva.

07.09. – SVETA NEDJELJA U LUBREGU – u svetištu Predragocjene Krvi svečano euharistijsko slavlje predvodio je o. Nadbiskup u zajedništvu s domaćim biskupom mons. Josipom Mrzljakom, svećenicima i mnogobrojnim hodočasnicima.

09.08. – KOLONIJE BOGOSLOVA ZADARSKE NADBISKUPIJE – u župi Seline započele su kolonije naših bogoslova predvođeni don Josipom Lenkićem, kancelarom. Na početku njihova druženja priključio im se i o. Nadbiskup koji je s bogoslovima podijelio svoje razmišljanje od dokumentu Evangelii gaudium (Radost Evanđelja) pape Franje. Potom su uslijedili pojedinačni razgovori bogoslova s o. Nadbiskupom.

13.09. – 100.OBLJETNICA I. SVJETSKOG RATA – u Redipugli (Italija) održana je proslava 100. obljetnice od početka I. Svjetskog rata. Središnje misno slavlje predvodio je papa Franjo u zajedništvu s biskupima. Na proslavi je sudjelovao i naš Nadbiskup kao predsjednik HBK.

15.09. – U Zagrebu je održana sjednica Stalnog vijeća HBK kojoj je predsjedao naš o. Nadbiskup, predsjednik HBK.

16.09. – SPROVOD DON EMILA BILAVERA – u Škabrnji je o. Nadbiskup predvodio sv. Misu i obred ukopa don Emila Bilavera, župnika Bibinja koji je tragično završio svoj ovozemljski život. Na sprovodu se okupilo mnoštvo svećenika i vjernika koji su se došli oprostiti od don Emila.

17.09. – SUSRET DEKANA – u Velikoj Dvorani Ordinarijata održan je sastanak dekana kojem je predsjedao o. Nadbiskup. Raspravljaljalo se o hodočašću obitelji Zadarske nadbiskupije u Mariju Bistrigu na završetku Godine obitelji, ali ujedno i planovima za Godinu Euharistije koja počinje u listopadu o.g. i trajat će do listopada sljedeće godine. Susret je završio zajedničkim objedom u blagavaonici Sjemeništa, gdje je o. Nadbiskup pozdravio novoimenovane Dekana te novoimenovanog generalnog vikara mons. Josipa Lenkića i biskupskog vikara za pastoral don Igora Ikića.

18.09. – U Nadbiskupovoj palači o. Nadbiskup se susreo s gosp. Tomislavom Karamarkom, predsjednikom HDZ-a.

20.09. – HODOČAŠĆE OBTELJI ZADARSKE NADBISUPIJE - u Mariji Bistrici održano je hodočašće obitelji na završetku Godine obitelji koja je proglašena u našoj Nadbiskupiji. Hodočašću se odazvalo 2000 vjernika i 35 svećenika. Sv. Misu s procesijom i Križni put predvodio je o. Nadbiskup.

21.09. – PREDAJA MOĆI SV. ŠIME – u Jastrebarskom je održana primopredaja moći sv. Šime. Moći je mons. Nikoli Kekiću, vladiki križevačkom, predao naš o. Nadbiskup u pratinji čuvara svećista sv. Šime i generalnog vikara mons. Josipa Lenkića.

25.09. – O. Nadbiskup je sudjelovao na otvaranju Međunarodne konferencije o crkvenim arhivima u Šibeniku. Pozdravio je skup i prisustvovao prvom djelu predavanja zajedno s biskupom domaćinom mons. Antonom Ivasom.

28.09. – O. Nadbiskup je otpotovao u Rim na zasjedanje CCEE-a.

30. 09. – Sv. JERONIM – o. Nadbiksup je predvodio svečanost sv. Jeronima u Papinskom hrvatskom zavodu u Rimu.
- 01.10. – O. Nadbiskupa je u posjet primio Državni Tajnik Svetе Stolice kardinal Pietro Parolin.
02. - 04. 10. – u Rimu je održano zasjedanje CCEE- a na kojem je sudjelovao i o. Nadbiskup u svojstvu predsjednika HBK.
02. 10. – O. Nadbiskup je predstavio monografiju o Kuzmi Kovačiću u Papinskom hrvatskom zavodu sv. Jeronima u Rimu.
03. 10. – Zajedno s drugim predsjednicima europskih biskupskih konferenciјa (CCEE) , o. Nadbiskup je susreo papu Franju u Vatikanu.
- 05.10. – Održano je 22. Vojno – redarstveno hodočašće u Mariju Bistrigu kojeg je predvodio o. Nadbiskup.
- 07.10. – VEĆERNJA U ČAST SV.ŠIME – I. Večernju uoči svetkovine sv. Šime predvodio je o. Nadbiskup u svetišu sv. Šime.
- 08.10. – SVETKOVINA SV. ŠIME – na svetkovinu sv. Šime, jednog od zaštitnika grada Zadra, svečanu Misu u 11 sati predslavio je mons. Mijo Gorski, pomoćni biskupa zagrebački. Svečano koncelebrirano slavlje u 19 sati predslavio je o. Nadbiskup.
- 10.10. – U Zadru je održan znanstveni skup posvećen Ljubi Stipišiću Dalmati koji je završio koncertom u zgradici HNK na kojem je sudjelovao i o. Nadbiskup.
- 15.10. – O. Nadbiskup je sudjelovao na mjesечноj rekolekciji zadarskog klera.
- 17.10. - U zgradici Nadbiskupskog ordinarijata održana je sjednica Ekonomskog vijeća kojoj je predsjedao o. Nadbiskup.
18. 10. – Novoimenovani generalni vikar mons. Josip Lenkić i vikara za pastoral don Igor Ikić, položili su Ispovijest vjere i Zakletvu vjernosti pred o. Nadbiskupom u kapeli sv. Marka u Nadbiskupskom domu.
21. – 23. 10. – U Zagrebu je održano Redovno jesensko zasjedanje Hrvatske biskupske konferencije kojemu je predsjedao o. Nadbiskup kao predsjednik HBK- a.
- 24.10. – O. Nadbiskup je predvodio svečano misno slavlje u crkvi sv. Marije u prigodi 50. obljetnice od proglašenja sv. Benedikta zaštitnikom Europe.
24. 10. – U Nadbiskupskom domu o. Nadbiskup primio je gosp. Daria Kordića u pratnji supruge i gosp. Josipa Adžića.

IMENOVANJA I RAZRJEŠENJA

1. Don Šimun Šindija, imenovan dekanom Biogradskog dekanata (dekretno rješenje br. 1292/2014., od 17. rujna 2014.);
2. Fra Ivan Nimac, imenovan dekanom Novigradskog dekanata (dekretno rješenje br. 1293/2014., od 17. rujna 2014.);
3. Don Igor Ikić, imenovan dekanom dekanata Zadar-Zapad (dekretno rješenje br. 1294/2014., od 17. rujna 2014.);
4. Don Igor Ikić, imenovan biskupskim vikarom za pastoral Zadarske nadbiskupije (dekretno rješenje br. 1433/2014., od 17. rujna 2014.);
5. Don Josip Lenkić, imenovan generalnim vikarom Zadarske nadbiskupije (dekretno rješenje br. 1434/2014., od 17. rujna 2014.)
6. Ivica Bašić, bogoslov imenovan pastoralnim suradnikom u župi Uznesenja BDM u Zadru - Belafuža (dekretno rješenje br. 1435/2014., od 26. rujna 2014.);
7. Valter Kotlar, bogoslov imenovan pastoralnim suradnikom u župi Kraljice mira u Zadru - Stanovi (dekretno rješenje br. 1436/2014., od 26. rujna 2014.);
8. Don Mario Soljačić, prof., produžuje se mandat na službu dekana Ugljanskog dekanata (dekretno rješenje br. 1499/2014., od 13. listopada 2014.);
9. Dr. sc. don Elvis Ražov, imenovan rektorom crkve sv. Dimitrija u Zadru (dekretno rješenje br. 1527/2014., od 16. listopada 2014.).

Duhovne vježbe privatno obavili:

1. Dr. sc. don Jerolim Lenkić, Makarska, 31 kolovoza – 5. rujna 2014.
2. Mons. Joso Kokić, prof., Dom duhovnih vježbi D. I., Opatija, 22. – 25. rujna 2014.
3. Mr. don Zdravko Katuša, Dom duhovnih vježbi D. I., Opatija, 22. – 25. rujna 2014.
4. Mr. don Mario Sikirić, Dom duhovnih vježbi D. I., Opatija, 22. – 25. rujna 2014.
5. Don Martin Jadreško, Dom duhovnih vježbi D. I., Opatija, 22. – 25. rujna 2014.
6. Don Damir Šehić, Dom duhovnih vježbi D. I., Opatija, 22. – 25. rujna 2014.
7. Don Josip Lisica, Dom duhovnih vježbi D. I., Opatija, 22. – 25. rujna 2014.
8. Don Igor Ikić, Dom duhovnih vježbi D. I., Opatija, 22. – 25. rujna 2014.
9. Dr. sc. don Elvis Ražov, Dom duhovnih vježbi D. I., Opatija, 22. – 25. rujna 2014.
10. Don Josip Radoica Pinčić, Samostan Školskih sestara franjevki, Zadar-Arbanasi, 22. – 27. rujna 2014.
11. Don Mladen Kačan, Samostan Školskih sestara franjevki, Zadar-Arbanasi, 22. – 27. rujna 2014.
12. Don Filip Kucelin, Sveta Zemlja, 23.-30. rujna 2014.
13. Don Šimun Šindija, Dom duhovnih vježbi D. I., Split, 5. – 7. listopada 2014.
14. Don Zbigniew Jacek Korcz, Biskupijsko misijsko sjemenište 'Redemptoris Mater', Pula, 9. – 12. listopada 2014.
15. Don Tihomir Vulin, Dom duhovnih vježbi D.I., Opatija, 13. – 16. listopada 2014.
16. Mons. dr. Pavao Kero, Samostan Sv. Kuzme i Damjana, Čokovac, 27. – 30. listopada 2014.

IZ ŽIVOTA ZADARSKE NADBISKUPIJE

BLAGDAN MALE GOSPE KOD ZADARSKIH BENEDIKTINKI

Blagdan Male Gospe tradicionalno je svečano proslavljen u crkvi benediktinki sv. Marije u Zadru gdje se u nazočnosti brojnih vjernika na osobit način štuje Rođenje BDM – Mala Gospa zaštitnica je crkve i samostana sv. Marije. Večernje blagdansko misno slavlje u ponedjeljak 8. rujna u crkvi sv. Marije predvodio je don Tomislav Sikirić, župnik župe Kraljice mira na zadarskim Stanovima i dekan dekanata Zadar – Istok. Prva poruka blagdana Male Gospe jest – Život je dar, rekao je don Tomislav. „Rođenje je dar. Danas se na sve strane govori o pravima. Čovjeka se do te mjere ponizilo, da se kaže kako žena i muškarac imaju pravo na dijete. Nemaju. Zato što je dijete dar“ upozorio je don Tomislav, istaknuvši da se za život moli. Bog daje dar kome i kako hoće.

„Sveto pismo za bračni par Elizabete i Zaharije

kaže da su bili bogobojsazni, pravedni i da su živjeli po Božjim zakonima, ali nisu imali dijete. Danas bi se mnogi naljutili, osobito glasnogovornici različitih prava, kako je to za njih nepravedna kazna, imali su pravo na dijete. Oni su molili za dijete i njegovo rođenje obrazovalo je mnoge“ rekao je don Tomislav, dodavši da su, prema imenima rodozačetnika, po nekakvim pravima, mnogi trebali imati pravo na dijete. „Kad god slavimo blagdan bilo kojeg Marijinog naslova, uvijek se pitajmo u čemu je

možemo nasljedovati. Na primjeru Marije Bog pokazuje da je po njegovoj milosti sve moguće. Ta je nazaretska djevojka vjerna svom izabranju.

U tome nam je uzor i zagovornica. Nije raspravljala s Bogom, kao što mi to često znamo. Slušala je, ali i razgovarala. Mi češće vodimo monolog, a ne dijalog, s Bogom. Naša molitva je neuslišana jer nismo dopustili čuti što nam Bog kaže. Marija je govorila, pitala, ali i slušala. Nije joj bilo jasno kako će to biti, ne poznaje muža. Ponizno odgovara ‘Evo službenice Gospodnje, neka mi bude po riječi Božjoj’“ rekao je don Tomislav.

Mariju možemo nasljedovati u jasnom razlikovanju između dobra i zla. Teško je razlikovati istinu od laži, danas se na sve moguće načine laž prikazuje kao istina. Nažalost, ljudi olako prihvataju laž kao istinu. Marija nije takva. Ona je dobro razlikovala laž od istine. To je mogla jer je dopustila da je ispuni Duh Sveti. Marija je znala primjetiti istinu čak i kad je bila skrivena. Čuvala je sve u svom srcu. Zato je mogla o njoj govoriti, ljudima pokazivati i davati“ rekao je predvoditelj slavlja. Uz raspoznavanje istine, važno je i uskladiti život s otkrivenom istinom. U to se mora uključiti i slobodna volja. „Marija nije bila prisiljena poslušati Božju riječ. Bog je poštivao njenu slobodu i to što ne razumije. Mariju možemo nasljedovati u traženju nутarnjег sjedinjenja i vršenja Božje volje.

Marija je znala posvećivati i najjednostavnije čine ljudskog života i ponašanja, što se vidi u susretu s Elizabetom. Koliko se danas ljudi susreću, a da ti susreti nisu radost. Spotičemo se jedno od drugoga, ni radosti ni žalosti. Marija je znala taj mali susret s rođakinjom Elizabetom pretvoriti u toliku radost, da se Elizabeta ispunila Duhom Svetim. Po Mariji je Duh Sveti ušao u Elizabetu. Susret dviju majki i rođakinja, Ivana je preporodio. Zaigrao je od radosti u utrobi. Marija je jednostavne čine ljudskog života znala pretvoriti u radost, spašenje, veselje“ istaknuo je don Tomislav, dodavši da se obradovao cijeli Zaharijin dom, kad je ponizno i jednostavno ušla i pozdravila.

„I ništa drugo nije sa sobom donijela. Obično se bojimo susreta. Moramo nešto donijeti, kupiti. Ne moramo. Marija je jednostavna, slijedimo je. Dovoljno je dati radost osmijeha onome koga susrećeš. Kod nje je sve bilo podređeno dobru. Dokazuje da nije najvažnije jesu li naši čini veličanstveni, pomozni. Naši čini moraju biti jednostavni, ali učinjeni iz dobre namjere“ poručio je don Tomislav. Istaknuo je i da je bitan stupanj uložen u vršenje onoga što svakidašnjica traži, a to je minimum bratske ljubavi. To je živjela Marija. Rasla je u milosti, iako je već bila milosti puna. „Zahvaljujući svom osobnom angažiranju u Božjim planovima i u suradnji s njegovom milošću, Marija je iz dana u dan napredovala u milosti. Razvijala je dobivene talente i darove koje joj je Bog dao. Puno se govori o talentima, darovima karizma-ma.

Koliko se žive i nastoje provesti u život“ upitao je predvoditelj slavlja Sikirić. Podsjetio je i kako Marijinom zaručniku Josipu nije bilo jasno.

„I naše vrijeme nosi tjeskobu da nam nije sve jasno. Ali možemo sve razjasniti ako Boga pitamo“ poručio je don Tomislav, potaknuvši vjernike da slijede Mariju u njenoj otvorenosti Duhu Svetom i Riječi Božjoj. „Nemojmo se bojati razgovarati s Bogom. Puno puta u životu nam neće biti jasno, nećemo znati dati odgovor. Ali ako budemo pitali Boga, on će nam dati odgovor. Dobit ćemo odgovor ‘Bogu ništa nije nemoguće’.

Mariju bi po zakonu bili kamenovali, jer je

prekršila zaručništvo. Morala je godinu dana dokazati svoje poštenje, čestitost, vjernost, a onda je trudna. Što se dogodilo, pitao se Josip. No, prepustio se Bogu: Ne znam odgovor, daj ti. Ne boj se uzeti Mariju sebi. Što je začeto u njoj, od Boga je i Duha Svetoga’. Kad je to čuo, nije više pitao, potpuno se stavio u službu Bogu – ‘Ako je twoja volja da budem čuvar tvoga sina“ rekao je don Tomislav, zaključivši poticajem da se poput Marije stavimo Duhu Svetom na raspolaganje.

Priopćenje u svezi s tragičnom smrti don Emila Bilavera

Ovime se priopćava svećenicima i vjernicima Zadarske nadbiskupije da je jutros, 14. rujna 2014. oko 10,00 sati u Škabrnji, župnik Bibinja, don Emil Bilaver, oduzeo sebi život. Prije mjesec dana ozlijedio se mijenjajući plinsku bocu u župnom uredu u Bibinjama, pa je s teškim opeklinama lica primljen u zadarsku bolnicu na liječenje. Zadnjih nekoliko tjedana boravio je na dalnjem liječenju i oporavku u Zagrebu. Povrede su, čini se, ostavile velikoga traga na njegovo duši i tijelu, pa je shrvan učinio korak koji kao ljudi ne možemo do kraja razumjeti. Preostaje nam duboka bol zbog njegova gubitka, kao i žarka molitva kojom preporučujemo Božje milosrđe njegovu plemenitu dušu.

Don Emil je rođen u Škabrnji 13. listopada 1966. g., (otac + Nikola, majka Ljubica r. Rogić). Za svećenika je zaređen u Zadru 5. srpnja 1992. g. Bio je župnik Kali i Kukljice; 1999. Obrovac i Medviđa; 2001. dekan Novigradskog dekanata; 2003. Zadar-Puntamika; 2011. član Svećeničkog vijeća; 2012. župnik Bibinja. Bio je i povjerenik Zadarske nadbiskupije za pastoral obitelji.

Dijelimo žalost s njegovom majkom Ljubicom r. Rogić i rođinom u Škabrnji, kao i s vjernicima župe Bibinje i drugih župa gdje je pokojni don Emil služio. I u molitve preporučujemo njegovu dušu. Dok Bogu zahvaljujemo za don Emila Bilavera, kao i za sve dobro što je za svog svećeničkog života učinio, njegovu dušu preporučujemo Božjem milosrđu. Neka

mu naše molitve pomognu da ga Svemogući pridruži uskrsnuću Krista Gospodina. A svima koji tuguju zbog neizbjježnog rastanka, neka Uskrsnuli Gospodin bude potpora i snaga. I neka sve ispuni svojom nadom i utjehom.

Posljednji ispraćaj

Tijelo pokojnog don Emila će biti izloženo u utorak, 16. rujna, u župnoj crkvi Uznesenja BDM u Škabrnji od 15,00-17,00 sati. Misu zadušnicu u škabrnjskoj župnoj crkvi i sprovodni obred na groblju sv. Luke u Škabrnji, gdje će don Emil biti pokopan, od 17,00 sati predvodi zadarski nadbiskup Želimir Puljić.

ŠKABRNJA: POSLJEDNJI ISPRAĆAJ DON EMILA BILAVERA, SVEĆENIKA ZADARSKE NADBISKUPIJE

Više tisuća vjernika iz cijele Zadarske nadbiskupije i drugih dijelova Hrvatske, stotinu svećenika iz mjesne Crkve i drugih biskupija, ispratio je u utorak 16. rujna don Emila Bilavera, svećenika Zadarske nadbiskupije, na posljednji ispraćaj u njegovoj rodnoj župi Uznesenja BDM u Škabrnji. Misu zadušnicu u župnoj crkvi, sprovodne obrede i pokop na groblju sv. Luke u Škabrnji, predvodio je zadarski nadbiskup Želimir Puljić.

„Dopala me teška dužnost oprostiti se od svećenika don Emila i biti navjestiteljem Božje nade i utjehe. A u isto vrijeme, na rastanku od njegovih zemnih ostataka, biti prijenosnikom i tumačem njegove poruke bez oporuke. Moram vam priznati, braćo i sestre, kako se kao njegov nadbiskup osjećam žalosno i nemoćno. Žalostan sam i potresen poput njegove mame Ljubice, brata i sestara kojima izražavam blizinu i duboko susojećanje. Osjećam se i ljudski nemoćno poput pisca knjige Tužaljki iz koje smo čuli odlomak. Pisac je u teškim trenucima potištenosti zabilježio kako je ‘duši njegovoj oduzet mir i više ne zna što je sreća’. Zato i prigovara Jahvi zašto mu je ‘molitvu odbijao kad je vikao i zapomagao’, zašto ga je ‘u bespuću vodio, razdirao, gorčinom ga hranio’. Nemamo odgovora na ta teška pitanja, osim slutnje kako je i on, poput našeg don Emila, duboko čeznuo

za mirom Božjim. Zato pisac nastavlja s molitvom Bogu pa kaže da ‘bez prestanka misli na njega’ i uvjeren je da ‘dobrota Jahvina nije nestala, niti milosrđe njegovo presušilo’“ rekao je nadbiskup Puljić u homiliji, u potresenosti drhtavog glasa do suza.

Pouzdajući se u Božje milosrđe, nadbiskup se okupljenima obratio u ime don Emila koji je, rekao je, na putu prema Božjem sudištu. „Obraćam vam se i molim vas u njegovo ime: Oprostite mu. Prenosim zamuckujući tu njegovu žarku molbu prije nego dođe pred lice Svevišnjega. Oprosti, draga moja majko Ljubice, za pretešku bol koju sam ti nanio svojim nesmotrenim činom. Oprostite mi drage moje sestre, brate, rodbino i prijatelji. Oprostite mi, oče Nadbiskupe i kolege svećenici, što sam svojom posvećenom rukom učinio što nisam smio. Oprostite, dragi vjernici, koje sam hranio Božjom Riječju i tijelom njegovim, što sam vas ovim ludim činom sablaznio i možda u vjeri pokolebao. Sve vas još jednom usrdno molim: Oprostite, ako možete. Ponavljam, oprostite, jer mi je vaše oproštenje nužno za vječno spasenje“ rekao je mons. Puljić, nastavivši:

„Dragi don Emile. Šutnja i potresenost okupljene zajednice pozitivan je odgovor na tvoj vapaj. Na posljednjem ispraćaju u tvojoj rodnoj župi od srca ti praštamo. I dok ti pružamo ruku pomirnicu, molimo i tvoje oproštenje, te svi upućujemo žarku molitvu Svemogućemu neki ti iskaže svoje obilno milosrđe“ rekao je mons. Puljić. Izrazio je žaljenje koje dijeli s njegovom rodbinom, rodnom župom, vjernicima Bibinja gdje je zadnje dvije godine djelovao i drugih župa gdje je služio: Kali, Kukljica, Obrovac,

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

Medviđa, Puntamika u Zadru.

„Bogu zahvaljujemo za sve dobro što je za svog svećeničkog života učinio i njegovu dušu toplo preporučujem Božjem milosrđu. Neka mu naše molitve pomognu da ga Svemogući pridruži uskrsnuću Krista Gospodina. Molimo Svemu-gućega da privede don Emila u prostranstva gdje tuge ni boli više neće biti, nego mir i radošt u Gospodinu“ rekao je mons. Puljić.

U ime svećenika, na groblju se od don Emila oprostio don Zdenko Dundović, župnik Zemunika. „Često smo izmoreni i opterećeni, pritišće nas teret vlastitog življenja pa nerijetko ne vidimo nevolje i trpljenja drugih oko nas. A sv. Pavao nas uči: ‘Nosite bremena jedni drugih i tako ćete ispuniti Kristov zakon’. To nas navodi da s apostolom Pavlom zajecamo: ‘Grešan sam čovjek, Gospodine!’. No, Bog računa na našu grešnost do mjere da i onda kad ga mi svojim riječima i činima zaniječemo, on ostaje vjeran svom obećanju da ako mi i nismo vjerni, on vjeran ostaje“ rekao je don Zdenko.

Don Emil je rođen u Škabrnji 13. listopada 1966. g., u obitelji Nikole i Ljubice Bilaver r. Rogić, koji su roditelji još jednog sina i četiri kćeri. Don Emilova sestra Milka je redovnica karmeličanki Božanskog Srca Isusova, te su redovnice te zajednice u velikom broju bile na sprovodu, kao i sestre drugih redovničkih zajednica. Don Emil je u nedjelju 14. rujna hitcem iz pištolja u svojoj rodnoj kući u Škabrnji sebi oduzeo život. Don Emil je bio višegodišnji povjerenik Zadarske nadbiskupije za pastoral obitelji i voditelj zaručničkih tečajeva na Puntamicima. Puno je doprinio u organizaciji međunarodnog kongresa Humanae vitae 2008. g. u Zadru, koji je u suorganizaciji Ureda HBK za

obitelj okupio mnoge zainteresirane o temi življenja ljudske spolnosti u svjetlu nauka Crkve. Bio je angažiran i u organizaciji odlaska vjernika Zadarske nadbiskupije na susret s papom Benediktom XVI. u Zagrebu 2011. g.

Don Emil je u ratno doba, kao župnik u Kalima i Kukljici, bio zauzet u pružanju pomoći hrvatskim braniteljima i ugroženim ljudima. Duhom zajedništva podržavao je nadbiskupijske inicijative i u njima rado sudjelovao. Njegova druželjubiva i društvena narav poznata je u svim župama gdje je nastojao obradovati najmlađe za blagdana, osobitu pažnju iskazivao je i župnom zboru. Na Puntamicima je kao župnik postavio kip bl. Alojzija Stepinca po kojem je nazvan i trg ispred te crkve u kojoj se zauzeo i za postavljanje vitraja na 20 stakala crkve koju je uredio i u njenim drugim materijalnim potrebama, sanirajući nastala oštećenja. Podržavao je potrebe misionara fra Ilike Barišića i djece u misiji u Kongu, animirajući župljane na kumstva te je Puntamika brojem dobročinitelja među najbrojnijima koji pomažu školovanje djece u Kongu. Mislio je i na prognane Banjalučane koji nastanjuju njegovu bivšu župu Puntamiku te ih je ohrabrio i gostovanjem pomoćnog banjalučkog biskupa Marka Semrena, kao i na albanske obitelji koje žive na Puntamicima te se svake zadnje nedjelje u mjesecu u toj crkvi s drugim Albancima iz nadbiskupije okupljaju na misi. Don Emil je rado surađivao s laicima i podržavao djelovanje crkvenih pokreta i udruga.

SUSRET DEKANA ZADARSKE NADBISKUPIJE

Pod predsjedanjem zadarskog nadbiskupa Želimira Puljića, susret dvanaest dekana Zadarske nadbiskupije održan je u srijedu 17. rujna u velikoj dvorani Nadbiskupskog ordinarijata u Zadru. Nakon molitve i uvodnog pozdrava nadbiskupa Puljića, dekani su razmotrili sadržaj hodočašća vjernika Zadarske nadbiskupije u nacionalno marijansko svetište Mariju Bistrigu u subotu 20. rujna. Prijavljeno je dvije tisuće hodočasnika koje će predvoditi

mons. Puljić i trideset i pet svećenika. U trogodišnjem hodu u vjeri u Zadarskoj nadbiskupiji, druga pastoralna godina, Godina obitelji (2013./2014.), završava tim hodočašćem, kada će mons. Puljić u Mariji Bistrici predvoditi misno slavlje i pobožnost Križnog puta.

Dekani su razmatrali i sadržaj predstojeće Godine euharistije u Zadarskoj nadbiskupiji (2014./2015.) koja će započeti u nedjelju 5. listopada, a završiti prve nedjelje listopada 2015. g. Dogovoren je da će svaka župa u Godini euharistije organizirati svoj Euharistijski dan, a u svakom dekanatu će se održati i dekanatski euharistijski kongres. Završetak Godine euharistije će biti okupljanje vjernika iz cijele Zadarske nadbiskupije na zajedničkom nadbiskupijskom euharistijskom kongresu u Zadru. Svećenici će poticati vjernike na rast u dubljoj pobožnosti prema euharistijskom otajstvu, na euharistijska klanjanja i blagoslove s Presvetim oltarskim sakramentom prve nedjelje u mjesecu, jer je u euharistiji izvor i vrhunac svega kršćanskog djelovanja. Na sastanku je nadbiskup Puljić priopćio dekanima sljedeća imenovanja: don Igor Ikić je nadbiskupijski vikar za pastoral, a generalni vikar Zadarske nadbiskupije je don Josip Lenkić, ujedno i kancelar nadbiskupije.

MISNO SLAVLJE NA POČETKU NOVE ŠKOLSKE GODINE ZA KLASIČARE

Povodom početka nove školske godine, misno slavlje za učenike, roditelje, profesore i djelatnike Klasične gimnazije Ivana Pavla II. Zadar, u katedrali sv. Stošije u Zadru u ponедjeljak 8. rujna predvodio je zadarski nadbiskup Želimir Puljić. Osvrćući se na misna čitanja blagdana Rođenja bl. Djevice Marije, nadbiskup je istaknuo: „Postoji povijest, ali i nadpovijest kojoj je Gospodar – Bog. U našu povijest, Marijinim pristankom, Bog dolazi među nas. Njegovim dolaskom postali smo djeca Božja, ali i Isusova braća“.

Na blagdan Male Gospe započinje nova školska godina čemu se nakon ljetnih praznika raduju svi, a osobito prvaši koji su prvi put došli u školu. Konac školske godine, podsjetio je nadbiskup, bio je obilježen izvješćem o uspjehu u školi, ali i važnim sportskim događajem svjetskog nogometnog prvenstva u Brazilu, osobito svečanim otvorenjem toga događaja u susretu hrvatskih i brazilskih nogometaša. „Iako su naši u tom susretu izgubili, bili smo ponosni što je upravo hrvatska momčad nastupila prva, te svojom sportskom, kockastom odjećom, učinila prepoznatljivom našu zemlju i kulturu“ rekao je nadbiskup.

Podsjetio je kako je tijekom prošle školske godine u sklopu trogodišnjeg hoda u vjeri, osobita pozornost u Nadbiskupiji posvećena obitelji. „Obitelj je u središtu društvene i crkvene brige i skrbi. No, njezin uspjeh i sreća nisu negdje u zvijezdama zapisani, nego su predani u ruke roditeljima. Projekt zajedništva oca, maj-

IZ ŽIVOTA ZADARSKЕ CRKVE

ke i djece uručen je njihovom razumu i srcu, njihovoj slobodi i odgovornosti. U tom vidu je život u obitelji zadatak pred kojim se nalazi svaki njezin član. Zbog toga ste pozvani i vi, dragi učenici, da svojom suradnjom, dobrim učenjem, razgovorom i posluhom doprinesete uspješnom ispunjenju toga zadatka. Ne trebate se bojati, jer Isus je podijelio brige i radosti s ljudima kad se rodio u obitelji. On će pomoći i blagosloviti svaku obitelj ako budu vjerne, u ljubavi gorljive i u molitvi postojane“, rekao je mons. Puljić.

Istaknuo je da će se treća godina hoda u vjeri posvetiti razmišljanju o euharistiji, dajući time do znanja da ne možemo živjeti bez Krista, molitve i nedjeljne mise. Učenike je potaknuo da se druže s Isusom u svagdanjoj molitvi u obitelji, a nedjeljno sudjelovanje na misi da im bude slatka obveza kojom će završiti radni tjeđan. „Ono će vam ujedno pomoći da raste vaša crkvena svijest i odgovornost koju vam je Bog povjerio na krštenju. Hranite se Božjom riječju i euharistijom. U tom hodu i rastu pomoći će vam vaši roditelji, profesori, vjeroučitelji i odgojitelji. Svi oni su svojim odgojnim poslanjem pozvani pratiti vaš intelektualni, duhovni i moralni rast“ zaključio je mons. Puljić, poželjevši svima uspješnu i blagosloviju novu školsku godinu. Na početku mise prisutne je pozdravio i ravnatelj Gimnazije, mons. Joso Kokić. (www.gimnazija-ivanapavla.hr)

HODOČAŠĆE VJERNIKA ZADARSKE NADBISKUPIJE U MARIJU BISTRICU

Hodočašće dvije tisuća vjernika Zadarske nadbiskupije i četrdeset svećenika, predvođenih zadarskim nadbiskupom Želimirom Puljićem, održano je u subotu 20. rujna u nacionalnom marijanskom svetištu u Mariji Bistrici. Na otvorenom prostoru za vanjskim oltarom koncelebrirano euharistijsko slavlje predvodio je nadbiskup Puljić. To je nadbiskupijsko hodočašće, koje je u zadovoljstvu pohoda i radosti zajedništva okupilo sve generacije vjernika, od djece do staraca sa štakama, završni dio u zaključenju pastoralne Godine obitelji u mjesnoj

Crkvi.

Naime, Zadarska nadbiskupija trogodišnji ciklus Godine vjere koju je proglašio papa Benedikt XVI. obilježila je Godinom obitelji (2013./2014.), a slijedi je Godina euharistije (2014./2015.). „Hodočašće je radosni i zahvalni poklik i čin njoj koja je najblagoslovljenija među ženama, završetak nadbiskupijske Godine obitelji. Mariji, majci obitelji, želimo zahvaliti za sve blagoslove koje smo od nje i njenom zaštitom primili. Hodočašće je zahvalnost za ono što jesmo, za ono što vjerujemo, za dar Crkve kojoj pripadamo i u kojoj se osjećamo kod kuće. Ono je zahvalnost za dar Marije, naše majke koju nam je Isus u zadnjim trenucima svoga ovozemnog života povjerio preko svoga učenika Ivana“ rekao je mons. Puljić u homiliji misnog slavlja koje je, za vrijeme ulazne procesije svećenika i nadbiskupa od crkve do vanjskog prostora, počelo uvodnom rječju mons. Zlatka Korena, rektora bistričkog svetišta. Crkva na otvorenom je prostor gdje je prvi slavio misu sv. papa Ivan Pavao II., najveći prijatelj naše domovine i najdraži bistrički hodočasnik, rekao je mons. Koren, istaknuvši da je to hodočašće u osobitoj godini velikih jubileja.

„Prošlo je trideset i pet godina od proslave Branimirove godine u Ninu (1979.), pod gesmom ‘Hrvatska katolička obitelj dnevno moli i nedjeljom slavi misu’. Trideset godina prošlo je otkad smo zahvalnim nacionalnim euharistijskim kongresom u Mariji Bistrici (1984.) proslavili trinaest stoljeća kršćanstva u Hrvata moleći snagu i za ovo stoljeće. Prošlo je dadeset godina otkad je prvi put na hrvatsko tlo stupio sv. Ivan Pavao II. (1994.)“ rekao je mons.

Koren, istaknuvši da je to hodočašće najljepši dar Mariji Bistrici u ovoj godini spomena velikih jubileja, kada na poseban način molimo i za što skoriju Stepinčevu kanonizaciju.

„Lijepo je biti u bistričkom svetištu i prisjetiti se tih važnih godišnjica. Branimirova godina imala je svoje središte baš u Zadarskoj nadbiskupiji, u Ninu. Veličanstveni skup 1984. g., kao završnica velikog hodočašćenja po Hrvatskoj, završila je euharistijskim kongresom upravo u Mariji Bistrici. Na to veličanstveno slavlje papa Ivan Pavao II. nije mogao doći, jer su ondašnje vlasti rekле da vrijeme još nije dozorilo. No, prije dvadeset godina došao je na zagrebački Hipodrom, a u Mariji Bistrici je četiri godine kasnije u veličanstvenoj proslavi proglašio našeg najodličnijeg sina blaženim, kardinala Alojzija Stepinca. Te nas godišnjice ispunjavaju zahvalnošću“ rekao je nadbiskup Puljić, istaknuvši da želi biti pobožni hodočasnik koji bistričkoj Gospi prinosi zahvalnost vjernika Zadarske nadbiskupije te moli Gospin blagoslov obiteljima diljem Hrvatske i svijeta. „Povijest čovjeka i ljudskog spasenja ide preko obitelji, a Mariju nazivamo kraljicom obitelji. Molimo za naš narod i obitelji, da budu dostojevine svoga roditeljskog poziva. Da roditelji budu ispunjeni strahopoštovanjem pred Bogom, životom i vječnošću. Bog je htio da njegov sin bude član ljudske obitelji. Neka obitelji rječju i primjerom svjedoče vjeru“ potaknuo je mons. Puljić, govoreći o velikoj ulozi Marije u osobnoj i narodnoj povijesti. Poželjevši da i dalje bdiće nad nama, nadbiskup je zahvalio Mariji za pomoći i zaštitu koju nam je obilno pokazivala. „Hrvati se s pravom ubrajaju među kršćanske

narode koji posebice vole i štuju Mariju. Naša prošlost je povezana s njom. Hrvatski vladari i duhovni pastiri Mariji su podizali veličanstvena svetišta, crkve i katedrale. S Marijom smo prebrodili sve kušnje na vjetrometini sukoba, dok su se vodili ratovi, kada je trebalo stati na braniku vjere. Marija nas je sačuvala od krivojverja i ulijevala snagu da se izdrži pod komunizmom, fašizmom i ateizmom“ rekao je mons. Puljić, istaknuvši da je uz Isusa, Marija u središtu Crkve. „Ona je rođenjem Krista uništila smrt i ljudima donijela novi život. Isus je naš život. Zato je Marija početak novog svijeta. Marija je orientir, ne izmišljena utjeha, nego stvarno dana nada čovječanstvu. U njoj su položena nebeska obećanja i ostvarene Božje nakane“ rekao je mons. Puljić.

Crkva je svoj ovozemni hod počela u dvorani Posljedne večere s Marijom, s njom završava i hodočasnički put prema budućnosti, prema vječnosti. U Mariji se susreću Kristova otajstva s Kalvarije i dvorane Posljedne večere, rekao je nadbiskup, potaknuvši vjernike da u trećoj Godini vjere u mjesnoj Crkvi, u Godini euharistije, razmišljaju o nedokučivoj ali stvarnoj Božjoj nazočnosti u euharistiji koju je Krist ustanovio. „Isus je među nama i spreman je svaki trenutak blagosloviti nas, utješiti i ojačati. On nas upućuje prema svojoj Majci kao odvjetnici i zagonitnici, da budemo s njom postojani u molitvi“ zaključio je nadbiskup Puljić. Hodočašće je završeno pobožnoću Križnog puta na bistričkoj Kalvariji za koji je mons. Koren priredio prigodna razmišljanja, obogaćenih i mislima kardinala Stepinca, aktualizirajući ih za sadašnji trenutak u nizu potreba hrvatskog naroda i društva: za vlast, obitelji otvorene životu, školstvo i odgoj, mladež bez poroka, pravedna pravna procesuiranja, ispravno vrednovanje rada, prepoznavanje truda neznanih ljudi koji žive od obrade zemlje od strane stanovnika u gradovima, dostoju starost, dostojanstvenu smrt itd. U misnom slavlju sudjelovali su i hodočasnici iz Križevačke eparhije, Riječke nadbiskupije i Požeške biskupije. Vjernici su hodočasnički dan počeli pohodom bistričkoj bazilici gdje su izvršili zavjet oko Gospinog kipa i zajednički molili krunicu, a podno oltara se nala-

zila slika Gospe od Zečeva iz Nina, zavjetnog i središnjeg marijanskog svetišta Zadarske nadbiskupije.

MOĆI SV. ŠIMUNA DAROVANE GRKOKATOLIČKOJ CRKVII U JASTREBARSKOM

Zadarski nadbiskup Želimir Puljić, u pratnji don Josipa Lenkića, generalnog vikara i kancelar Zadarske nadbiskupije te upravitelja Svetišta sv. Šime u Zadru, u nedjelju 21. rujna donio je moći sv. Šimuna, čije se tijelo kao jedinstvena relikvija čuva u Zadru, u grad Jastrebarsko, kao poklon novosagrađenoj grkokatoličkoj župnoj crkvi Preobraženja Gospodnjega, koja je sagrađena kao jubilarna crkva o 400. obljetnici svetoga sjedinjenja i osnutka Grkokatoličke Crkve u Hrvatskoj (1611.-2011.). U pratnji svećevih moći bili su i Katedralni zbor sv. Stošije iz Zadra, kulturno-umjetnička društva „Sv. Šime“ iz Rtine-Ražanca, „Sv. Jeronim“ iz Vlašića na Pagu i „Sloga“ iz Betine na Murteru. Mnoštvo se hodočasnika, vjernika i građana iz Jastrebarskog i okoline, Žumberka, Zagreba i Križevaca okupilo na Strossmayerovu trgu, u središtu Jastrebarskog, zajedno s izaslanstvima grada Jastrebarskog, na čelu kojega je bio gradonačelnik Zvoimir Novosel te Zadra, kojega je predstavljao prof. Radovan Dunatov, pročelnik ureda za kulturu.

Okupile su se i vatrogasne postrojbe jaskanskih kraja kao i brojna kulturno-umjetnička društva u tradicijskim nošnjama. Moći je na bini dočekao križevački vladika mons. Nikola Kekić s kancelarom Križevačke eparhije podčakonom Livijom Marijanom te brojnim grkokatoličkim i rimokatoličkim svećenicima. Nakon pozdrava gradonačelnika Novosela, uslijedilo je svečano pjevanje evanđelja o Prikazanju u Hramu te čitanje dokumenta o autentičnosti na latinskom i hrvatskom jeziku. U nadahnutoj besjedi, zadarski nadbiskup mons. Puljić je izrazio radost da u ovom osobitom i povijesnom času može svetoj Crkvi križevačkoj predati moći svetog starca koji je na svojim rukama držao samoga Isusa Krista.

Nakon pjevanja tropara i kondaka sv. Šimunu, križevački vladika Kekić je pod nebnicom nosio šrkinjicu s moćima u veličanstvenoj procesiji središnjom ulicom grada Jastrebarskog u kojoj je sudjelovalo veliko mnoštvo. Na čelu procesije su išli vatrogasni i župni barjaci brojnih župa, između dviju kolona vatrogasaca, folkloraša u nošnjama te članovima Katedralnog zbara iz Križevaca i Ćirilo-metodova kora iz Zagreba.

Nebnicu nad moćima nosili su žumberački Uskoci u svojim nošnjama, a pred njima je išao zadarski nadbiskup Puljić i brojni svećenici obaju katoličkih obreda, rimskog i bizantskog. U procesiji je svirala limena glazba grada Jastrebarskog, a pjevanje je predvodio Katedralni zbor iz Zadra. U grkokatoličkoj župnoj crkvi Preobraženja Gospodnjega procesiju je dočekao apostolski nuncij u Republici Hrvatskoj nadbiskup Alessandro D'Errico. Moći su postavljene na tetrapod pred ikonostasom te je uslijedilo pjevanje Akatista (hvalospjeva) sv. Šimunu, hvalospjeva u kojem je odjekivao zivot: Raduj se, preblaženi Bogoprimče, pravedni starče Šimune! Vladika Kekić se zahvalio zadarskom nadbiskupu na ovako dragocjenom daru i potakao sve da dolaze na poklon i molitvu pred svećevim moćima te da ga nasljeđuju u pravednosti i bogoljubnosti, a osobito djecu čiji je zaštitnik.

Uz pjevanje Šimunova hvalospjeva Sad otpuštaš na staroslavenskom, Vladika je prenio moći na posebno pripravljeno postolje (proskinetarij), gdje se nalazi i novoposvećena ikona sv. Šimuna i gdje će relikvija biti stalno pohra-

njena i dostupna čašćenju vjernika. Apostolski nuncij D'Errico je zatim izvršio blagoslov djece. Na kraju su vjernici mogli pristupiti sv. moćima i častiti ih, a Katedralni zbor iz Zadra pod ravnjanjem maestra Žana Morovića je održao vrlo zapažen koncert duhovnih skladbi iz bizantske, glagoljaške i latinske liturgijske baštine. Sve je završilo narodnim veseljem okupljenoga mnoštva.

KOLONIJE BOGOSLOVA ZADARSKE NADBISKUPIJE – IDENTITET I ISKUŠENJA SVEĆENIKA

Bogoslovi Zadarske nadbiskupije okupili su se na svom trodnevnom duhovnom susretu od 9. do 11. rujna u župnoj kući u Selinama gdje im je o temi „Svećeništvo i današnji izazov svijeta“ govorio don Josip Lenkić, generalni vikar i kancelar Zadarske nadbiskupije. „Postoje bitne oznake svećenika koje se ne mijenjaju: svećenik sutrašnjice neće trebati manje nalikovati Kristu od svećenika današnjice“ istaknuo je don Josip, podsjetivši na misao iz poslanice Habrejima koja potvrđuje 'ljudskost' Božjeg službenika: on dolazi od ljudi i na službu je ljudima, naslijedujući Isusa Krista. Bog poziva svećenike iz određenih ljudskih i crkvenih ozračja kojima su obilježeni i u koja su poslani služiti. Kao pastir i graditelj zajedništva, svećenik bi trebao biti odraz ljudskog savršenstva koje nalazimo u Sinu Božjemu koji je postao čovjekom.

Sposobnost odnosa s drugima – biti most, a ne zapreka

„Bez prave ludske izgradnje, čitava svećenička izgradnja bila bi bez svoga nužnog temelja. Da njegovo služenje bude što vjerodostojnije i prihvatljivije, svećenik treba oblikovati svoju osobnost da bude most, a ne zapreka drugima u susretu s Kristom: svećenik bi trebao poznavati ljudski duh do dubina, naslutiti poteškoće, olakšati susret i dijalog, postići povjerenje i suradnju, iznositi jasne i objektivne sudove“ rekao je Lenkić, istaknuvši da je od osobitog značenja imati sposobnost odnosa s drugima. „To je bitan čimbenik za one koji su pozvani biti

odgovorni za zajednicu i biti 'ljudi zajedništva'. To zahtjeva da svećenik ne bude drzak ni svadljiv, nego ljubazan i iskren; razborit, uzdržljiv, velikodušan i raspoloživ za služenje, sposoban osobno ponuditi i probuditi u drugima otvorene i bratske odnose; spreman razumijeti, oprostiti i tješiti“ rekao je Lenkić. Upozorio je kako današnjicu karakterizira omasovljenje i samoća, nasuprot vrednoti zajedništva koja je jedan od najriječitijih znakova i najdjelotvornijih puteva evanđeoske poruke. „Mnogi pokušavaju pobjeći od drugih i skloniti se u svoju udobnu privatnost ili uski krug najbližih, čime se odriču društvene dimenzije evanđelja. Kako bi neki htjeli čisto duhovnog Krista, bez tijela i križa, tako se traže i samo oni odnosi putem uređaja, ekrana i sustava koji se mogu upaliti i ugasiti na daljinsko upravljanje“ upozorio je Lenkić, istaknuvši – afektivna zrelost je stožer odgoja za pravu i odgovornu ljubav koja uključuje i stvaranje zajedništva u življenju i djelovanju.

Prema Direktoriju za službu i život prezbitera, svećenici trebaju trajno izgrađivati zajedništvo s Crkvom, međusobno hijerarhijsko zajedništvo, zajedništvo u slavljenju euharistije, ministerijalnom djelovanju i prezbiteriju. Zajedništvo, kao odlika svećeništva, temelji se na jedincatosti Krista kao glave, pastira i zaručnika Crkve. „Ne redim se za privatnika i za svoju 'tvrtku – župu', nego sam ređenjem postao član velike obitelji prezbiterija mjesne Crkve. Svećenik se treba truditi izbjegći živjeti svećeništvo na izoliran i subjektivan način. Pastoralna služba je očaravajući i mukotrpan pothvat, često izložen nerazumijevanju i obezvrijedivanju, uz umor, obeshrabrenje, izolaciju i katkad, osamljenost“ rekao je Lenkić.

Zašto se guši radost poslanja?

Govoreći o svećenikovim iskušenjima danas, Lenkić je potaknuo na odupiranje egoističnoj mlitavosti i duhovnoj svjetovnosti. Kod mnogih duhovnih osoba može se uočiti pretjerana briga za prostore osobne slobode i opuštanja, što dovodi do toga da svoje poslove doživljavaju kao privjesak vlastitog života, a ne sastavni

dio vlastitog identiteta. „Istodobno duhovni život se poistovjećuje s nekim pobožnim vježbama koje pružaju određenu utjehu, ali ne potiču susret s drugima, zauzimanje u svijetu i ljubav prema evangelizaciji. Tako se kod mnogih svećenika može uočiti naglašeni individualizam, kriza identiteta i opadanje gorljivosti. To su tri zla koja se hrane jedno drugim“ podsjetio je Lenkić na riječi pape Franje. Također, mediji i neki intelektualni krugovi šire nepovjerenje i razočaranje prema Crkvi. Kao posljedica, kod mnogih svećenika se javlja kompleks manje vrijednosti, zbog čega relativiziraju ili prikrivaju svoj kršćanski identitet i uvjerenja, gubi se svećenički identitet u društvu i poslanju. „Tako se stvara začarani krug, jer nisu sretni s onim što jesu ni s onim što rade, ne poistovjećuju se s evanđeoskim poslanjem, što slabi njihovu zauzetost za evanđelje. Na kraju guše radost poslanja svojevrsnom opsjednošću da budu poput drugih i da imaju što i drugi. Evangelizaciju doživljavaju kao nešto na što su prisiljeni, ulažu malo napora i vremena. Zato se lako javlja relativizam, koji je opasniji od doktirnog“ rekao je Lenkić, upozorivši da čak i oni koji se odlikuju čvrstim doktrinalnim i duhovnim uvjerenjima, često podliježu životu koji dovodi do navezivanja na materijalne sigurnosti i želje za stjecanjem moći i ljudske slave pod svaku cijenu.

Razlozi pastoralne mlitavosti

Čuvanje svoga prostora slobode i nepreuzimanje obveza jer oduzimaju ‘slobodno vrijeme’, svećenika dovodi do stanja mrtvila i lijenosti. „Problem nije uvijek previše poslova, već loše obavljeni poslovi, bez prikladnih motivacija i duhovnosti koja bi prožela djelovanje, učinila ga poželjnim. Tada pastoralni rad za svećenika postaje naporniji nego što jest, a ponekad čak dovodi do bolesti. Nije to radostan umor, već napet, težak, nezadovoljavajući, u konačnici, nepodnošljiv napor“ upozorio je Lenkić, navodeći više razloga pastoralne mlitavosti: neki u nju upadaju jer su se upustili u neostvarive projekte i nisu zadovoljni onim što bi mirne duše mogli ostvariti; neki su izgubili strpljenje i ne dopuštaju da stvari idu svojim tijekom; neki

su se vezali uz projekte i tašte snove o uspjehu; neki su izgubili stvarni doticaj s narodom, a posljedica je depersonalizacija pastoralna, pa se veća pozornost posvećuje organizaciji nego osobama; neki ne znaju čekati, žele vladati ritmom života pa teško podnose ikakvo neslaganje, prividni neuspjeh. „Tako se javlja najveća prijetnja, a to je bezlični pragmatizam svakodnevног života Crkve, u kojem sve naizgled ide uobičajeno, a vjera slabí i zapada u sve jadnije stanje“ podsjetio je Lenkić na upozorenje pape Franje.

Gubitak kontakta sa stvarnim svijetom – Što je pravo ozdravljenje?

Duhovna svjetovnost se skriva iza privida pobožnosti ili čak ljubavi prema Crkvi, a traži vlastitu dobrobit i slavu, a ne Gospodinovu. To je Isus predbacivao farizejima. „To je suptilan način da se traži svoje, a ne Božje. Neki svećenici se razmetljivo brinu za bogoslužje, učenje i ugled Crkve, a ne pokazuju brigu za stvarno ucjepljenje evanđelja u narod i konkretnе potrebe trenutka. Tako se Crkva pretvara u muzejski primjerak ili u posjed nekoliko pojedinača. Tu se više i ne može govoriti o evanđeoskom žaru, nego ga se zamjenilo sa zadovoljstvom sebične samodopadnosti i udovoljavanja samome sebi. U tom se kontekstu podržava slavohlepnost onih koji se zadovoljavaju time da imaju neku sitnu moć i više vole biti generali poraženih vojski no jednostavni vojnici koji se uvijek nastavljaju boriti. Umjesto života u služenju, postojanosti u napornom radu, vodimo razgovore o onome što bi trebalo činiti kao duhovni učitelji i stručnjaci za pastoral koji daju

upute s vrha, ali se sami ne upuštamo u to. Gubimo kontakt sa stvarnim svjetom i njegovim potrebama i zatvaramo se u sigurne luke svojih pastoralnih planova i želja“ upozorio je Lenkić. „Povlačenje svećenika u izolaciju može naći izlaz u lažnoj autonomiji u kojoj nema previše mjesta ni za Boga. Naš izazov nije toliko ateizam svijeta i ljudi kojima smo poslani, koliko potreba da prikladno odgovorimo na žed za Bogom mnogih ljudi. Važan izazov za nas je pokazati da se rješenje ne sastoji u bijegu od osobnog i zahtjevnog odnosa s Bogom, koji nas istodobno obvezuje na služenje drugima. Iskorak prema drugome, susret s drugim, ostvarivanje zajedništva svećenika jest pravo ozdravljenje, jer je način na koji se odnosimo prema drugima ono što nas stvarno ozdravlja, umjesto da nas čini zatvorenima a time i bolesnima“ poručio je vikar Lenkić.

Kakve trebaju biti homilije?

Bogoslovima se obratio i don Stanislav Wielinski, duhovnik sjemeništa ‘Zmajević’. Govorio je o značenju molitve, kako je živjeti, potrebi duhovnika/isповједника i veličini svećeništva, citirajući pritom sv. Ivana Pavla II. koji je rekao da ga ništa nije oduševilo više od toga što je svećenik i da može slaviti misu. Bogoslove je pohodio i zadarski nadbiskup Želimir Puljić. Uz ohrabrenje njihovoј formaciji, mons.

Puljić je prikazao sadržaj pobudnice ‘Radoš Evandelja’ pape Franje. Istaknuo je značajke Crkve otvorenih vrata koja radosno svjedoči i navješta i suputnica je onih koji traže Boga, što znači dijalog na tri razine: s državom, društvom po kulturi i znanosti i s onima koji ne pripadaju Katoličkoj Crkvi. Objasnjavajući kako postoji intimna povezanost između

evangelizacije i ljudskog promaknuća, papa traži da Crkva bude siromašna i za siromahe koji nas imaju puno toga poučiti. „Dio pobudnice papa posvećuje i homilijama za koje kaže da ne smiju biti ‘konferencije ili predavanja’, nego kratka razmišljanja koja su kadra zapaliti srca, izbjegavajući da propovijedi budu samo moraliziranje ili naukovanje. Podvlači potrebu priprave za homilije. Ako se to ne čini, papa kaže da takav propovjednik nije pošten i neodgovoran je. Dobra propovijed mora sadržavati ideju vodilju, mora je pratiti osjećaj srca, mora biti izložena i uz pomoć slike i primjera. Intonirana pozitivnim nabojem, kako bi budila nadu, a ne da ostavlja dojam kako smo trajni taoci negativnih događaja. Evandeoski navještaj mora nositi pozitivna obilježja: bliskost, otvorenost dijaloga, strpljivost i srdačno prihvatanje koje ne prijeti i ne kažnjava“ rekao je nadbiskup Puljić, zaključivši poticajima pape Franje vjernicima da ne dopuste da im se ukrade misijski zanos, radost evangelizacije, nada, zajedništvo, evandelje, ideal bratske ljubavi i misionarska snaga.

Za vrijeme kolonija, don Josip Lenkić je s bogoslovima i don Marinkom Jelečevićem, župnikom Starigrada-Paklenice i Selina, pohodio Veliko Rujno gdje je blagoslovio Gospin kip koji se nalazi u blizini tamošnje crkve.

**MONS. ŽELIMIR PULJIĆ O
POSTAVLJANJU GOSPINOG KIPA
U OŠ ŠIME BUDINIĆA U ZADRU**

Puljić fZadarski nadbiskup Želimir Puljić, u utorak 23. rujna, na pitanja novinarke Marine Šaponja iz Zadarskog lista, očitovao se o postavljanju Gospinog kipa pokraj vjeronaučne učionice u OŠ Šime Budinića u Zadru.

1. U osnovnoj školi Šime Budinića postavljen je kip Gospe po uzoru na onu iz Lourdesa. Po Vašem mišljenju, treba li postavljati vjerska obilježja u škole, bilo da je riječ o osnovnim ili srednjim školama?

Mons. Puljić: Sama riječ ‘vjersko obilježje’ govori kako se radi o nečem što je javno, a ne tajno. I nije samo za ‘privatnu upotrebu’. Ljudi nose prstenje, lance, križeve i broševe po kojima nešto komuniciraju ljudima oko sebe. I nikomu ne pada na pamet pitati ili problematizirati zašto to nose. Gledom na vaše pitanje, ‘treba li u škole postavljati vjerska obilježja’, kao vjernik odgovorio bih u duhu Gundulićeve himne slobodi: Bogu hvala, što se i o tome može slobodno raspravljati i diskutirati. Ako se križeve, kipove i kapelice može postavljati po raskrižjima gradova i sela, ne vidim smetnje da se iste kipove i križeve može postaviti i u dvorane tvornica, škola, bolnica i učilišta. Istina, komunističko razdoblje progona vjere i svega što je vjerom mirisalo, ostavilo je dubokog traga u dušama ljudi. Sloboda i demokracija, međutim, pružaju mogućnost javnog iskazivanja vlastitih uvjerenja. Jasno, uвijek s dozom obzirnosti i razvijenim osjećajem za različitost i toleranciju.

2. Jesu li na taj način diskriminirana djeca koja ne pohađaju nastavu iz predmeta vjeronauka?

Mons. Puljić: Vjeronauk nije ‘nametnut’ u školskom sustavu, nego je izborni predmet. No, kad se vjeronauk izabere, postaje obvezatan i jednakopravan svim drugim školskim predmetima. Biranje vjeronauka ne potiče nikakvu diskriminaciju. Naprotiv, oni koji pohađaju taj predmet bivaju poučavani o potrebi i važnosti snošljivosti i uvažavanju različitosti.

3. Smatrate li da se na taj način vjera, koja bi trebala biti stvar pojedinca i njegov osobni izbor, nameće?

Mons. Puljić: Vjera nije privatna, nego javna stvar. Svojevremeno je sveti Ivan Pavao II. pisao kako se “ne smijemo bojati govoriti o Bogu i uzdignuta čela nositi znakove svoje vjere”. Jer, kaže on, “pogrešno je misliti da bi javno pokazivanje vjere moglo povrijediti potrebnu autonomiju države i građanskih institucija, ili čak ohrabriti izraze netrpeljivosti. Naprotiv, kultura vjere promiče kulturu dijaloga koja u euharistiji nalazi jakost i hranu” (Ivan Pavao II., Ostani s nama, Gospodine, br. 26). Postavljanje Gospinog kipa u prostorijama škole, uz učionicu za vjeronauk, nije nečiji hir, nego javni čin vjerničke hrabrosti, priznanja i zahvalnosti Onoj koju od milja zovemo našom majkom i zagovornicom. Njezinu su krunicu nosili oko vrata naši branitelji u nedavnom Domovinsom ratu i vjerovali u njezin moћni zagovor. I nisu se prevarili, niti razočarali.

4. Kako komentirate da je kip Gospe postavljen samo u toj osnovnoj školi, nigdje drugdje u županiji?

Mons. Puljić: Komentiram to pozitivno. Nazvao bih to hrabrim činom ravnatelja i njegovih suradnika koji su za to dali suglasnost. Oni su procijenili da to neće škoditi odgoju, nego biti poticaj za veću snošljivost i uvažavanje drugih. Ne bih, međutim, podržao postavljanje kipa ako bi to vrijedalo učitelje, njihove đake i roditelje koji svoju djecu povjeravaju odgojiteljima i učiteljima.

ŠIBENIK: KONFERENCIJA ‘ARHIVI VJERSKIH ZAJEDNICA U HRVATSKOJ – STANJE I PERSPEKTIVE’

Dvodnevna međunarodna konferencija “Arhivi vjerskih zajednica u Hrvatskoj – stanje i perspektive” otvorena je u četvrtak 25. rujna u Gradskoj knjižnici Juraj Šižgorić u Šibeniku. Riječ je o skupu koji za cilj ima uočavanje temeljnih problema u zaštiti arhivskog gradiva vjerskih zajednica i oblikovanje smjernica za njihovu zaštitu. Bit će riječi o upravljanju arhivima vjerskih zajednica, te o uspostavljanju suradnje između vjerskih zajednica i javnih arhivskih institucija. Na konferenciju su pozvani predstavnici svih vjerskih zajednica u Republici Hrvatskoj, a poziv su se odazvali predstavnici Katoličke Crkve i Islamske zajednice. U radu konferencije sudjeluju predsjednik HBK zadarski nadbiskup Želimir Puljić i šibenski biskup Ante Ivas. Organizatori su Državni arhiv u Šibeniku i Državni arhiv u Zadru u suradnji Hrvatskim državnim arhivom i ICARUS-om (International Center for Archival Research).

Prigodom otvaranja konferencije, jedan od organizatora ravnatelj Državnog arhiva u Zadru Ante Gverić rekao je da se ideja o ovakvoj konferenciji rodila protekle godine tijekom sudjelovanja na sličnoj konferenciji u Rimu gdje su ravnateljica Državnog arhiva u Šibeniku Nataša Mučalo, još nekoliko kolega iz arhiva u Hrvatskoj i on imali priliku vidjeti kako se stvari po pitanju crkvenih arhiva odvijaju u Italiji. “Kod nas se taj problem rješava parcijalno, od biskupije do biskupije, ako uopće možemo reći da se tako problem crkvenih arhiva rješava. Stoga smo poučeni talijanskim iskustvom nešto slično htjeli napraviti kod nas. Zadarski i šibenski državni arhivi udružili su snage i evo nas danas ovdje. Pozvali smo sve vjerske zajednice u Hrvatskoj, no nažalost odazvale su se samo Katolička Crkva i Islamska zajednica, što jasno pokazuje da se crkveni arhivi ne doživljavaju onako kako bi trebali, već kao skladišta koja služe po potrebi. Upravo zato treba nešto napraviti po tom pitanju. Kao prvo, treba organizirati model upravljanja, jer su crkveni arhivi od prvorazrednog značaja za istraživanje lokalne povijesti. Stoga se nadam da neće sve stati

na ovoj konferenciji”, rekao je Gverić.

Ravnateljica Hrvatskog državnog arhiva Vlatka Lemić rekla je da je zadatak Državnog arhiva brinuti se o svim arhivima, a ne samo državnom, jer su neki od najvrjednijih gradiva upravo u crkvenim zajednicama. “Nadam se da će se ovakvim skupovima razviti svijest o važnosti crkvenih arhiva i potaknuti suradnja između vjerskih zajednica i javnih arhivskih institucija”, rekla je Lemić.

U radu konferencije sudjeluje predsjednik Međunarodnog centra za arhivska istraživanja (ICARUS) Thomas Aigner, mreže koja okuplja više od 150 arhiva i akademskih institucija iz 23 europske zemlje i Kanade. Aigner je istaknuo kako je upravo ICARUS počeo od malog crkvenog arhiva u Austriji da bi prerastao u jednu od najvećih arhivskih mreža u svijetu. “Crkveni arhivi su jako važan dio državnih arhiva i upravo ovakva konferencija je važna za razvoj sustava koji će povezati te dvije mreže arhiva. Bitno je da se i crkveni arhivi prilagode, naprave korak i odgovore izazovima digitalne ere jer je to ono što će je podignuti na novu, višu razinu”, rekao je Aigner.

Pozdravna riječ nadbiskupa Puljića

Skup je pozdravio i predsjednik Hrvatske biskupske konferencije nadbiskup Želimir Puljić. “Radostan sam zbog ovog skupa. Mi smo se u Hrvatskoj biskupskoj konferenciji više navrata bavili problematikom crkvenih arhiva, te smo o tom izdali posebne odredbe”, rekao je nadbiskup Puljić. “Priželjkujem da konferencija iznjedri konkretne smjernice za sustavne povijesti. Stoga se nadam da neće sve stati

IZ ŽIVOTA ZADARSKЕ CRKVE

nu zaštitu arhivske građe, te predloži modele uspješnog upravljanja arhivima kao i organiziranu stručnu suradnju s javnom arhivskom službom. Poznato je da je crkvena dokumentacija u arhivima vrlo vrijedna. A građa koja govori o vjerskoj, kulturnoj i dobrotvornoj aktivnosti brojnih ustanova, zaslužuju osobitu pozornost. U toj golemoj baštini sačuvani su tragovi prolaska Gospodnjeg u ljudskoj povijesti”, citirao je nadbiskup Puljić papu Pavla VI. Arhivsko gradivo valja čuvati i učiniti da bude dostupno korisnicima. Sveti Ivan Pavao II. poticao je da se ‘poštuje tu velebnu baštinu i neka se ljubomorno čuva’. „Arhivsko gradivo valja čuvati u sigurnosti i učiniti da bude dostupno korisnicima. U tom vidu Povjerenstvo za crkvena kulturna dobra objavilo je 1997. g. brošuru pod naslovom ‘Pastoralna uloga crkvenih arhiva’ u kojoj se potiče ‘izrada ljetopisa i vodiča koji će pružiti okvir o dokumentarnoj građi u arhivima’. Budući da su arhivski papiri ‘odjeci i tragovi Kristovog prolaska svijetom’, njih poštovati, zapravo znači poštivati Krista i imati osjećaj za njegov prolazak (Pavao VI.)” rekao je mons. Puljić, istaknuvši da je čuvati i prenositi arhivsku baštinu budućim generacijama važna i odgovorna obveza svih, a osobito onih koji su stručnim znanjem i službom zaduženi za to. „Arhivi su mesta sjećanja koja treba štititi i prenosići, oživjeti i vrijednovati. Uz zahvalu i čestitku svima koji su osmisili i pripremili ovu Međunarodnu konferenciju, želim svim djelatnicima i korisnicima arhiva da, dok listaju i istražuju arhivsko gradivo, osjetite miris i tragove Gospodina koji prolazi” zaključio je predsjednik HBK.

O održavanju te konferencije, nadbiskup Puljić je obavijestio i subraću nad/biskupe, ujedno i kao predsjednik Vijeća HBK za kulturu i crkvena kulturna dobra. „Konferencija bi trebala iznjedriti smjernice za sustavnu zaštitu arhivskog gradiva unutar pojedinih vjerskih zajednica, smjernice za modele uspješnog upravljanja arhivima vjerskih zajednica te kvalitetno organiziranu stručnu suradnju s javnom arhivskom službom. Na Konferenciju su pozvani posebice djelatnici crkvenih arhiva, da se aktivno uključe u znanstvenu i stručnu raspravu s gledišta arhivske struke. Na skupu će biti govora o ulozi arhivske službe u zaštiti arhivskog gradiva vjerskih zajednica; o europskim iskustvima u zaštiti gradiva vjerskih zajednica, kao i o stanju zaštite i vrednovanju arhivskog gradiva vjerskih zajednica“ piše mons. Puljić u kratkom dopisu subraći u episkopatu.

Teme predavanja i predavači na Konferenciji u četvrtak, 25. rujna:

Arhivi vjerskih zajednica u Hrvatskoj: Vlatka Lemić (Hrvatski državni arhiv) – Arhivska služba i arhivi vjerskih zajednica u Hrvatskoj – stanje i perspektive; Tatjana Mušnjak (Hrvatski državni arhiv) – Pregled stanja zaštite gradiva vjerskih organizacija u Republici Hrvatskoj; Nermin ef. Botonjić (Mešihat Islamske zajednice u Hrvatskoj) – Stanje i perspektive u zaštiti arhivskog gradiva Islamske zajednice u Hrvatskoj; Mirela Mrak (Državni arhiv u Pazinu) – Smjernice sustavne zaštite arhivskog gradiva vjerskih zajednica: primjer suradnje Državnog arhiva u Pazinu i Biskupije porečke i pulske kroz Odjel za crkveno gradivo; Ante Gverić (Državni arhiv u Zadru) – Suradnja Državnog arhiva u Zadru i Zadarske nadbiskupije kao model za moguće rješenje zaštite i upravljanja crkvenim arhivima u RH; Nataša Mučalo (Državni arhiv u Šibeniku) – Zaštita arhivskog gradiva vjerskih zajednica na području Šibensko-kninske županije – stanje i perspektive; Maja Kovačević Kuzmanić (Državni arhiv u Splitu) – Suradnja arhivske službe i vjerskih zajednica u zaštiti arhivskog gradiva; Dražen Kušen (Državni arhiv u Osijeku) – Intelektualna zaštita: preduvjet dostupnosti gradiva u arhivima vjerskih zajednica u Hrvatskoj.

Europska iskustva: Gaetano Zito (Associazione Archivistica Ecclesiastica Europea) – Archivi ecclesiastici in Italia: tutela, valorizzazione e prospettive; Beatrice Romiti (Sapienza Universita di Roma) i Tommaso Maria Rossi (Arcidiocesi di Lucca – Archivio Storico Diocesano) – The Management and Conservation of the Archives of Religious Orders in Italy; Jelka Melik i Aida Škoro Babić (Arhiv Republike Slovenije) – Stanje arhiva vjerskih zajednica u

Republici Sloveniji s osvrtom na Katoličku Crkvu i Islamsku zajednicu; Thomas Aigner (Diözesanarchivs St. Pölten) – Church Archives in Austria; Daniel Jeller (ICARUS) – Monsterium.net – An Introduction; Kerstin Muff (ICARUS) – The Archives Portal Europe – Prepping Archival Content for the Digital Future; Waclaw Pagoński (The Archidiocesan Archives in Poznan) – The Archidiocesan Archive in Poznan – Guidelines and Achievements of Ecclesiastical Archive; Karolina Ražov (Državni arhiv u Zadru) – Sustav arhiva Katoličke Crkve u Francuskoj; Dimiter Peev (Humboldt Universität in Berlin) – Digitizing the Zograph Monastery Archives; Jasmina Živković (Istorijski arhiv Požarevac) – Zaštita arhivske građe vjerskih zajednica u Srbiji. Prvoga dana konferencije otvorena je i

DAN VOJNE KAPELANIJE ‘SV. GABRIJELA’ U ZEMUNIKU

Dan vojne kapelanije sv. Gabrijela Arkandjela u vojarni u Zemuniku proslavljen je u ponedjeljak 29. rujna svečanim misnim slavlјem koje je predvodio vojni kapelan Vladislav Mandura, iz kapelanije ‘Sv. andeli čuvari’ u Karlovcu, ujedno i dekan vojnog Karlovačkog dekanata. Sušlavili su zadarski vojni kapelan Ivo Topalović i nekoliko svećenika Zadarske nadbiskupije. Čestitajući blagdan zaštitnika vojarne Zemunik, vlč. Mandura je naglasio kako se na taj blagdan časte andeli, na poseban način Gabrijel koji je svijetu donio Radosnu vijest. O životima svetaca puno je zapisano, a andele kao da se više povezuje s djecom. No u Svetom Pismu andeli se uvijek susreću s odraslima te je taj blagdan prigoda upitati se u čemu nam andeli mogu biti uzor.

„Činjenica da andeli neprestano gledaju Boga licem stavlja i pred nas izazov susreta s Bogom, ali i s čovjekom u svakodnevnom životu. Tko može očima gledati čovjeka u lice? Samo onaj tko je pošten i čista srca, onaj tko se u potpunosti za drugoga može darovati“, rekao je vlč. Mandura te naglasio kako i u vojničkim zaćaćama i svakodnevnom radu treba više unijeti andeoskog duha.

Primjer koga usporediti s andelima i andeoskom ljubavlji, vlč. Mandura je rekao kako je to nadasve ljubav majke i oca prema djetetu. „To

je ljubav bez granica, ljubav koju možemo pretočiti i kroz ljubav branitelja i vojnika za svoj narod i domovinu. I kao što je Gabrijel Mariji kazao – Ti si odabrana, ti si našla milost, tu andeosku molitvu uputimo jedni drugima i recimo, odabran si kao vojnik, dočasnik i časnik za djela u svom radu i djelovanju, na tom putu susreta otvorimo srca i budimo glasnici andeoske ljubavi“, poručio je kapelan Mandura.

Proslava sv. Gabrijela Arkandjela u Zemuniku okupila je djelatne vojne osobe postrojbi Oružanih snaga RH predvođene pukovnikom Karolom Lučanom, zapovjednikom 93. Zrakoplovne baze, predstavnike Policijske uprave zadarske te umirovljene pripadnike postrojbi. Slavlje je uveličao i pjevački zbor iz župe ‘Bl. Alojzija Stepinca’ iz Zadra.

**DR. SMILJAN GLUŠČEVIĆ GOSTOVAO
NA VERBUMOVOM
'VEČER U KNJIŽARI'**

Dr. Smiljan Gluščević, voditelj Odjela za podvodnu arheologiju Sveučilišta u Zadru i naslovni docent Pomorskog odjela zadarskog Sveučilišta, gostovao je u srijedu 1. listopada na susretu 'Večer u knjižari' u knjižari Verbum u Zadru. Gluščević je prvi arheolog u Hrvatskoj koji je zaposlen na radnom mjestu podvodnog arheologa, 1979. g. u zadarskom Arheološkom muzeju. To je drugi najstariji arheološki muzej u Hrvatskoj, a ovog studenog njegova 183. godišnjica djelovanja podsjetit će da je to najstarija zadarska kulturna ustanova. Gluščević je u svom donedavnom četverogodišnjem manda tu kao ravnatelj tog muzeja kojeg je ove godine pohodilo više od 17 000 posjetitelja, s kolegama gotovo utrostručio broj godišnjih posjeta od 2010.-2014. g. i konsolidirao i financije te ustanove. Kao zaposlenik tog muzeja 35 godina, koji je državna institucija i financira se iz državnog proračuna, time je omogućio da muzej ostvari i druge projekte u svojoj sadržajnoj ponudi. Upozorio je kako Ministarstvo kulture RH financira i ustanove koje su pod nadležnošću Ministarstva znanosti ili nisu državne, što umanjuje potrebne investicije u ustanove putem zadarskog muzeja koji tom Ministarstvu treba biti matična briga. Zadarski arheološki muzej oskudijeva u prostoru, a istraživanja je sve više. Da bi mladi ljudi napredovali, trebaju postaviti izložbu, potreba je predavaonica, radionica, igraonica za djecu, edukacija najmlađih. „Ako se dijete počne educirati od rane dobi da sazna što se događa u raznim muzejima, s godinama kako se razvija bit će pratitelj, kulturni djelatnik, čovjek koji shvaća kulturu svoga kraja i države. To je potrebno. Kažu, kad se pokrenu društvo i privreda, davat će se više za znanost, temeljne, tehničke, medicinske, biološke znanosti. To kažu za znanost koja pokreće svako društvo. To su obrnute teze. Nijedno društvo se ne može pokrenuti ako nije uloženo u znanost“ istaknuo je Gluščević.

Ovoga ljeta nije mu odobren drugi mandat za mjesto ravnatelja muzeja, gdje se prijavio na prijedlog kolega i Upravnog vijeća muzeja.

„Ministrica kulture imenuje tri, od pet članova Upravnog vijeća tog muzeja. Time je u principu negirala odluku ljudi koje je predložila. Bio je to pristojan, ali nedostojan razgovor takve institucije, poput Ministarstva kulture. Ja sam mali slučaj. Ali ima ih još. Sad su smijenili četiri čovjeka u Nacionalnom vijeću za kulturna dobra RH, zbog događaja oko kripte šibenskog biskupa Ante Ivase. Predsjednik Nacionalnog vijeća kaže da nikad nije pričao s ministricom Zlatar Violić i da nisu dobili nikakvo obrazloženje. Ako u radu imate rezultat, zadržat će vas, bez obzira sviđate li se nekome ili ne. Tako bi trebalo biti. Važno je imati principe, a oni koštaju“ rekao je Gluščević.

Arheologija je interdisciplinarna znanost gdje se uz pomoć drugih parametara dolazi do cjelevite slike lokaliteta. Uz suradnju s mnogim fakultetima u Hrvatskoj, zadarski muzej surađuje i s muzejem u Mainzu, gdje je i Muzej antičkog brodarstva, jedini takav u Europi, čiji je ravnatelj jedan od najvećih stručnjaka za antičku brodogradnju. Od Austrijske akademije znanosti zadarski muzej očekuje odgovor hoće li dobiti sredstva za određene projekte. Na zadarskom području su 23 zaštićena podmorska i 40 kopnenih lokaliteta, no toga je i više. S ninskog područja potječe dva šivana, drvena broda iz 11. st., jedini takvi koji postoje u Europi.

„Govori se da će EU zabraniti bilo kakvu drvenu brodogradnju. To je suludo. Mi smo počeli obnavljati i takav brod Branimir. To može biti velika atrakcija i za strance, u prikazu naše baštine. No, u državi se ne pita stručnjake. O

ribarstvu treba pitati onoga tko se time bavi. Talijani imaju tri puta veću flotu nego mi, ulaze u hrvatske teritorijalne vode, i nikom ništa. Zašto sjedišta ministarstava pomorstva, ribarstva, turizma, ne bi bili od Istre do Dalmacije“ upitao je Gluščević, podsjetivši da je do Domovinskog rata Hrvatska, s niti pet milijuna stanovnika, iako u sastavu bivše države, bila četvrta u svijetu po brodogradnji, iza Japana, Koreje... „Svi se hvale s našom sakralnom, etnološkom, arheološkom baštinom. Puni smo velikih riječi kako je treba čuvati. No treba u to i ulagati, promovirati i zaštiti. Mnogi nisu svjesni podvodne baštine. Distribuiraju predmete s tih nalazišta, a to je i krivično sankcionirano. Mnogi lokaliteti su pljačkani. Za istraživanje jednog podvodnog lokaliteta treba brod koji košta od četrdeset do pedeset tisuća kuna, a svi stručnjaci koji na tome rade dodu jer to vole i međusobno se poznaju, ne zbog profita“ rekao je Gluščević, istaknuvši da se po podmorskim nalazima mogu otkriti i vidjeti cijele rute svjetskih prekomorskih putovanja. U razgovoru koji je moderirala Ines Grbić, istaknuo je vrijednost civilizacijskog arheološkog bogatstva uopće, osuđujući uništenje iznimne baštine za rata u Iranu. „To je antička Perzija, imali su čudo od muzeja u Bagdadu. To je popljačkano i uništeno, kulturocid“ rekao je Gluščević.

Podsjetio je kako je dva dana nakon početka akcije Oluje, Ante Milošević, ravnatelj Muzeja hrvatskih arheoloških spomenika u Splitu, oformio dvije grupe od po tri čovjeka iz muzeja, opremio ih kamerama i poslao na prostor uz vojnu policiju, znajući gdje su spomenici. Već nakon par dana po terenu su hodali antikvari ne bi li našli nešto od spomenika kulture, a čovjek je mogao izgubiti glavu, svatko nosi oružje, tko zna tko ste i zašto tu. Za to treba biti izuzetno hrabar“ pohvalio je Gluščević pozrtvovnost i osvještenost svojih kolega u čuvanju baštine. Između ostalog, trenutno radi kao autor na dovršetku udžbenika za studij podmorske znanosti i tehnologije.

SVEČANA VEĆERNJA UOČI BLAGDANA SV. ŠIME U CRKVI SV. ŠIME

Svečanom Večernjom u utorak 7. listopada u crkvi sv. Šime u Zadru koju je predvodio zadarski nadbiskup Želimir Puljić, počela je proslava svetkovine sv. Šimuna, jeruzalemskog proroka starca koji je, prema zapisu u Lukinom evanđelju, na svoje ruke primio dijete Isusa i u njemu prepoznao Mesiju, za njegova prikazanja u hramu po dolasku Marije i Josipa. Svečevu tijelo neraspadnuto počiva u škrinji sv. Šime u zadarskom svetištu i puk ga u Zadru časti sedam stoljeća. Govoreći o tom osobitom Božjem miljeniku, nadbiskup je prenio i ulomke iz drevne molitve s kršćanskog Istoka u 6. st., koju su na grčkom jeziku nazivali Akatistom.

„Osobitost tih pohvala je u dobrom spoju biblijskih i dogmatsko-teoloških sadržaja povezanih s osobnom molitvom čovjeka grešnika. To je ono što takve spjevove čini prikladnim za meditaciju, razmatranje i zajedničko bogoslužje“ rekao je mons. Puljić. U toj molitvi, Šimuna se opisuje kao izabranog za blagovjesnika, da bi Krista objavio ljudima. On uživa posebnu naklonost Gospodina kojeg je nosio u svome naručju. Šimun je u sebi sjedinio istinsku mudrost, svjedočio je Božjim Duhom kao pravednik i bogobojsnik. Neporočno je hodio prema Božjim zapovjedima, Duh Božji ga je potaknuo doći u hram kada su tamо stigli i Isusovi roditelji izvršiti propis Zakona, te je u Duhu spoznao da je to dijete Krist, obećani Spasitelj svijeta. „Ta spoznaja ide dalje, pa blagoslivljajući njegovu Majku dodaje: “Ovaj je postavljen na propast i uzdignuće mnogima u Izraelu i bit će znak osporavan, da se otkriju namisli mnogih srdaca“. Zadivljeni tim proroštvom, zahvaljujemo ti, sv. Šimune, što si uz pomoć Duha Božjeg prepoznao Krista ne samo tjelesnim, nego umnim i duhovnim očima. Ti si, kao vjerni stražar između Starog i Novog zavjeta, bdio i isčekivao Spasitelja, ali i predvidio njegovu muku još dok je bio dijete“ rekao je mons. Puljić u homiliji, istaknuvši da je sv. Šime navijestio spasenje svim narodima svijeta i da će zasjati svjetlost onima u tami. Nazivajući ga zaštitnikom malenih, nadbiskup je zamolio zagовор sv. Šime kao čuvara svetog hrama i uzora svećenika.

**BLAGDAN SV. ŠIMUNA
KONCELEBRIRANO SLAVLJE
PREDVODIO MONS. MIJO GORSKI**

Na blagdan sv. Šimuna, zaštitnika grada Zadra, u srijedu 8. listopada u istoimenom svetištu u Zadru, gdje počiva neraspadnuto tijelo toga sveca koji je na svoje ruke u jeruzalemском hramu primio dijete Isusa i u njemu prepoznao Mesiju, concelebrirano svečano slavlje predvodio je pomoćni zagrebački biskup Mijo Gorski.

„Potrebni su nam proroci vjere poput Šimuna. Ne ljudi koji predskazuju budućnost. Nego koji prepoznaju Spasitelja u svom životu, Božje djelovanje u svijetu, Božji zahvat u događajima – običnim i lijepim, kao što je rođenje, ili mučnim i teškim, kao što je križ, osporavani znak protivljenja, na koji i Šimun ukazuje“ poručio je biskup Gorski u propovijedi slavlja koje je okupilo tisuće hodočasnika iz nadbiskupije i susjednih mjesta.

Jedan od najvećih naslova koje Sveti Pismo nekome može dati, jest da je pravedan. „U vjerskom smislu, biti pravedan znači ponašati se u skladu s Božjim zakonom, onako kako je Bog zamislio i kako nam govori Sveti Pismo. Takvo ponašanje dovodi do svetosti, do duhovnog blagostanja“ rekao je mons. Gorski u homiliji, istaknuvši da se za Šimuna u Evandelju kaže da je bio bogobojazan i pravedan. Nagrada pravednosti očitovala se u daru susreta sa Spasiteljem Isusom. Tumačeći navještenu riječ, biskup Gorski je razlagao što nam sve pravedni i bogobojazni starac Šimun danas može reći. „U Evandelju piše da je starac Šimun uzeo dijete Isusa u svoje naručje, stoga se i naziva Šimun Bogoprimaloc. Kakve li časti i radosti za jednog starca! No, ne samo za njega, jer primiti i prihvati dijete u Božje ime, znači prihvati Krista. Tko prihvata dijete, prihvata Krista. Prihvati dijete znači dati životu šansu, priliku da se razvije i da donese plod dobra“ rekao je mons. Gorski, istaknuvši da u ovom trenutku naše crkvene i narodne zbilje, kad narod izumire i u kojem se odbacuju djeca, primjer starca Šimuna je više od pukog događaja u hramu. Šimun je kao bogobojazni starac predstavnik svih starijih osoba, ne samo djedova i baka, nego i onih koji nemaju svog potomstva, ali

s poštovanjem i ljubavlju prihvataju djecu. „Oni imaju važnu ulogu u odgoju i formaciji novih naraštaja, jer su dokaz kontinuiteta života, koji ne započinje i ne završava u uskom roditeljskom krugu. Oni su svjesni i svjedoci su prošlih vremena, poveznica s precima, nositelji dragocjenog iskustva i mudrosti, blagi u pristupu, a nepokolebljivi u načelima“ rekao je mons. Gorski. Upozorio je kako je generacijski jaz odvojio stare od mlađih, unučad od djedova i baka, te su potrebni bogobojazni starci Šimuni da uče vrijednostima i prenose generacijsko blago skupljano stoljećima.

Biskup Gorski u homiliji je istaknuo i značaj blagoslova. Šimun je blagoslovio Boga i u tome je blagoslovio dijete Isusa. Podsetio je

na nažalost iščezlu praksu, kako je nekada uz vrata u kućama bila posudica s blagoslovljennom vodom. Pri izlasku bi se osoba prekrižila tom vodom, uz želju da je Bog čuva. Time kuća nije bila samo mjesto stanovanja, nego i mjesto molitve, kućna crkva. „Ta gesta blagoslova govorila je da roditelji vode brigu o djeci i kad nisu s njima, da im žele dobro uz Božju pomoć, davala je sigurnost. Zaboravili smo na tu bitnu dimenziju vjere – blagoslivljanje – a to znači staviti pod Božju zaštitu, u Božje ruke. I Pavao piše ‘Blagoslivljajte, ne proklinjite’. Pa se čudimo kako se rastače narod i stvari idu naopako. U vremenu kad jedni drugima tražimo mane, prebacujemo krivnju i druge doživljavamo kao teret, Šimun nas uči blagoslivljati Boga i čovjeka. Neka nam nikad ne bude teško reći, ‘Blagoslovjen budi Bog’. Ili u braku, ‘Blagoslovjen budi moj mužu, Blagoslovljena budi moja ženo. Blagoslovjen budi sine ili kćeri’. Blagoslivljaj-

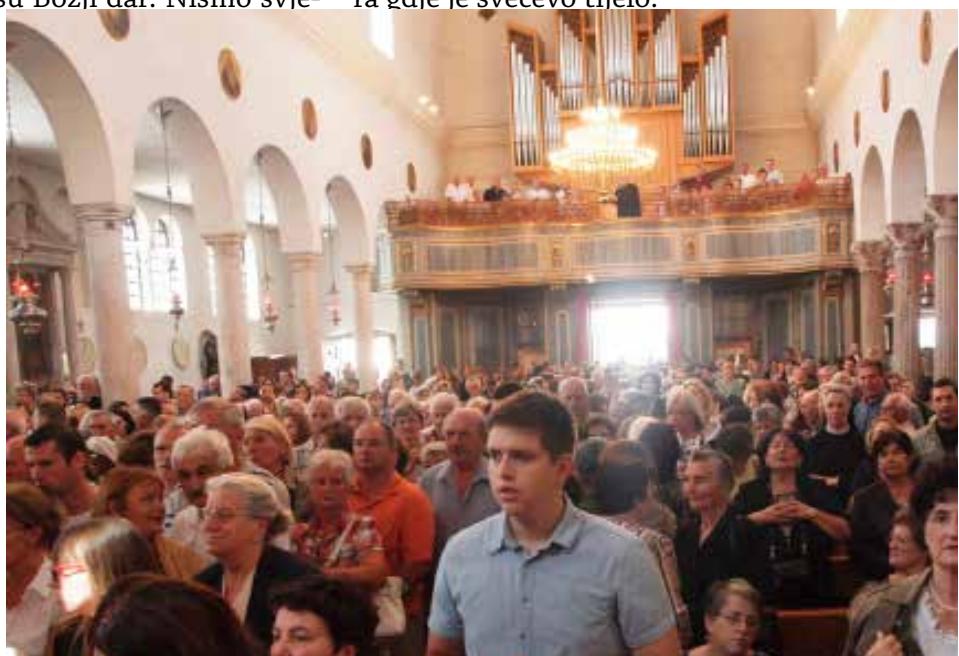
mo Boga i jedni druge. To je duhovno ozračje, zrak koji dišemo, da bismo odrasli bez straha i tjeskoba, kao Božja djeca“ rekao je biskup Gorski.

Istaknuo je da nas Šimun uči i kako prepoznati Božje djelovanje u vlastitom životu. To nam često nije blisko, često nam se čini da Bog ne djeli u našem životu, kao da je odsutan, ne čuje molitve, kao da nas je prepustio samima sebi i našim slabostima. „No, postoji uvjet da bi se Božje djelovanje u životu moglo prepoznati. Prije svega, treba iščekivati Boga. Za Šimuna kaže evanđelje da je iščekivao utjehu Izraelovu. Koja su očekivanja u našem životu, Crkvi, narodu? Nažalost, mnogi više ništa ne očekuju, predani su apatiji, kao da se ništa ne može promijeniti“ upozorio je mons. Gorski, istaknuvši da je prvi temelj prepoznavanja Božjeg djelovanja u svijetu i životu žudnja za Božjom blizinom, spasenjem, dobrom, istinom, ljubavlju. Drugi uvjet je prihvatanje istine onako kako nam se otkriva.

„Šimun je u hramu video dijete. Može se pomisliti, što je tu novo, jedno među tisućama druge djece prikazane u hramu. Tako se i nama čini u životu: sve je normalno, prirodno, znanstveno dokazano, kao da nam Bog ne treba. Slijepi smo vidjeti i prepoznati Božje djelovanje. Jer treba znati prihvatiti istinu u jednostavnome, prihvatiti Božje djelovanje u normalnome, svakodnevnome. To nam se čini kao da nije veliko, život i djela čine se svakodnevnim i ljudi običnima. A zapravo su Božji dar. Nismo svjescni koliko se Božje istine krije u nama i oko nas. Šimun nas tome uči. U djetetu je prepoznao svoga Spasitelja“ rekao je biskup.

Treći uvjet prepoznavanja Boga u životu je biti otvoren poticajima duha. Šimun je potaknut duhom ušao u hram. „Nije se oglušio na to nutarne poticanje, na taj možda ne-

jasni zov, ali potaknut iznutra, došao je. I sreo je Spasitelja, primio je Boga u svoje naručje. Apostol Pavao piše kako nije bio neposlušan nebeskom viđenju. Ne oglušiti se na Božji zov, na unutarnji poticaj – to pripada naravi kršćanina, da čuje kad mu Bog iznutra progovara“ naglasio je mons. Gorski, poručivši da nas sv. Šimun uči stvarati ozračje, vlastito područje, da možemo u sebi čuti poticaj duha, u buci tišinu, u gužvi sabranost. „Tako se izgrađuje nutarnji čovjek, jak u duhu, djelatan u tijelu, koji se može nositi s iskušenjima vjere i života. Šimun nas uči prihvaćati i otvarati ruke i naručje, osobno, obiteljsko, crkveno i narodno; blagoslivljati, da ne prevagne prokletstvo nad čovjekom, nego Božji blagoslov, te prepoznavati spasiteljsko Božje djelovanje i njegovu blizinu u našem svijetu“ zaključio je biskup Gorski. Bio je to njegov prvi pohod svetištu sv. Šimuna i sudjelovanje u toj proslavi, te je zahvalio nadbiskupu Želimiru Puljiću na pozivu da predvodi blagdansko slavlje. Potaknuo je vjernike da budu ponosni i ostanemo vjerni čuvanju te vjerničke i narodne baštine u štovanju sv. Sime. Mons. Gorski je prenio i pozdrave zagrebačkog nadbiskupa, kardinala Josipa Bozanića, istaknuvši kako se blagdan sv. Šime proslavlja u ozračju proslave Dana hrvatske neovisnosti i Dana obrane Zadra, na čemu je čestitao Zadranima. Na kraju mise, mons. Gorski, svećenici suslavitelji i brojni puk iskazao je štovanje sv. Šimi pohodom pred škrinju iznad glavnog oltara gdje je svećevo tijelo.

ZAVRŠENA PROSLAVA BLAGDANA SV. ŠIMUNA – VEČERNJE MISNO SLAVLJE

Proslava blagdana sv. Šimuna, zaštitnika Grada Zadra, kojeg Zadrani štuju sedam stoljeća, završena je u srijedu 8. listopada svečanim večernjim slavlјem koje je u crkvi sv. Šime u Zadru predvodio zadarski nadbiskup Želimir Puljić. To je sjećanje na dan kad je Bog, kojeg je Marija nosila u naruču, stigao među ljude u jeruzalemskom hramu, gdje ga je dočekao Šimun, rekao je nadbiskup. „U tom trenutku, u osobi starca Šimuna i djeteta Isusa, susreli su se Stari i Novi zavjet, prošlost i budućnost. Povezuje se Betlehem s Jeruzalemom. U Betlehemu je Bog postao stanovnikom zemlje, a u Jeruzalemu, gdje ga je Šimun primio u naručje, podnio je muku, umro i uskrnuo“ rekao je mons. Puljić. Uz otajstveni događaj koji vodi u Jeruzalem, na blagdan sv. Šime je i spomen dan iz hrvatske povijesti za koji smo zahvalni Božjoj Providnosti. „Želimo zahvaliti Gospu i sv. Šimi za sve što su učinili našem narodu prošlih stoljeća, osobito u Domovinskom ratu. Vjerujući u njihov moćni zagovor nismo se predavali ni gubili nadu“ rekao je nadbiskup, istaknuvši da su u Dan neovisnosti utkana stoljeća vjernosti hrvatskih ljudi Bogu, Crkvi, papi i narodu. Sv. Šimun, Dan neovisnosti, hrvatska kraljica Jelena Slavna i kralj Dmitar Zvonimir – 8. listopada kalendarski umrežuje velike narodne događaje povezane uz te osobe, rekao je mons. Puljić. Na Dan neovisnosti je spomendan smrti Jelene Slavne, hrvatske kraljice koja je preminula u Solinu 8. listopada 976. g. Ta žena kralja Mihajla Krešimira II., rodom iz zadarske obitelji Madjevac, bila je omiljena u narodu, majka sirota i zaštitnica udovica.

Upravo je u crkvi sv. Marije na Gospinom otoku u Solinu, gdje je pokopana Jelena, u rujnu 1976. g. počela velika Devetnica slavlja trinaest stoljeća kršćanstva u Hrvata. Ove godine obilježava se trideseta obljetnica održavanja nacionalnog euharistijskog kongresa u Mariji Bistrici. On je plod tog devetogodišnjeg hoda započetog u Solinu povodom tisuće obljetnice smrti hrvatske kraljice Jelene (976-1976), koji je završio u Mariji Bistrici 1984. g. „Solin i Marija Bistrica imaju znakovitost i veliku po-

ruku i za naše vrijeme. Kad je nakon hrvatskog proljeća 1971. g. morala zašutjeti slobodna riječ, Crkva se duboko sabrala, prikupila svoje snage i započela govoriti svojim provjerenum načinom koji je koristila stoljećima. Od 1976. do 1984. održana je u Hrvatskoj i dijaspori velika devetnica. Pokrenute su sve crkvene snage da se narod osvijesti u samopoštovanju, poznavanju svoje povijesti, svoga identiteta. Trebalо je sve učiniti da naši ljudi otkriju i prepoznaju korijene svoje kršćanske baštine i narodnog stabla“ istaknuo je mons. Puljić, podsjetivši na velika narodna okupljanja: u Solinu 1976. g. se razmišljalo o daru krštenja, na hrvatskom Jordanu pokraj rijeke Jadra i crkve Gospe od otoka. U Ninu se 1979. g. prisjetilo pape Ivana VIII. koji je na Spasovo 879. g. blagoslovio kneza Branimira, hrvatski narod i zemlju. Vrhunac te devetnice bio je euharistijski kongres u Mariji Bistrici 1984., gdje se okupilo više od pola milijuna ljudi. „Bilo je to mirotvorno događanje naroda koji nije tražio oružje, već prebirao zrncu krunice. S Marijom u znaku krunice i s krunicom mi smo prepoznali pravu snagu i osvojili slobodu“ istaknuo je nadbiskup. Na blagdan sv. Šime je i dan krunjena kralja Zvonimira, 1075. g. Tada je papin izaslanik predao novom hrvatskom kralju mač, žezlo, krunu i papinsku zastavu, kao znak njegove vjernosti papi. Mons. Puljić je potaknuo na molitvu za obitelji i domovinu, da Bog blagoslovi sve stanovnike Hrvatske. „Pomozi i blagoslovi sve koji vode brigu o njenom prosperitetu, kako bi se u njoj ostvarivalo duhovno i materijalno blagostanje. Obdari sve odgovorne za opće dobro, kao i sve njene žitelje duhom istine i ljubavi, kako bi ti vjerno služili i bratski se ljubili“ zaključio je nadbiskup Puljić.

ZNANSTVENI SIMPOZIJ O STVARALAŠTVU LJUBE STIPIŠIĆA DELMATE

‘Ljubo Stipišić Delmata – obrisi stvaralaštva i identiteta’ naziv je znanstvenog simpozija održanog u svečanoj dvorani Sveučilišta u Zadru u petak 10. listopada, s ciljem vrednovanja i popularizacije Stipišićevog značaja i djela u želji da se Ljubino znanje i stvaralaštvo stavi na mjesto gdje pripada. Povodom treće godišnjice smrti tog, kako je rečeno, velikana hrvatskog duha koji je preporodio glazbenu narodnu baštinu u klapskom i pučkom crkvenom i glagoljaškom pjevanju, simpozij je organizirala Zaklada Ljubo Stipišić Delmata, uz suorganizatore, zadarsko Sveučilište, Umjetničku akademiju u Splitu, Festival dalmatinskih klapa u Omišu i Gradsku knjižnicu Zadar. Dvadeset i četiri stručnjaka iz Hrvatske i inozemstva, iz raznih ustanova i područja u kojima je stvarao Ljubo, opisali su Delmatu kao jedinstvenu pojavu u hrvatskoj kulturi. On je uspostavio visoke kriterije u umjetnosti, s oznakama univerzalnih vrednota. Simpozij je poticaj istraživanju Delmatinog opusa koji je u mnogome promovirao hrvatski kulturni identitet u domaćoj i svjetskoj javnosti.

„Nije težio za međunarodnim scenama i tzv. ‘visokim društvom’, nego je živio kao plodan i jaki izdanak hrvatskog naroda, za baštinu i umjetnost koje ostavlja hrvatskom narodu“ rekao je u izlaganju akademski umjetnik Josip Botteri Dini, istakнуvši da je Delmatin pjesnički, glazbeni i slikarski opus odraz njegova duha vjernika koji je lice Krista tražio u sebi i drugima, svojim platnima, crtovljima, pjesmama. Drugovao je s don Ivanom Cvitanovićem i fra Franom Delićem, Ljubina dva strica su dominikanci. Njegov atelje je bio duhovni forum gdje se plodonosno i kreativno raslo, rekao je Dini. „Na njegovom stolu stalno je kao znak uskrslog Krista gorjela voštanica. Često smo zajedno moliли i u razgovorima tražili lice Božje. Njegovo Sveti Pismo, sve izcrtano s podcrtanim retcima, svjedočanstvo

je njegovih duhovnih traženja“ rekao je Dini. Mnogi umjetnici su zastali na putevima duha, zbumjeni na tržištu ideja i tzv. trendova.

„I Delmata je bio izložen kušnjama, no odolio je snagom svoje darovitosti i široke kulture koju je stalno izgrađivao. U svojoj intelektualnoj i kreativno umjetničkoj marljivosti bio je požrtvovan i redovit, što danas nedostaje mlađim umjetnicima. Nikad nije bio umoran za umjetnost i duhovnost, za stvaranje, razgovor o umjetnosti i duhovni razgovor. Pomogao je bolesne, poput starih bratima čije je napjeve čuvao i proučavao te je u duhu te glazbe stvorio mnoge sakralne glazbe. Često je boravio sam u crkvi i bio u molitvi i meditaciji“ rekao je Dini. Delmatina antologijska skladba ‘Dalmatinovo povijetu pritrujena’ podsjeća na koralne crkvene napjeve u prepletu s dalmatinskom pučkom i glagoljaškom pjesmom. Otkrio je vlastiti glazbeni izraz i bio izvoran u svojim djelima. Delmata je svako svoje djelo započinjao zazivom Duha Svetoga da mu pritekne u pomoć. Bio je bogotražitelj koji je pitao naglas u svojim djelima. Slikao je i procesije i evanđeoske teme, osobito motive Posljednje večere, Kalvarije i Gospodinova uskrsnuća.

„Stipišić je bio s narodom, osjećao je duh naroda, slušao njegova pjevanja, mudre izreke, koje je nazivao batude te ih je zapisivao. Baštini je darovao samog sebe i nadoknadio nemar i propuste onih koji nisu imali oduševljenje i hrabrosti za to. Hrvatska narodna baština bila je nedovoljno stručno obrađena i bez poticaja od strane poznavatelja narodnog stvaralaštva. Delmata se pojavio kao prorok prije zaborava

mnogih običaja i oblika narodnog stvaralaštva, i prije gubitka volje za zajedništvom, bez kojeg nema narodne baštine“ rekao je Dini, podsjetivši da su u komunizmu sva okupljanja ljudi bila nadzirana. I pjevanje u klapama je bila radnja opasna za društvo, pa se mnogi nisu pridružili pjevačima i izlagali prisluškivanju. Unatoč tome, Delmata je s razborom i mudrošću uspijevaо okupljati i oduševljavati za glazbenu baštinu brojne pjevače i sastave.

O Svetome u misli Stipišića govorio je dr. Daniel Mišćin. Ljubo je čeznuo za domom i do movinom te je govorio da cijela naša narodna povijest, sve što imamo i jesmo, nije naše, individualno, nego u nama žive i progovaraju preci. Mišćin je podsjetio kako je Delmati s hodočašća iz Svetе Zemlje donio pomast iz bazilike Kristova groba, a Ljubo je time pomazao sva četiri ugla svoga radnog stola. Sudionici simpozija su ukazali na slojevitost njegovog bogatog opusa koji tek treba otkriti. „Delmata je išao kroz život s velikom dozom dobrote za svakog čovjeka i iznimne ljubavi za baštinu. Nije umjetnik koji sjedi u svom kabinetu, nego mu je inspiracija život njegovog naroda, tradicija i komunikacija sa svakim čovjekom“ rekao je Robert Bacelja, prorektor Sveučilišta u Zadru. Istaknut je njegov pedagoški rad s najmlađima.

Delmata je su temeljitelj Pasionske baštine u Zagrebu. Surađivao je u izboru pučkih pasionskih napjeva, stvarao je pasionske teme. Autor je oratorija ‘Kalvarija’ koji je prizveo ansambl Lado, ‘Postaje križne puka našega’, Rapska muka i Uskrsnuće, jedini cjelovečernji oratorij s uskrsnim sadržajem u hrvatskoj glazbi. Bio je jedan od utemeljitelja Omiškog klapskog festivala i susreta klapa u konkatedrali sv. Petra u Splitu.

„Moć tišine pred raspelom za čovjeka koji to proživi za dobrobit zajednice nije bilo uzalud. Skromnost, samozatajnost i dubina snage u njemu koja je iznjedrila tolika djela, izdvaja Delmatu iznad drugih“ rekao je mr. Ivan Pehar, upravitelj Zaklade Delmata, zahvalivši Ljubi što je u dubokoj povezanosti duha i tijela, prošlosti i budućnosti, donio na svjetlo čudesne plodove ljubavi, ostavljajući ih kao veliko nasljedstvo svome hrvatskom narodu.

Navečer je u HNK Zadar održan koncert klapa

i pučkih pjevača s evociranjem Ljubinih djela te izložba Ljubinih slika, što je pohodio i zadarski nadbiskup Želimir Puljić. U sv. Filipu i Jakovu služena je misa zadušnica i svečano otkrivena spomen ploča Ljube Stipišića Delmate.

Zadarski nadbiskup susreo Državnog Tajnika kard. Parolina

Zadarski nadbiskup mons. Želimir Puljić susreo se s Državnim Tajnikom kard. Petrom Parolinom u njegovom uredu u Vatikanu, 1. listopada 2014. U neformalnom razgovoru kardinal Parolin se zanimalo za stanje u Crkvi i u društvu u Hrvatskoj, posebice nakon ulaska u Europsku Uniju. Budući da se u Vatikanu održava sinoda o obitelji, razgovaralo se najviše o obiteljskim temama i problemima, kao i o izazovima odgoja i braka pred kojima se nalazi suvremeno društvo i Crkva. Na koncu razgovora kardinal Parolin je pozdravio biskupe, svećenike i vjernike, kao i sve koji nose odgovornost za opće dobro u društvu. I preporučio u molitve svoju službu i djelatnike Svetе Stolice na čelu s papom Franjom.

Zadarski nadbiskup mons. Želimir Puljić na zasjedanju Vijeća europskih biskupskih konferencija (Rim, 2. – 4. listopada 2014.)

Obitelj u središtu rada plenarne skupštine 2014.

Uoči Sinode o obitelji, od 2. do 4. listopada 2014. predsjednici biskupskih konferencija Europe (CCEE) održali su u Rimu godišnje plenarno zasjedanje tijekom kojeg se raspravljalo o obitelji i budućnosti Europe. Susret je održan u Rimu na poziv kardinala Angela Bagnasca, predsjednika Talijanske biskupske konferencije i potpredsjednika CCEE-a. Na zasjedanju je sudjelovao predsjednik HBK mons. Želimir Puljić, nadbiskup zadarski. Susret je započeo u četvrtak, 2 listopada 2014., u popodnevnim satima pozdravima i uvodnim priopćenjem kard Petra Erdöa, Predsjednika CCEE-a, koji je 3. listopada održao predavanje "Institucionalna dimenzija društvenog života kao teološki prostor" (*locus theologicus*), a nakon njega prof. Joseph Weiler govorio je o "krizi institucija kao izazovu za europske obitelji". U svom priopćenju prof. Weiler je rekao kako smo svjedoći proširene želje da se izbjegavaju institucije. Mnogi stoga ne sklapaju braka pa radije žive u prolaznim i površnim vezama. Zašto ženidba, koja je jedna od temeljnih vrijednosti života, nije više tako privlačna? Koji su motivi te antropološke krize? Činjenica je da su međusobni

odnosi iscjecani, a pretjerani individualizam postao pravom zaprjekom vezanosti i pripadnosti. Iako je obitelj najvrjedniji dio društva, zavladala je diljem Europe velika kriza. No, vjerniku koji se ne zadovoljava površnim muslima, obiteljski život je privlačan, lijep i ima smisla. Zato Weiler smatra da je pred institucionalnom krizom obitelji, svjedočanstvo jedina prava i uspješna strategija kojom se ona može prevladati.

Prof. Weiler Predsjednik je Europskog instituta u Fiesolu, a predavač je na nekoliko sveučilišta, od Amerike do Europe. Poznat je kao američki stručnjak za pravo, a posebice se specijalizirao za pravo Europske Unije. Po narodnosti je Židov, a po profesiji odvjetnik koji voli život i pobornik je društvene različitosti. Izjavio kako posebice cijeni papu Benedikta XVI. koji je u svojim nastupima inzistirao na razumu. Ulazeći u javnu raspravu Weiler tvrdi kako naši etički argumenti ne ovise toliko o objavi, koliko o razumu. Upravo je u tom duhu i govorio o krizi institucija zbog krize i nepovjerenja u razum. Znamo također kako se zauzimao pred europskim sudom o ljudskim pravima. Sa svojom židovskom kapicom govorio je da križ ima pravo postojanja na javnim mjestima. Iako je činjenica da Europa boluje od nedostatka povjerenja i poštovanja prema samoj sebi i vlastitoj povijesti, on vjeruje da će židovsko-krišćanski korijeni imati svoje mjesto u njezinu

budućnosti. Zbog toga je otvoreno kritizirao opasnu medijsku hegemoniju koja je ponekad blizu otvorene kristijanofobije.

Susret s Papom i njegova poruka biskupima Europe

U 12 sati Papa Franjo primio je 3. listopada 2014. u konzisterijalnoj dvorani predsjednike europskih biskupskih konferencija. U svom pozdravnom govoru kard. Péter Erdő izvijestio je Papu S Papom 2014 1 listo zasjedanju predstavnika 33 BK koji predstavljaju 45 europskih zemalja: Od Sjevernog do Sredozemnog mora, te od Atlantika do Urala. Svi ti krajevi obilježeni su milosnim susretom s Kristom koji je započet prije dva milenija. Europi je opet potreban Krist, rekao je kard. Erdő kako bi kršćani mogli služiti općem dobru, pravdi i solidarnosti. Jer, Europa trpi krizu humanosti, nedostaje joj nada i životna perspektiva koju samo Bog darovati može. Zbog toga naše partikularne Crkve žele biti blizu ljudima. Molimo Boga neka obdari vjerom ovaj kontinent koji rapidno stari, a materijalizam i individualizam nagriza obitelji i društvo. Nama pak neka pomogne pružati im vjerodostojno svjedočanstvo kako bismo stvarali zajednice koje neće biti zatvorene utvrde, nego otvorene kuće za sve. U osvit feste svetoga Franje komu

ste providencijalno htjeli povjeriti svoj pontifikat, želimo iznova posvjedočiti svoju odanost, molitvu i spremnost zajedno s Vama nositi Radosnu vijest ljudima našeg vremena. Uz ove dobre želje preporučujemo u Vaše molitve, Sveti Oče, sve narode Europe.

Papa je uzvratio pozdrav načočnim biskupima te rekao kako oni kao "pastiri znaju svu kompleksnost i izazove s kojima se Crkva susreće u Europi". Zbog toga sam i na-

pisao u mojoj pobudnici da smo pozvani "izići na periferije i poći s apostolskom hrabrošću ususret bez straha i nepovjerenja" (br. 20). Jer, tolika su braća i sestre kojim treba svjetlost evanđelja. U tom duhu spomenuo je znakovita iskustva prisutna u različitim sferama života muškaraca i žena našega vremena, kao napr. zaručnike koji se ozbiljno pripravljaju za brak, zatim bračne parove koji prihvaćaju djecu drugih bilo da ih privremeno udomljuju bilo da ih usvajaju; onda skupine obitelji koje u župama i u pokretima pomažu na putu života i vjere. Ukazao je na potrebnu potporu obiteljima, kako onima koji žive redoviti obiteljski život, tako i onima koji proživljavaju probleme i lomove.

Na kraju je pozvao na suradnju pastira i obi-

telji na polju odgoja. Branite pravo roditelja da djecu odgajaju prema vlastitim moralnim i vjerskim uvjerenjima, rekao je papa Franjo. Roditelji su, naime, prvi i glavni odgojitelji svoje djece, pa imaju pravo u skladu sa svojim moralnim i vjerskim uvjerenjima odgajati svoju djecu. Potaknuo je biskupe neka budu bliski narodu i ljudima, te pozorni na njihove potrebe. Pozvani smo ići prema periferiji, odvažno bez straha. Jer, u ovim teškim vremenima mnogima je potrebno svjetlo Evanđelja. Vrlo je važno da pastiri i obitelji zajedno rade, u duhu poniznosti i iskrenoga dijaloga, kako bi župske zajednice postale "obitelj obiteljima". Budući da su roditelji prvi i glavni odgojitelji u humanosti i bratskoj ljubavi, Papa je naglasio potrebu dobre i aktivne suradnje obitelji i škole. Istakao je također nužnost i pastoralnih odrednica za promicanje i djelotvornu potporu katoličkim školama, te svoj nagovor zaključio željom da biskupi Europe "budu proročki glas u današnjem društvu, naročito tamo gdje sekularizacija teži odstraniti govor o Bogu". Uz apostolski blagoslov poželio je neka ih prati BDM i sveti zaštitnici Europe.

Bračni par Ludmila i Stanislaw Grygiel o obitelji

Zadnji dogovor s muzem Stanislawom Ludmilom e Stanislaw Grygiel rodom su iz Poljske. Prijatelji su svetog Ivana Pavla II. i predaju na Papinskom obiteljskom institutu na Lateranu. Uz časne govornike kardinala Pétra Erdőa, kardinala Marka Ouelleta, Prefekta Kongregacije za biskupe, kardinala Angela Bagnasca, Predsjednika CEI i jeruzalemskog Patrijarha Fouad Twala, nastupio je i bračni par Grygiel. Oni predaju na Institutu koji je utemeljio sveti Ivan Pavao II. 1982. dvije godine nakon sinode o obitelji i objavljivanja pobudnice "Familiaris consortio". Ovaj institut ima više podružnice diljem svijeta: Od Amerike, Španjolske, Brazila i Njemačke do Meksika, Indije, Benina i Filipina. Među pročelnicima i predavačima ovaj je institut imao napr. kardinala Karla Caffaru, Angela Scolu i Marka Ouelleta.

Uz brojne druge priloge Institut je prošlih dana objavio knjigu "Evangelje obitelji za sinodalnu diskusiju. Doprinos uz prijedlog kard. Kas-

pera" (Il Vangelo della famiglia nel dibattito sinodale. Oltre la proposta del cardinale Kasper). Knjiga je u isto vrijeme izšla u Italiji (ed. Cantagalli), u Americi (ed. Ignatius Press), u Španjolskoj (ed. Biblioteca de Autores Cristianos) i u Njemačkoj (ed. Media Maria Verlag). Autori knjige su španjolski teolog Juan José Pérez-Soba, te njemački antropolog Stephan Kampowski. Obojica su profesori na Institutu. Predgovor je napisao kard. Pell, koji je ujedno i predstavio knjigu 3. listopada 2014. te rekao kako je Institut najbolje mjesto za studij braka i obitelji, kako s filozofskog i teološkog, tako i s pastoralnog zrenika. U tom vidu lijepo je što su organizatori plenarije CCEE-a pozvali bračni par Grygiel da progovore o toj temi.

a. Prof. Ludmila Grygiel je započela svoje izlaganje mišlju Chestertona koji je negdje zapisao kako nam nije potrebna Crkva koju svijet pokreće, nego Crkav koja pokreće svijet. Parafrazirajući ove riječi ona je ustvrdila kako obiteljima danas, bilo da su u krizi ili bez krize, ne treba pastoral koji će se prilagođavati svijetu, već pastoral koji će biti sukladan nauku Onoga koji zna što je u srcu čovjeka. Uzora takvog pastoralu ona vidi u onom razgovoru Isusa i Samarijanke na zdencu. Krist prihvata razgovor sa ženom koja je u grijehu. Njegovo je srce puno ljubavi koje ne osuđuje ovu ženu, već nastoji probuditi u njoj onu početnu želju njezine duše koja je potamljena događajim neurednog života. I opraća joj zapravo tek kad je priznala kako muža nema. U tom dijalogu jasno da je pretpostavka za Božje milosrđe priznanje grijeha i promašaja i želja za popravkom. Jer, milosrđe se ne dijeli onima koji ga neće.

Navodeći zatim riječi iz dnevnika svetog Ivana Pavla II. koji je zapisao 1981. kako je "pomanjkanje povjerenja u obitelji prvi uzrok krize obitelji", Ludmila Grygiel tvrdi kako je "pomanjkanje tog povjerenja među pastirima jedna od glavnih uzroka krize obitelji". Ne treba međutim ignorirati teškoće i probleme s kojima se obitelju nose. No, oni nas ne smiju obeshrabriti. Treba se poslužiti modelom razgovora sa Samarijankom pa ne skrivajući istinu pomagati ženama i muškarcima da podu putem obraćenja. Živimo u sličnim okolnostima kakve su bile u Isusov vrijeme. Pa usprkos tvrdoće nji-

hova srca nije popuštao, nego je govorio o braku kako ga je Bog od početka želio.

Činimi se kako mi kršćani danas previše zborimo o obiteljima koje su doživjele brodolom, o rastavljenima i u krizi, a premalo o onima koje su vjerne, koje žive obiteljsko zajedništvo i osjećaju se već vodje sretnima. Usprkos teškoća i pobjlema s kojima su susreću. Zaboravljamo govoriti kako je to zapravo ostvarenja zvanja i poziva laika na svetost. A posebice zaboravljamo isticati kako se bračno zajedništvo ne ograničava na ovo vremensko razdoblje. Ono nosi u sebi nešto nadvremensko, jer svakom bračnom paru je predviđena vječnost. A nju se već sada počinje živjeti u zajedništvu s Onim koji ih je povezao i opečatio sakramen-tom ženidbe.

b. Prof. Stanislaw Grygiel započeo je svoje izlaganja kistom slikom sa zdenca pa rekao kako "ignorirati trajnu ljubav o kojoj je Krist govorio Samarijani kao Božjem daru (Iv 4, 7-10), čini da obitelji, a s njima i društvo izgube iz vida onaj pravi put, pa zalučaju tamnim bespućem poput Dantea u paklu. Jer, srce im je otvrdnulo i uhvatla ih je blest skleroze (Mt 19, 8). U tom vidu, veli prof. Grygiel, ne pomaže previše mlosni oprost koji traže neki teolozi. To, naime, neće zaustaviti spomenutu sklerozu i tvrdoću srca, niti dovesti do spoznaje kako je "bilo na početku"… Umjesto da se potrude promatrati stvari pod lupom vječnosti i Riječi Božje, oni stvari gledaju iz perspektive sociologije i psihologije, pa u ime Božjeg milosrđa često pravdaju "tvrdoću ljudskih srdaca". I ne uočavaju kako takva teologija zapravo omalovažava čovjeka i Božju objavu o njemu.

Prilagođavajući Božju riječ željama sklerotičnih pojedinaca, oni iskriviljuju Božju pedagogiju i način približavanja ljudima… Sveti Ivan Pavao II. išao je u susret svakoj obitelji, pa i omima koji su iznevjerili Božji plan, na način kako je to činio Mojsije kad se primicao gorućem grmu na Horebu. Wojtyla nije ulazio u njihov prostor a da bi ne izuo svoje sandale, jer je u njima vi-dio središte svjetske povijesti..

Nije se priklanjanje okolnostima, niti je svoju praksu usklađivao s time… Uz rizik da bude i kritiziran on je neumorno ponavljao kako nisu okolnosti one koje daju formu braku, već su brak i obitelj oni koji daju formu okolnostima. Zbog toga je sveti Ivan Pavao II. najprije zborio o istini, a onda objašnjavao okolnosti. I uvijek je želio uputiti na "kulturu Božjeg dara". A to je "ljubav zauvijek" koja traži žrtvu, jer bez žrtve nema ni dara. Nije čudo što su i sami apostoli komentirali kako je onda najbolje ne ženiti se, na što je Isus dodao kako to mogu shvatiti samo oni kojima je dano.."Tko ima uši da čuje neka čuje" (Mt 19, 10-12).

Grygiel se prisjeća jedne večeri u društvu kard. Karola Wojtyla i više intelektualaca koji su raspravljali o obitelji i društvu koje se sve više sekularizira. U jednom trenutku intervenirao je i kard. Wojtyla pa rekao kako tijekom rasprave nije čuo ni jednom riječ "milost". Često mi na pamet dođe njegov intervent o milosti kad slušam teologe koji pišu i govore o braku bez ljubavi. A ljubav je zapravo milost i Božji dar koji supružnike vodi putem savršenstva; u duhu govora s brda blaženstava i kasnijih Isusovih uputstava da budu "savršeni kao Otac njihov na nebesima" (Mt 5, 48). S normalnim i ranjenim obiteljima treba imati suosjećanja i razumijevanja, a ne sažaljenja. Ovo posljednje ima u sebi nešto prijezirno pa ne pomaže ljudima. Jer, ne potiče ljude da se otvore Bogu koji ih je "izabrao prije postanka svijeta" (Ef 1, 4). Samo sažaljenje ne daje nadu da čovjek otkrije kako je "bilo u početku". Suosjećanje, naprotiv, s onima koji su se zagubili u šumi tame i ne-

znanja potiče prisjećanje na početke i pokazuje na put povratka. A taj je put opisan u Dekalogu: "Ne ubij, ne sagriješi bludno, ne ukradi sebe osobi kojoj si se predao za uvijek! Ne poželi tuđe žene.. Dekalog upisan u srce čovjeka brani istinu o njegovu identitetu.

Ima, dakle, stvari koje treba jasno govoriti i ne obazirati se na reakcije svijeta. Kad se kršćani povijaju i čine diplomatske kompromise sa svijetom, kako bi izbjegli napade i prigovore, u opasnosti da izvrnu sakramentalnu dimenziju Crkve. Zbog slabosti ljudske naravi neprijatelj je najprije ranio tijelo Adama i Eve pa pokušao deformirati sakrament bračne ljubavi, a onda će to učiniti i s drugim svetnjama. Isus je uoči svoje smrti upozorio apostole kako dolazi čas "kad će svatko tko ih ubije, misliti da čini Bogu ugodno djelo", te kako će "u svijetu imati samo trud i muku". Ali, neka se "ne boje, jer on je pobijedio svijet" (Iv 16, 33). Svoje priopćenje završio je prof. Grygiel poticajem da budemo hrabri i da ne pobrkamo svjetovnu inteligenciju, koja kalkulira prizemnim razlozima, s razumom i mudrošću koja širi obzorja vječnosti i povezuje nas s Bogom. Herod i Herodijada bili su zasigurno inteligentna i pametna čeljad. Ali, nisu imali mudrosti. Mudar je zato bio Ivan Krstitelj koji je tim darom upoznao pravi Put, Istinu i Život.

Završno priopćenje s plenarnog zasjedanja CCEE-a

Tijekom susreta svoje intervente iznijet će također: kardinal Marc Ouellet, prefekt Kongregacije za biskupe; kardinal Oswald Gracias, predsjednik FABC (Federacija azijskih biskupskih konferenciјa); mons. Mbilingi Gabriel, predsjednik CIMG6847 SECAM (skup biskupskih konferenciјa Afrike i Madagaskara) i mons. Fouad Twal, latinski patrijarh Jeruzalema koji je pozvao biskupe na zasjedanje slijedeće godine u Jeruzalem.

Nakon zasjedanja europski biskupi uputili su završno priopćenje u kojem su istakli kako je susret bio trenutak razmišljanja o pitanjima i pojavama koje se odnose na obitelj i pastoral obitelji u Evropi danas, te zaključili da obitelj

nije problem, nego rješenje za Europu i izvor neprocjenjivoga blaga za europsko društvo: a. Obitelj je istinski resurs Europe. Obitelj nije problem nego rješenje za Europu. Obitelj je izvor neprocjenjivih resursa za naša europska društva od koje je sačinjen ljudski kapital. Iako su brojni izazovi, koje sadašnja individualistička kultura stavlja pred obitelj i osobito pred brak, samo onaj pastoral koji zna staviti u središte svaku pojedinu osobu obiteljskog jezgra (muž, žena, sin, djed) sa svojim osobitostima i jedinstvo koje oni sačinjavaju u svjetlu istine koju otajstvo Kristove osobe otkriva čovjeku, moći će dati novu limfu ovoj stvarnosti ljubavi na temelju svakog ljudskog odnosa. Intenzivan i plodan rad odvijao se u svjetlu vjere, u istinskom bratskom ozračju i s pastoralnom gorljivošću.

Tijekom plenarnog zasjedanja Vijeća europskih biskupskih konferenciјa, biskupi su saslušali s velikim zanimanjem izvješća pastira iz Ukrajine i iz drugih europskih zemljama koje prolaze kroz najteže poteškoće s velikim brojem žrtava i izbjeglica. Informativni pogled proširen je na Bliski Istok počevši od Svetе Zemlje. Posvuda je situacija u znaku zajedničkog nazivnika: složenosti, nasilja, trpljenja onih najslabijih, neizvjesne budućnosti. Predsjednici biskupskih konferenciјa europskih zemalja jamče najživljju blizinu u molitvi Kristu, Knezu mira, i konkretnu solidarnost trpećem stanovništvu. U isto vrijeme hrabrimo kršćanske zajednice različitih zemalja da intenziviraju svoj rad na pomirenju i miru dajući svoj doprinos pravednim i pravodobnim rješenjima. Svemu tome pridružuje se bol netolerancije prema kršćanima i drugim manjinama što trajno osuđujemo. Pastirskom dušom dijelimo veliku patnju tolike braće i sestara u vjeri i u čovječnosti dok zahtijevamo od međunarodnih autoriteta da odmah donesu učinkovite i jasne rezolucije kako bi se okončala tragedija koja je u tijeku i kako bi se također osigurao povratak izbjeglica u najkraćem mogućem roku, u njihove zemlje u sigurnim i slobodnim uvjetima.

Posebno dirljiv bio je susret s papom Franjom u petak, 3. listopada tijekom kojeg je Sveti Otac pokazao dobro poznavanje europske situacije

podsjećajući na brojne izazove i poteškoće kroz koje prolazi Europa danas. Polazeći od pozdrava kardinala Petera Erdöa, papa Franjo je iznio razmišljanje o socijalnim problemima vezanim uz Europu u temelju kojih je ona kultura koja više gleda na vanjstinu nego na osobe, potičući potom europske biskupe da se ne stide i da naviještaju s jasnoćom Isusa: Isus Krist je rješenje naših problema.

b. Obitelj i budućnost Europe Svoj doprinos ovoj temi dali su svojim izvješćima, između ostalih, sljedeći stručnjaci: prof. Joseph Weiler, predsjednik Europskog sveučilišnog instituta (Fiesole), bračni par Ludmila i Stanislaw Grygiel s Papinskog instituta Ivana Pavla II. (Rim) i bratislavski nadbiskup mons. Stanislav Zvolenský. Željelo se da susret iznad svega bude vrijeme razmišljanja, uoči Sinode o obitelji, o pitanjima i pojавama koje pobliže utječu na obitelj i pastoral današnje obitelji u Europi i koje obvezuju na uvjerljivu akciju. Na osobit način:

- Podsjetilo se na važnost zakona i politika koje podupiru obitelj, iako oni nisu jedini odlučujući elementi da bi se suprotstavilo krizi obitelji i padu nataliteta na starom kontinentu. Crkva u Europi poziva vlade da postanu svjesni kako ne

postoji druga stvarnost koja može 'proizvesti' ljudski kapital kao obitelj i poziva na budnost nasuprot zlu koje određene ideologije, koje ne računaju s istinom obitelji, mogu donijeti.

- Istinski resurs Crkve sastoji se od svjedočanstva kršćanskih obitelji koje žive svoju vjernost također i usred kulture koja je često individualistička. To su te obitelji koje pokazuju atraktivnost bračnoga projekta i otvorenosti životu kada je to odgovor na Božji plan. Briga za vlastite kršćanske obitelji donijet će također plodove cijelom društvu.

- Slijedeći primjer Karola Wojtyle, koji je od prihoda svećeništva kao prioritet svoga služenja smatrao obitelj kao kućnu Crkvu, Crkva se danas mora vratiti školi „Pape obitelji“ Ivana Pavla II. kako bi ostvarila 'prikladan pastoral'. Radi se o pastoralu koji polazi od stvarnog čovjekova iskustva tražeći u njemu tragove Božje prisutnosti. U stvari čovjek, u svjetlu Kristove osobe i Njegova nauka, može razumjeti samoga sebe. 'Prikladni pastoral' nije, dakle, izvršenje nacrta izrađenog za stolom, nego se usklađuje u pratnji svećenika i kršćanske zajednice, bračnih parova i obitelji koji su istinski protagonisti za razumijevanje Božjeg plana.

- U Božjem planu obitelj nije privatna stvar nego dobro za cijelo društvo i ona je, stoga, također institucija za koju se, kao i za mnoge druge, u ovom trenutku čini da ne odgovara trenutnim željama mnogih osoba, iznad svega mlađih. Evo vrlo europskog paradoksa. Iako mnogi mlađi žele zasnovati obitelj, mnogi više vole zajednički život ili druge forme koje odgadaju ulaganje u trajnu i stabilnu vezu. Naša kultura vidi, naime, u 'vezi' jedan oblik ograničenja, ako ne čak i lišavanja vlastite slobode. Crkva predlaže veće dobro i potom ne prestaje podsjećati kako je vjernička obveza izvor dobra i sreće.

- Iako su razni uzroci, čini se da mnogi brakovi danas nisu valjani. U svijesti mnogih drama koje su dovele do propasti brojnih brakova, unatoč apelu na ustrajnost, pojavila se potreba za pojednostavljinjem i ubrzanjem procesa poništenja tamo gdje su tražene pretpostavke očite. Sve u svemu, samo pastoral koji zna kako biti pažljiv prema osobama i koji je vjeran Božjoj Riječi moći će navijestiti gestama i rije-

čima ljepotu obitelji također i u vrijeme krize i moći će postati svjedočanstvo milosrdne Božje ljubavi.

c. Druge informacije Tijekom susreta državni podtajnik u Predsjedništvu Vijeća ministara g. Graziano Delrio prenio je pozdrave talijanske Vlade izrazivši želju da Europa mogne osnažiti svoju kulturu, svoj identitet, svoju civilizaciju i također otvoriti nove putove i unutar obitelji. Na ovoj razmjeni mišljenja sudjelovali su: kardinal Oswald Gracias, predsjednik FABC-a (Federacija azijskih biskupske konferencije), mons. Portela Louis, potpredsjednik SECAM-a (Simpozij biskupske konferencije Afrike i Madagaskara), njegovo blaženstvo Fouad Twal, latinski jeruzalemski patrijarh, i mons. Adelino dell'Oro iz Kazah-stanske biskupske konferencije.

Tijekom susreta biskupi su pokazali poštovanje za služenje Crkvi i društvu koje pri europskim institucijama ostvaruju: Apostolska

nuncijatura u Bruxellesu, COMECE i Stalna misija Svete Stolice pri Vijeću Europe koju je predstavljao novoimenovani stalni promatrač mons. Pavao Rudelli. Predsjednici biskupskih konferencijskih pozdravili su najavu stjecanja pravne osobnosti Katoličke Crkve u Grčkoj nakon više od trideset godina dijaloga s grčkim vlastima.

Plenarno zasjedanje 2015. održat će se od 11. do 16. rujna 2015. u Svetoj Zemlji na poziv njegovog blaženstva Fouada Twala, latinskog jeruzalemског patrijarha.

SVEĆENIČKA REKOLEKCIJA U ZADRU

Svećenička rekolekcija zadarskog prezbiterija održana je u srijedu 15. listopada u dvorani Nadbiskupskog sjemeništa ‘Zmajević’ u Zadru. U Godini euharistije u Zadarskoj nadbiskupiji, izlaganje o temi ‘Ostani s nama, Gospodine, u sakramenu ljubavi’, održao je dr. Elvis Ražov, ravnatelj Visoko teološko katehetske škole u Zadru. U izlaganju je Ražov istaknuo značaj dokumenta *Sacramentum Caritatis*, koji je rezultat biskupske sinode 2005. g. o temi ‘Euharistija, izvor i vrhunac života i poslanja Crkve’. Podsjetio je na upozorenje sv. pape Ivana Pavla II. o uvijek prisutnoj napasti da se euharistija svede na vlastite dimenzije, umjesto da se čovjek otvori dimenzijama euharistije, jer je ona preveliki dar da bi podnosi dvoznačnosti i umanjivanja. „Papa upozorava da iako je najočitija dimenzija euharistije gozba, ne smije se zaboraviti da je duboki i prvotni smisao euharistijske gozbe onaj žrtveni. Misa je spomen čin Kristove žrtve na Golgoti u kojoj je prisutan kao Uskrslji koji ipak nosi znakove svoje muke“ rekao je Ražov, istaknuvši da euharistija nosi i eshatološku dimenziju koja nas usmjerava prema budućnosti posljednjeg Kristovog dolaska. Pod euharistijskim prilikama Krist je stvarno prisutan. Govoreći o otajstvu realne prisutnosti, Ražov je istaknuo: „Vjera od nas traži da pred euharistijom stanemo sa svještu da se nalazimo pred samim Kristom, i upravo to daje drugim dimenzijama (gozba, spomen-čin Pashe, eshatološki navještaj) značenje koje nadilazi običnu simboliku. U tome se i na najizvrsniji način ostvaruje Isusovo obećanje da će ostati s nama do svršetka svijeta“. Papa Ivan Pavao II. je proglašio Godinu euharistije 2004. g., potaknut Međunarodnim euharistijskim kongresom u Guadalajari u Meksiku te godine. Poticao je svećenike na mistagošku katehezu koja otkriva značenje liturgijskih gesta i riječi, kako bi se od znaka prešlo k otajstvu i u njega uključilo sve svoje postojanje. Pristup euharistiji kod poslužitelja i vjernika mora biti prožet krajnjim poštovanjem, a živu svijest o stvarnoj Kristovoj prisutnosti treba svjedočiti bojom glasa, gestama, pokretima, svojim držanjem, šutnjom. Euharistija je i izvor i objava zajed-

ništva. „Euharistijsko zajedništvo ne može se u potpunosti živjeti izvan crkvenog zajedništva. S Kristom smo u onoj mjeri u kojoj smo s njegovim tijelom, jer je Crkva tijelo Kristovo čije jedinstvo Krist stvara i održava izljevanjem Duha Svetoga, te ga promiče putem svoje euharistijske prisutnosti“ rekao je Ražov. Euharistija je i izvor crkvenog zajedništva i njegovo najizvrsnije očitovanje: „Euharistija je objava zajedništva. No, to zajedništvo je zahtjevno i više slojno: hijerarhijsko, utemeljeno na različitim ulogama i službama te bratsko, koje vodi međusobnoj otvorenosti, ljubavi, razumijevanju i praštanju“.

Govoreći o euharistiji kao počelu i planu poslanja, Ražov je istaknuo uski odnos gozbe i navještaja. I otpust na kraju mise predstavlja zadatak promicanja Evangelija i evangeliziranja društva. „Euharistija daje zadatak ali nudi i plan njegovog ostvarenja kroz euharistijski način življenja koje treba prožeti kulturu i društvo. Temeljni čimbenik tog plana je zahvala Bogu na svemu, protiv zaborava Boga u sekulariziranoj kulturi i protiv ljudske samodostatnosti koja vodi do idolopoklonstva i propasti. Kultura euharistije promiče dijalog, nikoga ne ugrožava niti ohrabruje izraze netrpeljivosti. Tko nauči reći ‘Hvala’ na način raspetoga Krista, moći će postati mučenikom, no nikada neće postati mučiteljem“ podsjetio je Ražov na misao sv. Ivana Pavla II., naglasivši da euharistija promiče solidarnost, zajedništvo, mir, izgrađuje pravednije i bratske društvo po služenju najmanjima. Ražov je razložio i sadržaj dokumenta *Sacramentum Caritatis*, poticajima da je euharistija otajstvo koje valja vjerovati, slaviti i živjeti. „Euharistija je sakrament ljubavi u kojoj nam Krist daje samog sebe, pokazujući najveću ljubav do kraja, položivši svoj život za prijatelje. Tome prethodi gesta neizmjerne poniznosti kad se opasuje i pere noge svojim učenicima. Isus nas nastavlja ljubiti do kraja u daru svoga tijela i krvi, što izaziva divljenje apostola i nas danas. U tom sakramentu Gospodin nam dolazi ususret kao naš suputnik i postaje hranom čovjeku gladnom istine i slobode“ rekao je Ražov, istaknuvši da nam u sakramentu euharistije Isus osobito pokazuje istinu ljubavi, a to je Božja bit i ono što zani-

ma svakog čovjeka. Bit navještaja Crkve je da je Bog ljubav koja je za nas postala hranom Istine koju treba slobodno prigrlići kao Božji dar. Rekolekcija je počela molitvom krunice koju je u sjemenišnoj kapeli predvodio don Josip Lisića, župnik Škabrnje i Nadina. Na kraju susreta, zadarski nadbiskup Želimir Puljić govorio je o Euharistiji kao izvoru i vrhuncu života i poslanja Crkve. Iznio je nekoliko poticaja: Učinimo euharistiju središtem života i poslanja; Slavimo svete Tajne dostojanstveno i opušteno; Njegujmo duhovnost i pobožnost prema euharistiji i Ne dajmo mjesta tugi i malodušju kad je Krist među nama. „Euharistija nije tema poput drugih tema, već srž kršćanske vjere i života; pojedinih vjernika i cijele zajednice župe, biskupije i sveopće Crkve. Ona je i ‘otajstvo svjetla’ koje osvjetljava put vjere, kako to prikazuje evanđelist Ivan u opisu dvojice učenika na putu u Emaus. Biblijski prizor iz Emausa dobra je ikona za euharistijsku godinu u vidu navještaja i kateheze“ rekao je mons. Puljić, dodavši da su za ulazak u otajstvo euharistije potrebne vježbe duha, sabranost i euharistijska zahvala koja će nas dublje zahvatiti u to veliko otajstvo vjere. „Ako duhovnost nije usidrena u šutnju i kontemplaciju toga otajstva vjere, čovjek se lako izgubi u svakodnevnoj trci, buci i galami. Ne zadovoljimo se osrednjošću naše duhovnosti. Ako budemo dostoјno slavili misna slavlja, pomoći ćemo sebi i onima kojima smo poslani dijeliti svete tajne“ rekao je mons. Puljić zadarskim svećenicima.

PRISEGA VJERNOSTI GENERALNOG VIKARA I VIKARA ZA PASTORAL ZADARSKE NADBISKUPIJE

Generalni vikar Zadarske nadbiskupije don Josip Lenkić i vikar za pastoral Zadarske nadbiskupije don Igor Ikić, povodom preuzimanja svojih službi, u subotu 18. listopada, u kapeli sv. Marka i zadarskih zaštitnika u Nadbiskupskom domu u Zadru, pred zadarskim nadbiskupom Želimirom Puljićem ispovijedili su vjeru i položili prisegu vjernosti da će poštovati crkvene zakone, s kršćanskim poslušnošću pratiti autentični nauk učitelja vjere te nadbiskupu pomoći da se apostolska djelatnost

u ime i po nalogu Crkve odvija u zajedništvu Crkve.

Naime, osobe koje vrše određenu službu u ime Crkve, dužni su položiti ispovijest vjere prema obrascu koji je odobrila Apostolska Stolica. Čin Ispovijesti vjere nije neka formalnost potrebna zbog obvezivanja onoga tko je izriče, nego je duboka i javna obveza poslušnosti Kristu te obveza prianjanja uz temeljne istine vjere, koja se traži u određenim okonostima.

Don Josip Lenkić je rođen u Zadru 19. ožujka 1973. g. Reden je za svećenika u Zadru 29. lipnja 1997. g. God. 1997. bio je župnik Bruške, Ervenika, Medviđe, Nunića, Popovića i Rodaljica; 1999. g. župnik Škabrnje i Nadina, 2001. g. odgojitelj u Nadbiskupskom sjemeništu ‘Zmajević’ u Zadru i glavni nadbiskupski ceremonijar. God. 2002. bio je župnik Silbe i Premude, 2003. g. Gorica-Raštane, kada je imenovan i kancelarom Zadarske nadbiskupije. God. 2004.-2005. bio je dekan Zemuničkog dekanata, a od 2005. g. je župnik župe sv. Šime u Zadru. Od 2010. g. je voditelj i moderator Nadbiskupskog ordinarijata u Zadru, a 2014. g. imenovan je generalnim vikarom Zadarske nadbiskupije.

Don Igor Ikić je rođen u Zadru 13. kolovoza 1964. g. Reden je za svećenika u Zadru 25. ožujka 1990. g. Bio je župnik Polače, Pristega, Radošinovaca, Benkovca, Korlata i Raštevića. God. 1996. župnik je župa Sv. Stošija i Sv. Ivan u Biogradu, od 1996-1999. g. dekan Biogradskog dekanata i povjerenik za pastoral mlađih Zadarske nadbiskupije. God. 1999. imenovan je župnikom župe Bl. Alojzija Stepinca u Zadru, 2003. g. župnikom Obrovca i Jasenica, 2006. g. i Medviđe. Od 2003.-2008. g. je dekan

Novigradskog dekanata. God. 2008. je župnik Paga, Šimuna i Gorice, od 2008.-2012. g. dekan Paškog dekanata. Od 2012. g. je župnik župe Bezgrešno začeće BDM na Puntamici u Zadru, a od 2014. g. dekan dekanata Zadar-Zapad i vikar za pastoral Zadarske nadbiskupije.

MISA ZA POČETAK NOVE AKADEMSKE GODINE U CRKVI SV. DIMITRIJA

Misno slavlje povodom početka nove akademске godine, u crkvi sv. Dimitrija u Zadru u ponedjeljak 27. listopada, predvodio je don Zdenko Dundović, povjerenik za pastoral mlađih i studenata Zadarske nadbiskupije. Sv. Dimitrije je bio vojnik, a nakon obraćenja primio je i red đakonata. Mučeništvo je podnio 306. g. „On je poticaj mnogim ljudima kroz povijest da se zapitaju koji je smisao vjere. Osobito kad je ta vjera na velikom ispitnu, pred životnim izazovom, kao što je bila vjera sv. Dimitrija – kad se mora platiti glavom svoja uvjerenja. Jesmo li spremni stati iza svojih uvjerenja i živjeti kršćanstvo na nepatvoren način, kako su živjeli mnogi prije nas“ upitao je don Zdenko, dodavši da takvi ljudi svjedoče, govore i primjerom pokazuju kako je čovjek pozvan živjeti za Krista, ako treba i umrijeti, da bi posvjedočio evanđelje.

„Kad se zapitamo jesmo li to spremni danas, najčešće moramo slegnuti ramenima“ upozorio je don Zdenko, podsjetivši, tragom navještaja iz Knjige Ljetopisa, kako je Bog u izraelskom narodu bio stalno nazočan; išao je pred njima u stupu od oblaka, vatre, vidjeli su nadnaravno, imali su sigurnost Božje prisutnosti u svojoj blizini. Ali, Sveti Pismo kaže, opet su ostavili Boga. Priklonili su se idolima i počeli štovati što s Bogom nema veze. „Bog u to vrijeme podiže proroke, ljude koji su spremni izraelskom narodu reći ‘Zabludio si. Otišao si u krivo, ostavio si Boga’. Bog progovara po svom proroku; pita ih zašto krše Gospodinove zapovijedi. I odmah dodaje, ‘Zašto ne želite biti sretni’.

Primjetimo, Bog poštovanje svojih zapovijedi povezuje s čovjekovom srećom“ istaknuo je

don Zdenko, dodavši da se ni danas nije puno promijenilo.

Današnji svijet Boga je izbacio iz svih pora društva. „Kaže se, građanska smo država, ne trebaju nam Bog ni vjera. Znanstvenici kažu, ‘Boga nema, to je iluzija’. Čovjek je postao sam sebi dostatan. Čovjek vrijedi, on će dati sve odgovore, znanost će riješiti sve probleme, pokazati kako je svijet sazdan i kuda ide“ rekao je don Zdenko, upozorivši kako istovremeno, nikad kao u ovo vrijeme, ljudi nisu bili toliko depresivni, pili toliko tableta za psihičke bolesti, imaju duhovne poteškoće. Ljudi su jako potišteni, puno je apsurda. Don Zdenko je naveo primjer kako se u razvijenom svijetu mnogi liječnici više ne usude pomoći čovjeku; bez ugovora i mnogih papira ne žele napraviti zahvat, jer se boje tužbi, kasnije im se to obije o glavu.

„Napustili smo Boga, ali smo izgubili sreću. Jedno s drugim je duboko povezano. Božja riječ daje poticaj da se u životu ne uzoholimo. Koliko god knjiga pročitali, kad smo u situaciji ‘vladati’ svijetom u bilo kojem području, ne smijemo zanemariti najmanje. Isus koji ima cjelovitost znanja i spoznaje svijeta i čovjeka, uvihek se priklonio najmizernijima, najsiromašnjima, nije ih prezirao. Često se dogodi da ljudi opijeni svjetovnim uspjehom i slavom ovoga svijeta zaborave na najbitnije, a to je čovjek i ljubav prema čovjeku“ upozorio je don Zdenko, potaknuvši studente da i kad završe studij, nikad ne zaborave toplinu i ljudskost.

„Ako to izgubite, to drugo ne vrijedi. Ako izgubite najosnovnije, duhovno, a to je ljubav prema čovjeku, drugo je bez smisla. Jedino ljubav

opravdava sve što čovjek čini. Zato je Isusova posljednja želja, 'Ljubite jedni druge kao što sam ja vas ljubio. Tada će svijet znati da ste moji učenici'“ rekao je don Zdenko, upozorivši da smo izgublili osjećaj za služenje.

„Nitko ne želi služiti, svi žele biti visoko, a zanemaruje se ljudi koji čine važne stvari, ali za njih nema glasa, nemaju svoj mediji, nitko ne čuje o njima. Papa Franjo je ovih dana pozvao radnike, seljake, socijalne slučajeve, ljudi s margina društva, da dođu u Rim. S njima želi imati simpozij i čuti o njihovim problemima, životnim situacijama, zainteresirati se za njih; da se svijet zapita kuda ide. Studenti, nemojte se stidjeti svojih korijena, bez obzira što postigli u životu. Dok budete uz Boga i vjeru, bit ćete sretni. Bit ćete pokolebani, no ne radi se o Crkvi i svećeniku, nego o Kristu. Krist je odgovor na sva čovjekova pitanja. Isus ima moć spasiti naš život. Rekao je, ako su njega progonili, i nas će. Kad vršite svoju službu u društvu, više ili manje odgovornu, vrštie je s ljubavlju prema ljudima; savjesno, pošteno, časno i nemate se čega bojati. Bog će nagraditi svaki vaš trud“ poručio je don Zdenko studentima, poželjevši im uspješan studij, da nađu snagu živjeti dostoјno kršćanskog poziva.

U misi su sudjelovali i dr. Ante Uglešić, rektor Sveučilišta u Zadru, profesori i djelatnici Sveučilišta.

SPOMENDAN SV. IVANA PAVLA II. U KATEDRALI SV. STOŠIJE U ZADRU

Spomendan sv. Ivana Pavla II. u srijedu 22. listopada u katedrali sv. Stošije u Zadru proslavljen je misnim slavljem koje je u zajedništvu s brojnim svećenicima predvodio generalni vikar Zadarske nadbiskupije don Josip Lenkić. To je slavlje zahvala Bogu za čvrstu, velikodušnu i apostolsku vjeru Ivana Pavla II. koji je pomogao kršćanima cijelog svijeta da se ne boje zvati kršćanima, da pripadaju Crkvi i govore o Evangelju, rekao je don Josip, istaknuvši: "Pomogao nam je ne bojati se istine, jer istina je jamstvo slobode". Ime tog velikog pape i prija-

telja Hrvata u zboru je svetaca i blaženika koje je i sam proglašavao tijekom dvadeset i sedam godina svog pontifikata, podsjećajući na poziv kršćanskog života. "Zahvalni smo Bogu što smo bili njegovi suvremenici, što smo ga doživjeli kao odvjetnika siromašnih i neumornog graditelja boljeg društva i nove Europe. Bio je istinski prijatelj svakog čovjeka, naroda i zauzeti promicatelj mira i pravde u svijetu. Providnost nam ga je darovala i pozvala da vodi Crkvu u povijesnom prijelazu u treće tisućljeće. Za sve dobro i lijepo što je učinio svijetu zahvaljujemo i molimo neka nas i s neba pratiti naklonošću i ljubavlju kakvom nas je pratio u ovozemaljskom životu" rekao je don Josip, dodavši da su vapaji i molitve Ivana Pavla II. izvirale iz njegove vjerničke sigurnosti i dubokih uvjerenja. Bile su odraz njegove radosti, ali i briga i strahovanja. "Kao hrabri i čvrsti Otac izašao je izvan vatikanskih zidina i uputio se ulicama svijeta. Njegova riječ na početku pontifikata: 'Ne bojte se otvoriti vrata Kristu Spasitelju' bila je trajna pratiteljica njegovih pothvata i pokretač mnoštva mladih koji su se okupljali oko njega, sa željom da evanđelje prožme sve sfere ljudskog života. Te su njegove riječi postale dio ljudske povijesti" istaknuo je predvoditelj slavlja. Potaknuo je da prihvativimo papin poziv u otvaranju Kristu vrata naše duše, obitelji, institucija, škola i radnog mjesta te učimo od njega kako biti vjerni sluge Krista i kako ljubiti Boga i čovjeka.

Don Josip je podsjetio na tri papina pohoda Hrvatskoj: 1994. g. kad nas je podržao i ohrabrio usred borbe za opstanak, 1998. g. kad je proglašio blaženim kardinala Alojzija Stepinca, a na trećem pohodu 2003. g. pod gesлом 'Obitelj – put Crkve i naroda', proročkim duhom viđio je dolazak vremena još nesklonijeg obiteljskom životu. "Zato nas je pozivao da obitelji osiguramo povlašteno mjesto i da se veća briga posveti odgoju mladih, u čemu roditeljima trebaju pomagati učitelji i odgojitelji. Znao je da će biti razloga i povoda za malodušnost i obeshrabrenost, pa nas je usrdno pozvao: 'Budite narod nade! Budite narod koji moli!'“ rekao je don Josip, u zahvalnosti Bogu što smo bili suputnici Ivana Pavla II., za darove koje nam je po njemu udijelio.

"Molimo njegov zagovor, da snagom Isusova Duha živimo zauzeto za ono što je Božje. Zahvalni smo Providnosti što smo ga susreli na duhovski ponedjeljak i blagdan Marije Majke Crkve, 9. lipnja 2003. g. u Zadru. Radosna je Hrvatska što su njegove noge stupale Lijepom našom. Zahvalan je naš narod što su njegove svete ruke blagoslivljale ljude i mučeničkom krvlju natopljeno tlo domovine. Osobito nam je bilo drago što nas je pohodio u Zadru, poticao da kroz život idemo hrabro i punim jedrima plovimo prema Kristu, jedinom Otkupitelju čovjeka" zaključio je don Josip u homiliji. Spomen dan sv. Ivana Pavla II. je ujedno i godišnji susret župnih zborova iz Nadbiskupije, koji su u katedrali pod vodstvom mo. Žana Morovića predvodili pjevanje slavlja započetog skladbom 'Otvorite vrata Kristu' Marca Frisine.

PEDESETA GODIŠNICA PROGLAŠENJA SV. BENEDIKTA ZAŠTITNIKOM EUROPE – MISA U CRKVI SV. MARIJE U ZADRU

Na pedesetu godišnjicu proglašenja sv. Benedikta zaštitnikom Europe, u petak 24. listopada, koncelebrirano misno slavlje u crkvi sv. Marije, benediktinki u Zadru, predvodio je zadarski nadbiskup Želimir Puljić. U spomen na 24. listopada 1964. g., kada je bl. papa Pavao VI. u drugoj godini svoga pontifikata sv. Benedikta progglasio prvim patronom Europe, mons. Puljić je istaknuo potrebu naslijedovanja Benediktovog duha u ponovnoj obnovi svjedočki umornog i sekulariziranog europskog

kontinenta čiju je civilizaciju istinski i duboko izgradio sv. Benedikt.

Zahvalivši koludricama na vjernom življenju Benediktove karizme u molitvi i konkretnim dobročinstvima za svoj narod u odgoju, kulturi i u skrivenosti pomažući socijalno ugrožene, mons. Puljić je istaknuo kako je sv. Benedikt ujedinjujući molitvu i ručni rad oplemenio i uzdigao ljudski trud. „Uspio je narodima od Sredozemlja do Skandinavije, od Irske do Poljske, donijeti kršćansku kulturu križem, knjigom i plugom. Kristovim zakonom učvrstio je i umnožio uredbe javnog i privatnog života.

Time je povezao i učvrstio duhovno jedinstvo Europe u kojem su se narodi, različiti govorom, podrijetlom i kulturom, osjećali da su jedan narod Božji. Kulturom je marljivo sačuvao klasične spise i poticao nauku. Plugom je mijenjao divlje i puste krajeve u plodne njive i vrtove“ rekao je mons. Puljić, istakнуvši da je imenovanjem sv. Benedikta zaštitnikom Europe bl. Pavao VI. udovoljio molbama mnogih kardinala, biskupa, poglavara redova i redovničkih družbi te vjernika laika. Podesjatio je na apostolsko pismo 'Glasnik mira', bl. pape Pavla VI., koji sv. Benedikta naziva tvorcem jedinstva, učiteljem civilizacije, vjesnikom kršćanske vjere i utemeljiteljem monaškog života na zapadu.

Svojim odvažnim i ustrajnim nastojanjem uspio je da na europskom kontinetu zasja nova zora, nakon propadanja Rimskog carstva. Prigodom posvete obnovljenog samostana na Monte Cassinu srušenog u Drugom svjetskom ratu, 24. listopada 1964. g. Pavao VI. progglasio je sv. Benedikta glavnim zaštitnikom Europe. „Pio XII. je sv. Benedikta nazvao ocem Europe, a Ivan XXIII. je želio da zagovor tog sveca pomogne ljudima koji se trude povezivati narode vezama bratstva“ rekao je nadbiskup, zamolivši zagovor sv. Benedikta da unaprijeđuje život Europe i da, kao nekad, svjetлом kršćanske vjere rasprši tamu i donosi darove mira. Mons. Puljić je opisao i lik bl. Pavla VI. kao uzornog pastira Crkve koji je bio sramežljiv i krhka zdravlja, no Gospodin je po njemu učinio silna djela za Crkvu i svijet.

Kao 262. Petrov nasljednik, Giovanni Battista Montini za papu je izabran 21. lipnja 1963. g., uzevši ime Pavla po uzoru na apostola Pavla. Petnaest godina vodio je Katoličku Crkvu. „U njegovo bogatoj pisanoj baštini, osobito mjesto zauzima enciklika Humanae Vitae (1968.) o kojoj se i na izvanrednoj sinodi o obitelji govorilo kao o proročkom dokumentu.

U svojoj zadnjoj apostolskoj pobudnici Evangelii nuntiandi, razmotrio je temeljna pitanja vjere, slobode i spasenja“ rekao je mons. Puljić, istaknuvši da je pontifikat bl. Pavla VI. neodvojiv od Drugog Vatikanskog sabora. U svom prvom obraćanju rekao je da je glavna zadaća njegova pontifikata nastaviti rad Sabora, dovršivši viziju svoga prethodnika Ivana XXIII. zaključenjem sabora 1965. g.

Pavao VI. je bio prvi papa koji je zrakoplovom putovao po drugim kontinentima i prvi papa koji je nakon 150 godina pošao izvan Italije, na hodočašće u Svetu Zemlju 1964. g. Zbog brojnih putovanja nazvali su ga apostolom hodočasnikom. Osobito se zauzimao za uspostavu odnosa između Svetе Stolice i komunističkih zemalja. Podržavao je ekumenizam i susetao se s najvišim predstavnicima drugih Crkava.

Nadbiskup je istaknuo kako je Pavao VI. prije završetka Koncila, s carigradskim patrijarhom Atenagorom ukinuo međusobno izopćenje, koje je bilo na snazi od 1054. g., od podjele na Katoličku i Pravoslavnu Crkvu.

SUSRET ZBORA FEDERACIJE BENEDIKTINSKIH KOLUDRICA HRVATSKE, SMILČIĆ/ZADAR, 22.-24.listopada 2014.

Trodnevni susret Zbora Federacije benediktinskih koludrica Hrvatske ‘Bl. Alojzije Stepinac’ završen je u petak 24. listopada u samostanu sv. Marije u Zadru svečanim misnim slavlјem koje je na pedesetu godišnjicu proglašenja sv. Benedikta zaštitnikom Europe predvodio zadarski nadbiskup Želimir Puljić. Koludrice su tom misom zahvalile za svoj susret Federacije koji se održava svakih šest godina, kao i za

dar beatifikacije pape Pavla VI. koji je njihovog osnivača Benedikta proglašio prvim patronom Europe. Zbor Federacije okupio je opatice iz svih osam hrvatskih ženskih benediktinskih samostana (Cres, Hvar, Krk, Pag, Rab, Šibenik, Trogir i Zadar) i po jednu vijećnicu koludricu iz svakog tog samostana. Koludrice su razmatrale proteklo djelovanje i buduće smjerove.

Izabrana je i nova predsjednica Zbora Federacije. To je zadarska benediktinka Katarina Teskera. Koludrica je 41 godinu, od svoje 15. godine života, rodom iz Kijeva kod Knina. Pravo biti biranom ima svaka koludrica, iz svih hrvatskih samostana. Izbor se vrši natpolovičnom većinom, zaokruživanjem imena koludrice na listu s popisom imena svih benediktinki.

U Hrvatskoj je trenutno oko sedamdeset benediktinki. U zadnjih petnaest godina obnovile su se zajednice na Cresu i Rabu, koje su nekad imale četiri, a sad jedanaest koludrica. Susreti su započinjali misom u crkvi sv. Marije u Zadru, potom su koludrice i duhovni asistent Federacije o. Jozo Milanović s Čokovca, OSB, zborovali na imanju benediktinki u Smilčiću. Razmatrali su i osnutak Kongregacije benediktinskih samostana u Hrvatskoj, na poticaj rimske Kongregacije za redovnike. Dogovoreno je da se godišnje održavaju susreti opatica, učiteljica, ekonomi samostana. Koludrice se okupe i na godišnjem susretu Škola Gospodnje službe.

Zadarska opatica Anastazija Čizmin najavila je osnivanje Zaklade sv. Benedikta koja će pomagati siromahe, školstvo, studente u potrebi. Na ovogodišnji blagdan sv. Benedikta u srpnju, nadležno Ministarstvo RH im je odobrilo osnivanje te zaklade u provedbi tri znamena civilizacije: rad, odgoj i kultura. Benediktinke u Zadru imaju glazbenu školu i vrtić. Na imanju u Smilčiću obnovili su i prokrčili zapuštenu zemlju te plodovima osvježili tu sredinu u zadarskom zaleđu. Žele izgraditi i vrtić za djecu iz tamošnjih mjesta i hospicij. „U hodu naprijed trebamo obnoviti Europu križem, kršćanstvom, buđenjem svijesti i savjesti tko smo i što smo. Perom, treba pisati i osvjećivati te plugom, na različite načine oplemenjivati ze-

mlju i živjeti od rada ruku, što proizlazi iz našeg pravila Moli i radi, da se u svemu slavi Bog“ rekla je o. Čizmin.

Veliki pothvat benediktinki je novo izdanje Monaškog časoslova za njihovu zajednicu koja moli sedam puta dnevno, svih 150 psalama tjedno. U tom zahtjevnom radu osobito su sudjelovali o. Damjan Kružičević, OSB, o. Marina Škunca s Raba i s. Benedikta Halilović iz Paga, predsjednica Zbora federacije u zadnjem mandatu, uz doprinos i svih drugih koludrica. Izdavačka naklada ‘Nard’ tiskala je nekoliko knjiga benediktinske duhovnosti. Vijećnice Zbora iznijele su promišljanja želeći doprinjeti izgradnji benediktinskog zajedništva u Hrvatskoj. S. Fortunata Spahija iz šibenskog samostana sv. Luce, koji ove godine slavi 375 godina djelovanja, istaknula je potrebu jedinstva. „Jedinstvo i zajedništvo će nas sačuvati, kao male zajednice benediktinki, i cjelokupno jedinstvo s našim narodom, molitva za naš narod, jer turbulentna su vremena. Bilo je doba kad je bila i jedna sestra u samostanu, no uvjek se nadalo, Svjetlo daje mali žižak da idemo naprijed“ rekla je s. Fortunata.

Rapska opatica Marina Škunca podsjetila je da je 2018. g. tisuću godina života benediktinki na Rabu. „Živimo s otokom i otok s nama. Ljudi jako prepoznaju da smo prisutni, pogotovo kada zaškripi. Svakodnevno primamo elektronsku poštu, telefoniraju, dođu na razgovor. Javljuju se i da zahvale. Bude puno rezultata. Naše poslanje moliteljica je jako blagoslovljeno. Mi jesmo tu da molimo za svijet, za sve ljudе, domovinu, pogotovo za Crkvu“ rekla je o.

Škunca. Opatica sa Cresa, Benedikta Kučić, rekla je kako se i u samostanima danas vidi odraz odgoja sadašnjih generacija: „Teško je prihvati poslušnost, a ona je temelj. To je zahtjevno, ali je snažno, tko to može shvatiti – poslušnost je i sloboda. Treba imati jaku vjeru da mi Bog govori preko poglavara. Sv. Benedikt puno to nalaže“.

S. Skolastika Pirih, Slovenka u samostanu na Cresu, poručila je: „Prisutnost Božja nas hrani za ono što živimo, jedinstvo s euharistijskim Kristom. Mi smo u svom zvanju kao liturgijske sestre; čuvarice svetoga, da bdijemo, molimo, žarimo mir u svijetu i nosimo čitavo čovječanstvo Bogu. Pozvane smo od Crkve da u njeno ime molimo za cijeli svijet“.

JASENICE: SUSRET SVEĆENIČKE LIGE ŠENŠTATSKOG POKRETA HRVATSKE I BIH

Povodom stogodišnjice djelovanja Šenštatskog pokreta, u ponedjeljak 27. listopada u župi sv. Jeronima u Jasenicama održan je susret svećenika Svećeničke lige Hrvatske i Bosne i Hercegovine. Svečano misno slavlje u župnoj crkvi predvodio je mons. Tomislav Ćorluka, župnik i dekan katedralne župe u Đakovu, u zajedništvu sedmorice svećenika. Propovijedao je don Ivan Ravlić, predsjednik te Lige i župnik u Posavskoj Mahali pokraj Odžaka. „Bog djeluje u svako vrijeme u povijesti Crkve preko Duha Svetoga, da potakne novi život, probudi ono što je labilno, indiferentno, hladno, na bolji život u većem slavljenju Boga. Da ispuni svoj zadatak, bira odlučne i osobe jake vjere“ poručio je don Ivan, upitavši prisutne članove Šenštatskog pokreta pridošle iz Zadarske nadbiskupije, koliko slušaju i prihvataju Božju riječ. „Slušajući Mariju, mi se odgajamo. P. Kentenich se prepustio da ga Marija odgaja, vodi prema Isusu. Postaje Božje oruđe i nakon slušanja otvara se Božjoj riječi“ rekao je don Ivan, dodavši da se p. Kentenich uzdavao u Božju providnost u svakom trenutku. „Znao je da Bog s njim ima veliki zadatak, da strukturira Šenštatsku obitelj pod vodstvom Majke Tripit divne. Duh Sveti

mu je dao dar prorokovanja, umio je proniknuti u čovjekovu dušu. Šenštatsko svetište za njega je bio cenakulum gdje je s Marijom isprosio mnoge milosti“ rekao je don Ivan.

Podsjetio je na početke štovanja Majke triput divne. Osnivač tog pokreta, p. Josip Kentenich, 1912. g. bio je duhovnik mladima u novoizgrađenom zavodu u Schönstattu. Želio je da tamošnja kapela sv. Mihaela postane Marijino proštenište. Usprkos protivštinama od strane okoline na tu inicijativu, bio je i u logoru Dachau od 1941.-1945. g., p. Kentenich je bio nepokolebljiv. Don Ivan je spomenuo kušnje koje su pratile njegov put: bila mu je oduzeta služba generalnog direktora Marijinih sestara, određeno mu je da više ne smije biti u Schönstattu i da napusti Europu. Od 1952.-1965. g. bio je uglavnom u Milwaukeeju u SAD-u. „Predao se Božjim planovima, pa i kad je situacija bila ljudski bezizlazna, vjerujući da je volja Gospe da njeni djelo treba rasti. Vjerovao je da su napasti dio puta koji se mora proći. Dekret Svete Stolice od 6. listopada 1964. g. određuje samostalnost tom djelu, nakon čega se p. Kentenich vratio u Schönstatt“ rekao je don Ivan. Milosti iz glavnog svetišta u Schönstattu dobivaju se kipom putujuće Gospe koja pohodi domove, obitelji, kao kad je Marija posjetila Elizabetu, osjetivši pritom njenu milost. „Dolazeći u naš dom, punimo se milošću Duha Svetoga za svakidašnje potrebe.

Tako izgrađujemo kućno svetište, posvećujemo se Bogu i prinosimo milosni kapital, predajući se vodstvu Majke Božje. Ukoliko surađujemo s Božjom milošću, bit će moći više ljudi, što je bila težnja p. Kentenicha. Trebamo se prepustiti Majci da nas odgaja, u svakoj situaciji imati Božji mir i zazvati Duha Svetoga da nas nadahnjuje, kao što je nadahnjivao Mariju i apostole, nakon

čega su išli u svijet“ poručio je don Ivan.

Nakon mise, don Ivan je održao referat u kojem je govorio o sto godina djelovanja Šenštatskog pokreta utemeljenog 18. listopada 1914. g. Tim povodom, od 16. do 19. listopada odvijala se proslava u nekoliko crkava u Schönstattu pokraj Koblenza. Središnja proslava je bila 18. kolovoza u Hodočasničkoj areni u Schönstattskoj dolini, kad je euharistijsko slavlje predslavio kardinal Giovanni Lajolo, izaslanik pape Franje, u zajedništvu s dva kardinala, 45 biskupa i 450 svećenika. U misi je sudjelovalo i puno sestara schönstattovki i oko trinaest tisuća vjernika. Kroz svetište je u pet dana proslave prošlo oko šezdeset tisuća vjernika. Iz Hrvatske je bilo pedeset hodočasnika iz Đakova s nadbiskupom Đurom Hranićem te don Ivan Ravlić. P. Heinrich Walter, predsjednik generalnog predsjedništva međunarodnog Šenštatskog pokreta koji djeluje u više od sto zemalja, dvjesto šenstatskih svetišta, koordinirao je program koji se odvijao i u crkvi klanjanja, tu je p. Kentenich umro 1968. g. i pokopan, potom u prasvetištu, središnjem mjestu hodočašća u Schönstattu. U Crkvi hodočasnika misno slavlje 19. listopada predslavio je afrički biskup. Bila je to misa prvog međunarodnog susreta Šenštatskog pokreta žena i majki, uz svjedočanstva žena iz svijeta. P. Heinrich obratio se osobito mladima s kojima je i počeo po-

kret, preko njih pokret ostaje svjež i suvremen.

Prisutne je tada pozdravila i predsjednica zemaljske vlade Malu Dreyer, istaknuvši da je ono što je počelo s p. Kentenichom, milijunima ljudi poravnalo put prema vjeri. „Mala Marijina kapelica u Schönstattu postala je svjetsko hodočasničko mjesto i duhovno središte velikog crkvenog obnoviteljskog pokreta 20. st. To je moguće, jer su ljudi viziju p. Kentenicha ispunjavali životom“ prenio je misao Dreyer don Ivan. Istaknuo je misao kardinala Lajole, da je p. Kentenich, poput Abrahama, živo vjerovao u Providnost. „Gledao je život i svijet, svakodnevnicu i rat, sadašnjost i povijest, u svjetlu Božjeg vodstva i u planu njegove mudrosti, dobrote i moći. Crkva s radošću i zahvalnošću zapaža kako slika Majke milosti iz Schönstattta pohodi milijune obitelji i jača ih. Za apostolat obitelji vrijedi riječ dokumenta o osnivanju po-

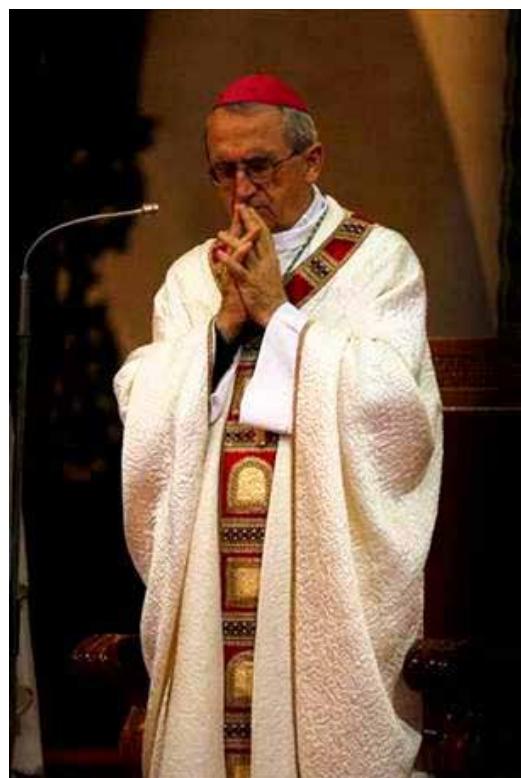
kreta: ‘Kako često u svjetskoj povijesti je maleno i neugledno bilo izvorom velikoga i najvećega’“ rekao je kardinal Lajolo, potaknuvši na kulturu saveza u svim područjima civilizacije, da povezuje različitost povijesnih tradicija i stvara integraciju. „Sadašnje kulture naroda traže takvu kulturu Saveza za oblikovanje bolje budućnosti. Crkva veliku nadu polaže u obitelj i računa s kršćanskim obiteljima“ prenio je don Ivan Ravlić poticaje kardinala Lajole, potaknuvši prisutne da budu u službi cjelovitog čovještva i vjere.

SVETKOVINA SVIH SVETIH U KATEDRALI SV. STOŠIJE U ZADRU

Na svetkovinu Svih Svetih u subotu 1. studenog, zadarski nadbiskup Želimir Puljić predvodio je misno slavlje u katedrali sv. Stošije u Zadru na kraju kojeg je udijelio papinski blagoslov s potpunim oprostom. „Slaveći blagdan Svih Svetih, spominjemo brojne kršćane junačke. Među njima i nepregledan broj pripadnika našeg naroda. Bog koji je vjeran svom obećaju, nagradio ih je za muke i patnje ovog života. To su ožalošćeni, progonjeni, poniženi, siromašni, krotki, gladni i žedni pravednosti, milosrdni i čista srca, koje je Isus nazvao blaženima. Svima njima kaže, Blago vama, velika je plaća vaša na nebesima“ rekao je mons. Puljić, istaknuvši da je Isus svoju riječ na Gori uputio ljudima koji znaju što su patnje i križni putovi. Govori onima koji se hrvaju s nezgodama života, a ne onima koji se osjećaju sretnima i zadovoljnima, uživaju bogatstvo i sreću ovog svijeta, misleći da će to trajati na zemlji. Isus im se ne obraća, jer zna da ga neće razumjeti. „Iz Isusovog programatskog govora vidi se kako on ljudske probleme želi rješavati dobrotom, a ne zloćom, oružjem istine i snagom duha, a ne nasiljem. Logikom blaženstava Krist želi prekinuti spiralu osvete, zlo pobjeđivati dobrotom i ljubavlju. Tom strategijom nastupio je i počeo osvajati mase“ rekao je nadbiskup, dodavši kako Isus ni na koga nije potegao mač, bič, nije kleo. „Propovjednici se osjećaju nemoćno pred tim Isusovim govorom. Ne mogu ljudima olakšavati terete ni umanjivati muke i brige. Ne mogu im vraćati mrtve ni uklanjati bolesti, donositi ovozemaljsko blagostanje. Mogu jedino ponavljati iste Isusove riječi s Gore blaženstava. Jer one su davale snagu i hrabrost milijuma kršćana kroz povijest. I dok su se punili zatvori i umnažala gubilišta brojnih vjernika, te Isusove riječi bile su jedine kadre ublažiti rane, otirati suze i vraćati radost i nadu. Zato su blaženstva temelj kršćanske civilizacije, evanđeoske humanosti, ljudske, obiteljske i socijalne sreće. Nešto što nam je i danas najpotrebниje i najaktualnije“ istaknuo je mons. Puljić. Upozorio je da obrisi blaženstava i njihovih obećanja nisu prepoznatljivi u današnjim medijima punima skandala, pljačke i kriminala. „Koliko

je Isusovog duha zaživjelo u našoj civilizaciji? Hoće li se i kada početi ostvarivati njegova želja da se prekine lanac nasilja, ogovaranja, mržnje i osvete? Prošla su dva milenija od Isusovog govora na Gori. Kad će ljudi početi shvaćati i prihvati njegovu želju da se odbaci krvava logika mržnje i nasilja? Kad će se vratiti logici razuma, savjesti i humanosti“ upitao je nadbiskup Puljić, istaknuvši da nam je Providnost udijelila biti svjedocima Božje civilizacije pravde, dobrote, milosrđa, krotkosti i mira. „Svjesni velikog Očevog dara da se već sada možemo djecom Božjom zvati i da se još nije očitovalo što ćemo biti, priključimo se mnoštву Isusovih slušatelja i usvajajmo njegove propise, ustavne odredbe opisane u osam blaženstava s Gore“ potaknuo je mons. Puljić, podsjetivši da je Isus izgovorio blaženstva na početku druge godine svog javnog djelovanja i propovijedanja, nakon što se predstavio narodu. Došlo je vrijeme da stvara kraljevstvo o kojem je propovijedao, da mu ustavne norme i zakone, organizacijske okvire i postavi starješine. Tih dana, neposredno prije govora na Gori, odabrao je dvanaestoricu koji će biti njegovi vjesnici. Izdao im je zapovijed da idu po svem svijetu i propovijedu, krste i naučavaju. „To je nova odredba, novi zakoni i propisi. Po njima se ravnjajte“ zaključio je nadbiskup Puljić.

DUŠNI DAN U KATEDRALI SV. STOŠIJE

Na Dušni dan u nedjelju 2. studenog zadarski nadbiskup Želimir Puljić predvodio je u katedrali sv. Stošije u Zadru misu zadušnicu za vjerne mrtve te pokojne svećenike i nadbiskupe Zadarske nadbiskupije. „Sjećajući se pokojnih nadbiskupa i svećenika, zahvaljujemo Bogu što ih je izabrao i predodredio za sebe. Pokojni biskupi i svećenici su po svetom redu s euharistijom bili sudbinski povezani. Preporučimo vjernoj Odvjetnici i svetim zaštitnicima sjemeništare, bogoslove, svećenike i sve Bogu posvećene osobe, da ih Gospodin blagoslovi i čuva na njihovom putu. Molimo i da naš narod ostane vjeran Crkvi i njenim pastirima“ potaknuo je mons. Puljić, dodavši da se pokojnika sjećamo s vjerom kakvu je očitovao Job kada je rekao: Ja znam da moj Izbavitelj živi.

„Zahvalni smo našim pokojnicima jer su oni nagovještaj neumrle priče o kojoj je Isus govorio kad je navješćivao Kraljevstvo nebesko. Oni su trajna i upečatljiva opomena u našem životu. Dok stojimo nad njihovim grobovima, obuhvaćaju nas tipični ljudski osjećaji straha i neizvjesnosti. Bojimo se smrti. Nikakvo onda čudo što sve činimo da te misli otklonimo i na smrt ne mislimo. Zaboravljamo, međutim, da smrt nije izvan nas, nego u nama“ rekao je

nadbiskup, dodavši da svi koji počivaju i čekaju dan uskrsnuća nude jednostavni životni odgovor. Hvataju se križa i poručuju: U križu je spas! „Mrtvi nas potiču na šutnju i sabranost. Jedino u svjetlu golgotskog događaja mogu se shvatiti ljudska zbivanja rađanja i smrti. To nam poručuje i govori i križ na grobovima. Učvrstimo svoju vjeru da smo na zemlji prolaznici i putnici, u hodu prema uzašašću. Učvrstimo svoju vjeru u vječni život“ istaknuo je mons. Puljić. Potaknuo je na zahvalnost Božjoj Providnosti što smo imali roditelje, učitelje i svećenike koji su nas okupljali na gozbu gdje smo slušali Božji nauk i pouku, zaključivši kako nas Bog poziva da se priključimo mnoštvu njegovih slušatelja, spašenih, koji su živjeli blaženstva.

Na kraju mise, nadbiskup Puljić se pomolio nad grobovima zadarskih nadbiskupa u pokrajnjoj lađi katedrale gdje su pokopani Mate Garković, Marijan Oblak i Ivan Prendža. U subotu 1. studenog na Gradskom groblju u Zadru mons. Puljić je predvodio Službu riječi s odrješenjem za pokojne, kada se pomolio i nad grobnicama svećenika, redovnika i redovnica te kod središnjeg križa u spomen na poginule hrvatske branitelje.

KONCERT U ČAST MAJCI BOŽJOJ MOLATSKOG CRKVENOG ZBORA

Povijest župe Pohođenja Blažene Djevice Marije Elizabeti seže u daleko 15. stoljeće. Entuzijazmom i velikim marom župnika don Romana Lukina 1933. g., osnovan je crkveni zbor te je naučio svirati na harmoniju tri djevojke (Meri Baranić, Marija Matulić rođ. Mračić, Zorica Mračić rođ. Stamać). Zbor je egzistirao do 1960-ih godina. No, 1991. g., na poticaj sestre i brata, Nedjeljke i Iva Baranić te angažmanom Zrinke Mihovilović, tada studentice Muzičke akademije, osnovan je četveroglasni crkveni zbor koji ove godine slavi 24. godinu rada i djelovanja na slavu Božju i korist braći ljudima. Od 1993. g. do danas, zbor vodi i na harmoniju svira Ariana Mračić. Tijekom proteklih godina, u njemu je pjevalo 26 pjevača, većina podrijetlom Molajke i Molaćani, ili molajski zetovi, osim jednog (i njegove nevjeste), koji je došao na Molat i postao Molaćanin. Članovi zbora tijekom proteklih godina su: Edita Bačić r. Garković, Ivo Baranić, Joško Baranić, Meri Baranić r. Matešić, Nedjeljka Baranić, Senka Jović r. Mračić, Davor Malus, Zrinka Malus, Orieta Marcelić r. Matulić, Desa Marčev r. Savin, Zoja Merle r. Stamać, Marija Seka Mihovilović r. Stamać, Mladen Mihovilović, Zrinka Mihovilović Krajina, Ariana Mračić r. Mihovilović, Barbara Mračić, Šime Mračić, Iva Peričić Pejar, Tomislav Savin, Mirjana Škifić r. Savin, Željko Stamać, Ivka Šarunić r. Stamać, Nela Šain Matulić, Željko Šain, Filip Šustić, Ivana Šutej r. Stamać. Članovi zbora animiraju crkveno pjevanje tijekom cijele godine, a u ljepoti viešglasnog crkvenog pjevanja posebno se može uživati u proljetnim i ljetnim mjesecima, kada većina članova zbora češće dolazi i ljetuje na Molatu. Svjesni smo da bez Božje pomoći i zagovora naše nebeske Majčice te pomoći anđela, naše pjevanje ne bi bilo skladno i uspješno. Želimo zahvaliti Molajkama i Molaćanima na svesrdnoj podršci, posebno molitvi tijekom protkelih godina, jer bez toga bi bilo vrlo teško izdržati. Isto tako, želimo zahvaliti i našim obiteljima, jer netko je kod kuće trebao čuvati djecu, kuhati itd., jer su sati i sati provedeni na probama.

U Molatu je osobito svečano na svetkovinu Velike Gospe 15. kolovoza, kada je zbor svojim glasovima četrnaest pjevača slavio Boga i našu najvjerniju Odvjetnicu, Majku Mariju. Voditeljica zpora i orguljašica je Ariana Mračić, dipl. pedagog, a dirigentica Zrinka Mihovilović Krajina, profesor. Prve dvije izvedene pjesme bile su posvećene Majci Božjoj, pjevale su se 1930-ih godina: Lijepa si Marijo i O Marijo, zvijezdo mora, te pjesma 'O Bože, nisam vrijedan', Michaela Haydna. Na kraju su izvedene dvije pjesme koje je zbor uvježbao tijekom ljeta, a to su 'Budi hvaljeno', koje je prema pjevanju Luke Marovića zapisao i obradio Šime Marović i 'Majko naša, rajska slavo', don Mije Ćurkovića. Članovi zpora osobito su zahvalni molatskom župniku don Andrzeju Jan Stepienu, koji je i inicijator tog koncerta. Nadamo se da će se ostvariti njegova želja da koncert u čast Majci Božjoj oko Velike Gospe postane tradicija.

Međunarodna konferencija
Arhivi vjerskih zajednica u Hrvatskoj – stanje i perspektive
Šibenik- 25.-26.9.2014.

U Gradskoj knjižnici „Juraj Šižgorić“ dana 25. i 26. rujna održana je Međunarodna konferencija na temu „Arhivi vjerskih zajednica u Hrvatskoj“. Organizatori konferencije su Državni arhiv u Šibeniku i Državni arhiv u Zadru u suradnji i uz potporu s Hrvatskim državnim arhivom i ICARUS-om (International Center for Archival Research) u okviru ENArC projekta (European Network of Archival Research) te Ministarstvom kulture Republike Hrvatske. Cilj konferencije je uočavanje temeljnih problema u zaštiti arhivskog gradiva vjerskih zajednica u Hrvatskoj te oblikovanje smjernica za njegovu sustavnu zaštitu, definiranje modela uspješnog upravljanja arhivima vjerskih zajednica te uspostavljanje kvalitetno organizirane stručne suradnje između vjerskih zajednica i javnih arhivskih institucija.

Program konferencije je podijeljen u tri djela:

- stanje zaštite arhivskog gradiva vjerskih zajednica iz perspektive javne arhivske službe u Hrvatskoj
- europska iskustva u zaštiti arhivskog gradiva i upravljanju arhivima vjerskih zajednica
- zaštita arhivskog gradiva vjerskih zajednica na primjerima iz prakse

Prvog dana konferencije 25. rujna pozdravni govor sa strane domaćina uputila je ravnateljica Državnog arhiva u Šibeniku Nataša Mučalo. Ona je pozdravila ugledne uzvanike mons. Želimira Puljića predsjednika HBK i Zadarskog nadbiskupa, Šibenskog biskupa mons. Antu Ivasa, mons. Pavla Kera vikara za kulturu Zadarske nadbiskupije, strane goste Gaetana Zito predsjednika Udruženja crkvenih arhivista Italije, Thomasa Aignera predsjednika ICARUSA (International Centre for Archival Research) i ravnatelja Biskupskog arhiva u St. Pöltenu Austria, predstavnike Nadbiskupskog arhiva iz Poznan-a iz Poljske, predstavnika Mešihata Islamske zajednice u Hrvatskoj te sve ostale predstavnike crkvenih redova i udruženja te sve sudionike i sve prisutne. Ravnateljica Mučalo je odmah na početku naglasila da joj je žao što se neke vjerske zajednice i njihovi predstavnici nisu odazvali pozivu za sudjelovanjem na ovoj konferenciji, također je naglasila da su se neki od predavača unaprijed ispričali za nemogućnost sudjelovanja na ovoj konferenciji. Kao što tema ove konferencije govori tako je i većina predavača predstavila svoje arhive, stanje u njima te perspektive u budućnosti. Kako do danas arhivi vjerskih zajednica u Hrvatskoj, (ovde prvenstveno mislimo na arhive Katoličke crkve), nisu riješili način kako prezentirati i dati svoje gradivo na javni uvid tj., korištenje građanima tako i svaki arhiv ima svoj način djelovanja i suradnje sa državom (državnim arhivima). Dok neki nad/biskupijski arhivi nemaju nikakvu suradnju sa državnim arhivima neki su arhivi stupili u kontakte sa državnim arhivima te sklopili nekakav vid suradnje koji se očituje na više načina. Jedni su nad/biskupijski arhivi sklopili ugovore sa državnim arhivima (Zagrebačka, Zadarska nadbiskupija) o zaštiti i sređivanju gradiva dok su se drugi bazirali na tome da im državni arhivi povremeno obilaze arhive i po mogućnosti sređuju i restauriraju gradivo. Veći dio crkvenih arhiva (nad/biskupijskih, redovničkih, župnih i dr.) sami brinu o zaštiti i sređivanju gradiva. No prema kazivanju predavača postoji niz problema kao što je nedostatak stručnih ljudi arhivista koji bi se brinuli i davali na uvid svoje gradivo istraživačima. Zatim veliki je problem u neadekvatnim spremišnim prostorima što se veličine tiče, a i što se uređenosti tiče. Svakako zaključak je da tomu doprinosi i vječiti nedostatak finansijskih sredstava. U tom smislu model suradnje našeg arhiva Zadarske nadbiskupije i Državnog arhiva u Zadru predstavlja se kao jedan od mogućih kvalitetnih rješenja koje bi se moglo primijeniti i na druge nad/biskupske arhive u Hrvatskoj. Od međunarodnih predavača smo saznali da i kod njih modeli suradnje vjerskih arhiva i države nisu isti te postoje razni modeli. Tako u Italiji postoji

suradnja i nadzor na višim instancama Talijanske biskupske konferencije i Nacionalnog ureda za kulturna dobra Crkve koji kontrolira cjelokupni teritorij Italije. Postoji i udruženje crkvenih arhivista koje je do sada izdalo vodič za sve nad/biskupijske arhive u državi. Također postoji i neujednačenost u smislu sređenosti pojedinih crkvenih arhiva u Italiji. Crkveni arhivi u Austriji su s druge strane decentralizirani oni čuvaju i sređuju gradivo sami, decentralizirano arhiviranje i manjak osoblja predstavlja izazov u obradi i dostupnosti gradiva. Također se navodi da se u Austriji održavaju skupovi crkvenih arhivista dva puta godišnje gdje se raspravlja o novinama u arhivistici i što treba napraviti u budućnosti za arhive. No unatoč decentralizaciji arhiva u Austriji oni su svi prezentirani na posebnoj stranici (na Internetu) gdje se nalazi 1300 župa online sa puno digitaliziranih podataka. Također navode da u Austriji postoje zakoni kojima se reguliraju crkveni arhivi ali se jedan dio svećenstva ipak ne drži tih zakona. Iz svega ovoga mogu se izvući zaključci kako arhivi vjerskih zajednica , a u ovom slučaju arhivi Katoličke crkve u Hrvatskoj nisu dovoljno dostupni široj javnosti nisu dovoljno sređeni ni adekvatno čuvani. Ali posljednjih godina vidljiv je napredak u sve većoj brizi za crkvene arhive i javnoj prezentaciji istih, a to se posebno očituje hvalevrijednim izdanjem za sada jedinog vodiča crkvenih nad/biskupskih arhiva u Hrvatskoj onog Zadarske nadbiskupije. Napredak se očituje i sve boljom sređenošću arhiva po nad/biskupijama ali ipak to je još dosta daleko od one sređenosti crkvenih arhiva u prije spomenutim državama EU. Također mi u crkvenim arhivima u Hrvatskoj zaostajemo i po pitanju digitalne prezentacije i dostupnosti (online) gradiva javnosti onako kako je sada trend u nekim naprednijim državama u susjedstvu. Po tom pitanju otvara se mogućnost sudjelovanja domaćih crkvenih arhivista u međunarodnim projektima digitalne prezentacije gradiva kao što je ICARUS-ov . Monasterium.net najveće svjetske internetske platforme posvećene poveljama iz Srednjeg Vijeka i ranog Novog Vijeka i Portal arhiva Europe jedinstvenoj zajedničkoj europskoj internetskoj platformi koja omogućuje pristup arhivskim dokumentima naše zajedničke europske povijesti. Također pozivaju se crkveni arhivisti da se što više uključe u domaći projekt digitalizacije i prezentacije arhivskog gradiva ARHINET. Ipak ostaje za nadati se da će gradivo vjerskih organizacija u Hrvatskoj nakon ovog skupa biti bolje valorizirano i prezentirano te da će suradnja vjerskih organizacija i državnih arhiva biti bolja.

Prof. Oliver Modrić

SADRŽAJ

SVETA STOLICA	4
HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA	11
Istina se ostvaruje u susretu	11
Priopćenje Komisije HBK Iustitia et pax o referendumu, Hrvatima Bunjevcima,
slobodi medija i obnašanju javnih dužnosti u Republici Hrvatskoj	13
Pozdrav predsjednika HBK mons. Želimira Puljića na XLIX. plenarnom zasjedanju HBK	14
Priopćenje sa 49. plenarnog zasjedanja HBK	16
"Muško i žensko stvori ih!"	17
SELINE, KOLONIJE BOGOSLOVA: RADOST EVANĐELJA	23
SPROVOD DON EMILA BILAVERA	26
JASTREBARSKO, PREDAJA RELIKVIJE SV. ŠIMUNA	27
MEĐUNARODNA KONFERENCIJA O ARHIVIMA VJERSKIH ZAJEDNICA U RH	28
NAŠI POKOJNI	31
ODREDBE	33
KRONIKA	42
IMENOVANJA I RAZRJEŠENJA	44
IZ ŽIVOTA ZADARSKE NADBISKUPIJE	45
KULTURNI PRILOG	85